

ДОРОГОВЪЗ

ОРГАН ВЮЯЦЬКОЇ ДУМКИ І ЧИНУ

Ч. 14 - 15 (33 - 34)

СІЧЕНЬ — КВІТЕНЬ 1967

ТОРОНТО

— ілюстрований двомісячник вояцької думки і чину. Продовження „Бюлєтена СБУВ у Канаді”.

Видає Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Річна передплата — \$ 3.00, ціна окремого числа — 50 центів, подвійного — 75 центів.

“Dorohowkaz” — “Guide”

— illustrated bi-monthly of the Ukrainian War Veterans' life (formerly "Bulletin"). Published by General Headquarters of the Ukrainian War Veteran's League in Canada.

Адреса для листувань і грошевих переказів:

J. Lypowecski,
179 Dowling Ave.,
Toronto 3, Ont., Canada.

ЗМІСТ:

— Українська Національна Рада.

Михайло Стар — “З перспективи півторіччя”.

I. Липовецький — “Крута”.

I. Токайло — “Ану ж, хлопці, по цеглинці на батькову мотилу.”

— “Заклик до побратимів зброй”.

A. Гришин — “Світлій пам'яті д-р Христини Сушко”

B. Костецький — “Майор Олександр Миколаєнко.”

I. Липовецький — “ОДУМ при праці”.

Відйшли у вічність. Ювіліти, призивники актив.

Хроніка ветеранського життя. Повідомлення Адміністрації.

На обкладинці:

Герб Соборної України. Проект Миколи Битинського.

...Схилем голови перед тінями лицарів-мучеників, що поклали своє життя за кращу долю українського народу. Згадаймо і про тих, що залишилися при житті, й незамітно покидають нас може без належної уваги до себе з нашого боку.

Ми, українці Канади, святкуймо Великі Роковини Української Державності і Соборності українських земель з глибокою вірою в свій народ та в остаточну перемогу його невмирущих національних ідеалів.

КОМИТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

УНР

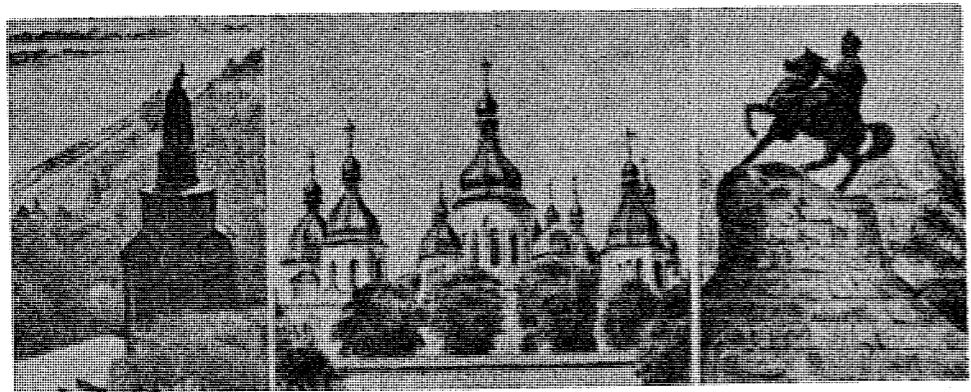
Нагрудна відзнака Української Центральної Ради із гаслом М. Грушевського на звороті: „Українці мусять лучитися як Українці для оборони прав Українського Народу. Михайло Грушевський. В році свободи України 1917”.

“Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі вже звертав увагу українського громадянства на обов'язок відповідно відзначити 50-літній ювілей Української Національної Революції. Вітаючи окремі ініціативи, що виникли з цього приводу і, зокрема, схвалюючи Заклик членів колишніх вільних українських парламентів та урядів, щоб “відзначити час від 1-го березня 1967 року до 31-го березня 1968 року, як ювілейний рік”, Державний Центр УНР звертається до всіх українців вільного світу з гарячим закликом прийняти якнайактивнішу участь у відзначеннях цього нашого ювілейного року. Зокрема наш заклик спрямовується до українських громадських центрів США, Канади, Австралії, країн Латинської Америки і європейських країн. Зі свого боку Державний Центр УНР зробить все для нього можливе, щоб спричинитися до успіху нашої загальної ювілейної акції. Але це він зможе виконати тільки при підтримці всього українства вільного світу.

Державний Центр Української Народної Республіки, на порозі 50-літнього ювілею Української Революції, схиляє голову перед мільйоновими жертвами, що полягли за свободу і незалежність України, і пересилає свій гарячий привіт незламному українському народові на Батьківщині.

З глибокою вірою в перемогу прямуймо до заповітної мети!”

Із “Звернення Д.П. УНР в екзилі до Українського Громадянства на Батьківщині й на чужині.” (Грудень, 1966)

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

6-та Сесія Української Національної Ради вже за нами. На екрані нашого життя у Вільному Світі вже проминули ці березневі дні 1967 року, коли ми з великим нетерпінням очікували вісток з Європи, а потім з не менш великим зацікавленням шукали цих вісток на сторінках української преси.

І ці вістки прийшли. Прийшли як якийсь лагідний підбадйорюючий вітерець з-за океану, що овіяв наше життя, зміцнівши надію на кращу будуччину, віру в перемогу. Прийшли як наказ часу, що вимагає загального з'єднання лав до всебічної творчої праці для перемоги українських національних прагнень.

“За оптимістами повна перемога” — ствердив новообраний голова Української Національної Ради.

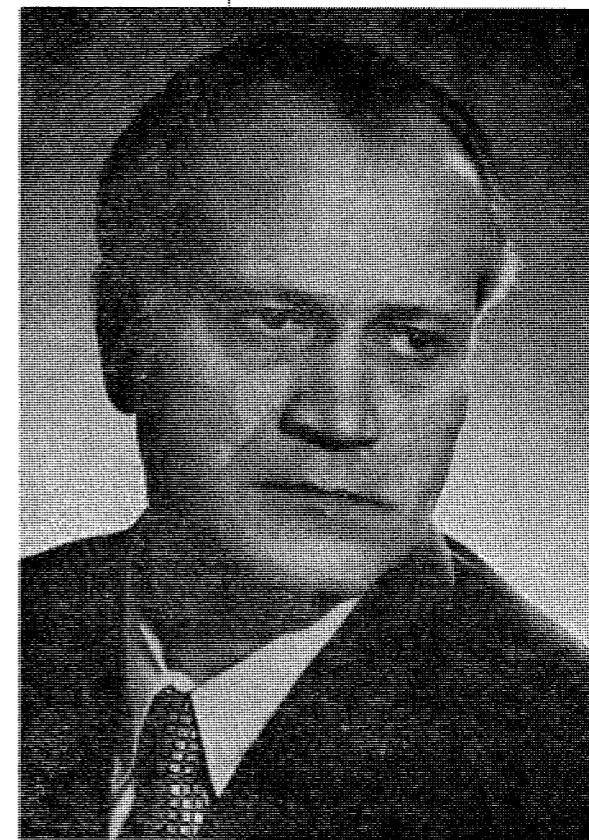
“Віднині Українська Національна Рада вступає в новий етап своєї діяльності” — прозвучали слова Декларації 6-ої Сесії УНРади і відбились у наших серцях, як величні слова чергового Універсалу УНР.

“Я закликаю твердо вірити, що мета українського народу здійсниться” — заявив новообраний Президент Української Народної Республіки в екзилі, закриваючи 6-ту Сесію УНРади.

І здається, що сьогодні більш, як коли-небудь, переконливо ззвучить наказ Тараса Шевченка — “Борітесь — поборете!”, а разом із тим особливого значення набирає і заклик Бориса Грінченка — “Праця єдина з неволі нас вирве. Нумо ж до праці, брати!”

З нагоди світлого празника Воскресіння Христового Президент і Віцепрезидент Української Народної Республіки в екзилі, Голова і члени Президії Української Національної Ради, Голова і члени Виконавчого Органу Української Національної Ради вітають увесь український народ в Україні і на чужині сущий, ієрархів Українських Церков, представників і прихильників Державного Центру в екзилі, комбатантів Українських Армій, проводи українських політичних партій, наукових, молодечих і суспільно-громадських організацій традиційним

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

МИКОЛА ЛВИЦЬКИЙ

Президент Української Народної Республіки в екзилі.

“... Я закликаю твердо вірити, що мета українського народу здійсниться. Зробімо ж усе від нас залежне, щоб вона здійснилася якнайшвидше! Хай живе майбутня вільна Українська Народня Республіка!”

Із заключного слова Президента УНР Миколи Лівіцького перед закриттям 6-ої Сесії УНРади.

... “На цьому високому становищі, до якого мене покликаєте, я докладатиму всіх зусиль, щоб скрізь і завжди бути Вашим справжнім оборонцем, виразником волі нашої організованої громадськості, речником волі кожної української людини, незалежно від того, до якої партії вона належить, тобто тим, який, як сказано в урочистій присязі, діє єдино маючи на увазі добро нашого народу...”

Із промови Віцепрезидента УНР М. Степаненка на 6-ій Сесії УНРади.

... “Комплекс завдань, що їх маю виконувати, ділю на три головні групи:

Перша група — наша головна мета — це всі завдання, безпосередньо пов’язані з Україною. Не стану тут вираховувати всіх, бо мусів би повторити те, що вже сказано Сесією, наприклад, створення ресорту для студій сучасної України чи інші речі, які вже тут були названі, що їх виконували мої попередники і що їх треба буде продовжувати. Це найважливіший аспект нашої праці...

Друга група — це комплекс нашого довкілля. Україна не живе сама для себе, вона діє в даному часі й в окресленому просторі. Тому завжди актуальним є питання відношення до наших більших та дальших сусідів і до всіх духових процесів, які проходять в нашу добу...

Третя група — це важливий комплекс проблем УНРади, як інституції. Організаційна її побудова й мережа підбудови перебувають у стані кризи, що вимагає нового оформлення, чи підсилення. Підставову проблему УНРади порушив прина гідно проф. Євген Гловінський, як ми вертали з Риму 1963 року. На мое запитання: “Яке майбутнє УНРади?” — він одверто відповів: “Або знайдемо гурт молодих людей, які переймуть цю ідею і будуть уважати її за свою, і тоді УНРада може діяти ще десятки років, або ми не знайдемо їх, і тоді УНРада в проглядному часі мусить вмерти”. Це правда, і це є дилема нашого Виконавчого Органу: або знайдемо контакт з молодшою генерацією, тоді ідея і інституція УНРади буде жити, або не зуміємо встановити цього контакту, тоді роки УНРади пораховані. Я мав пріємність неоднократно побувати в усіх більших скupченнях української діаспори в США, Канаді і Англії. Молода генерація існує: вона вправді інша, ніж ми її собі іноді уявляємо, вона нас часто не розуміє, зокрема її чужі методи, якими ми звикли працювати. Але вона ставиться позитивно і з повним співчуттям до державницьких проблем України. В такій ситуації головним завданням Виконавчого Органу буде знайти шлях до молодих людей; перешепити їдеї та змагання за їх здійснення, щоб продовжувати боротьбу, розпочату на українській землі п’ятьдесят років тому...”

Із промови Голови В.О. УНРади д-ра Атанаса Фіголя на 6-ій Сесії УНРади.

З ПЕРСПЕКТИВИ ПІВСТОРІЧЧЯ

Промова колишнього міністра, тепер посла до федерального Парламенту в Оттаві, Дост. Михайла Стара, на святі 50-річчя Української Національної Революції 22-го січня 1967 року в Торонто.
Передрук із “Нового Шляху” в 4-го лютого 1967.

Дост. Михайло Стар.

День Української Державності — 22-го Січня — знайшов місце не лише в українському календарі, а й у багатьох вільних народів, як день Української Державності. На багатьох державних будинках повівають у цей день жовтоблакитні українські прапори і державні мужі відзначають цей день окремими проклямаціями, що в 1918 році український народ створив свою незалежну демократичну Українську Народну Республіку.

Так, світ щораз більше знає, що тоді повстала українська держава. Він знає також, що вона одна з пер-

ших впала жертвою комуністично-московської агресії. Світ знає, що український народ — не є господарем на своїй землі.

Політичні й державні діячі на міжнародній арені, а зокрема в Об’єднаних Націях, нераз бачать представників України.

Але приглянувшись їм, прислухавшись їхнім виступам, пізнають, що вони є речниками не українського народу, не української держави, а тільки повторяють те, що перед ними сказали представники СССР. Не треба бути надто спостережливим, щоб поїхавши в Україну, завважити, що вона не є сувереною державою, що вона — не має своєї суверенної влади.

Що вона — не має своєї валюти, своєї армії, та що на глум в урядових установах України вживають частіше російської аніж української мови.

І доводиться часто питати себе, — чому це так?

— Чому росіяни, які опанували Україну, не зліквідували державних форм її?

— Чому вони зберігають членство її в Об’єднаних Націях?

— Чому ввесь пропагандивний апарат СССР трубить про те, що Українська Советська Соціалістична Республіка є вільною державою?

Пояснення на те — можна давати різні. Але я є переконаний, що голов-

ною причиною цього стану є те, що український народ, створивши свою державу в 1918 році, **ніколи не забув про неї**. Так, український народ хоч впав жертвою воєнної агресії комуністичної Москви, **ніколи не перестав бути собою** і зберіг свою ідентичність навіть в найстрашніших обставинах політичного поневолення, економічного визиску і поліційного терору.

Так, воля українського народу бути собою, довела до того, що Москва не зважилася зліквідувати хоч би формально української державності.

Сьогодні — з перспективи майже півторіччя нам легше зрозуміти ту велику трагедію українського народу — втрату новоствореної вільної держави українського народу.

Не є для нас таємницею, що між Першою і Другою світовою війною було немало таких чужих а навіть і своїх критиків, що упадок української держави в 1921 і 1922 роках уважали доказом нашої незрілості.

Декому — не вмідалося в голові, як 40-мільйоновий народ міг впасти жертвою московського поневолення.

Ми бачили, як у висліді Другої

Ми бачили, як у висліді Другої світової війни **не один**, а цілий ряд народів, впали жертвою московсько-комуністичної тиранії.

Вони втратили свою державність, незважаючи на те, що були союзниками західних демократій. Вони піддалися комуністичній агресії, дарма що мали змогу, через 25 років бачити практику комунізму.

Ми бачили, як навіть поза комуністичним світом важко визрівають нові держави.

Ми бачимо, — що незважаючи на всебічну допомогу держав Західного світу, є цілий ряд держав Азії, Африки, які не можуть розбудувати буття, хоч мають на це більш пригожі обставини, аніж Україна в 1918 — 1920 роках.

Але український народ мусить

мати свою власну відповідь на те, що довело до створення та упадку нашої державності.

Ми мусимо самі собі поставити питання, чи ми справді сказали своє тверде слово, — чи ми справді своєю поставою доказуємо, що проголошення Універсалу 22-го січня 1918 року раз і назавжди оприділило нас в категорію державних націй та, що ми такою хочемо залишитися.

Так, український народ своїми ділами засвідчує свою відповідь.

Він **ніколи** не заламався в неволі. Дармащо мільйони його синів і дочок гинули на засланнях і вмирали від штучного голоду.

I коли в 1941 році — воєнна хуртовина охопила Україну, наш народ виступив проти обох окупантів — Гітлерівських нацистів і Сталінських комуністів.

Здавалось, що жертви і знищення Другої світової війни — захищають його віру в себе. Але це були тільки надії окупанта.

Наш народ не заламався. Чи то в обороні своєї Церкви, чи в обороні української мови, пісні, науки чи культури — він все і завжди доказував, що він був, є і хоче залишитись собою.

Ми могли розуміти чому генерація з Першої світової війни так твердо змагалась за українську державу. Але було великою несподіванкою для багатьох, що 25 років пізніше нове покоління пішло іхніми слідами під час Другої світової війни.

Але як може пояснити комуністична влада в Україні там тепер, 50 років від створення Української держави — що вона мусить арештувати, судити, поліційним терором і переслідуванням застрашувати сучасну молоду генерацію і не дозволяти їй бути собою.

Чи це не є доказом політичного банкрутства комуністичної системи в

Україні?

Чи це не є доказом, що український народ — не тільки зберіг а й молодій генерації передав любов до свого?

Чи це не є доказом, що українська нація навіть в умовах поневолення живе і постійно змагається за свої права?

Так — це доказ на те! Це доказ, що всі обіцянки комуністичного режиму не збаламутили нашого народу. Та що він пізнав, що він не буде щасливим, поки він не буде господарем на власній землі.

I в цьому я бачу великий тріумф української людини!

В цьому — я бачу доказ, що наш народ поступає так, як повинен поступати державний, хоч поки що поневолений, народ.

I в поставі нашого народу я бачу найкращий доказ, що творці Української Народної Республіки в 1918 році були праві і як такі, ввійдуть навіки в історію свого народу.

Коли ми в цей день відзначаємо те велике свято українського народу, то запитаймо себе, що воно означає для нас, канадців українського походження?

Ми використовуємо цю нагоду, щоб віддати шану всім тим, які своєю працею і трудом довели до створення української держави!

Ми інформуємо про це наших співгромадян і остерігаємо їх, щоб вони цінили і охороняли — свою державу, бо і їй так, як колись Україні, загрожує міжнародний комунізм.

Але й те чи не найважливіше — пошана до української державності повинна заохотити нас ще з більшою увагою ставитися до нашого державного життя — у це століття Канади.

Якщо наші брати і сестри в Україні в умовах комуністичного режиму виказують державницьку поставу, то ми в умовах вільної демократичної державності мусимо запитати себе:

— А чи ми поступаємо як державники?

— Чи ми поступаємо як зріла спільнота?

— Чи ми використовуємо всі можливості, які нам є тут дані?

— Чи ми здобуваємо своїм трудом і працею належні нам місця?

Так, ми здобули не мало! — Українське ім'я в Канаді! Це ім'я чесних, працьовитих, релігійних і культурних людей.

Але цього ще замало.

Нам треба посилити наші зусилля.

Нам треба подбати про те, щоб не тільки одиниці, а широкий загал, зокрема наша молода генерація здобула належні місця в співкерівництві Канадської Держави.

Нам треба поставити собі за ціль: **Об'єднати** всі українські сили в Канаді.

Забути те, що нас роз'єднує.

Зберігти пошану до наших осягів у минулому та прямувати до нових висот.

Колись ми мріяли про наших учителів.

Тепер думаємо про те, щоб українці стали президентами наукових установ.

Колись ми змагалися за наші кредитові спілки.

Тепер думаємо про те, коли українець стане — президентом одного з канадських банків.

Якщо наш народ там — і ми тут так будемо розуміти вагу й значення 22-го січня 1918 року, то можемо бути певні, що він буде днем, яким — не тільки наші **попередники**, не тільки ми, але наші діти і наші внуки будуть мати відвагу сказати:

Це той Великий День, у якому велика Українська Нація зайніла місце в новітній історії і заявила цілому світу —

Україна зріла до державного буття.

Україна стала — і бажає залишитися **Державною Нацією!**

КРУТИ

"Для нас ця могила лишиться полум'ям віри,
вона дала нам незабутнє минуле"...

Людмила Старицька-Черняхівська
19 березня 1918 року.

Для багатьох із нас, хто 29-го січня ц.р. слухав торонтонську радіопередачу "Пісні України" і хто серед щоденних турбот забув про цей видатний день у нашому історичному календарі, -- приемною несподіванкою була "дитяча хвилина" цієї радіопередачі. Молодий юнак Андрій Любінський, учень 1-ої кляси Курсів Українознавства ім Тараса Шевченка в Етобіко / біля Торонто/, розказував нам, як український народ у січні 1918 року своїм 4-им Універсалом проголосив світові, що хоче жити самостійним державним життям, як то тяжко було тоді будувати українську державу, як із півночі рушив ворог на Україну, і як українська молодь склала під Крутами свою жертву крові на вівтар визволення України. Люба Мороз -учениця 3-ої кляси тих же курсів і виховниця юного СУМ-у, із почуттям продекламувала вірш, пристячений Крутянським Героям.

І мимоволі пригадалися пророчі слова промови Людмили Старицької-Черняхівської на похороні жертв Крутянського Бюю у Києві 19 березня 1918 року:

"Діти України!-- це Ваша могила, вона буде тим дзвоном, що "вівос вокат", не дасть забути. Цей день стане днем усієї молоді України. Від року до року сюди будуть приходити, тут будуть молитися, тут будуть складати братерську присягу ті, що матимуть переступити поріг життя"...

І ми бачимо, як це пророчтво спрвджується на наших очах, як українська молодь одностайними лавами не тільки вішановує пам'ять Крутянських Героїв, але й черпає у Крутянському Чині наснагу творчої праці і для пропаганди української визволь-

ної боротьби серед свого чужинецького оточення, як у цей день складає вона обітницю бути гідною послідовницею ідеї, за яку вони життя своє віддали.

29-го січня ц.р. відбулася урочиста святочна академія, присвячена 49-им роковинам Бюю під Крутами в столиці США- Вашингтоні, яку при співпраці молодечих організацій організувало Т-во Української Студіючої Молоді ім. М. Міхновського.

Велично відзначила роковини Крутянського Бюю молодь Монреалу на чолі з монреальським відділом Союзу Українського Студенства Канади, організуючи 4-го лютого похід-демонстрацію проти большевицького терору в Україні, а 5-го лютого-- урочисту академію, присвячену Героям Крут.

Також 4-го лютого ц.р. величною академією віддало салют Героям Крут українське студенство Клівленду.

ОДУМ, Пласт, Українська Студенська Громада і осередки СУМА панаходою і величною академією з багатою та змістовою програмою відзначили річницю Бюю під Крутами в Чікаго.

11-го лютого ці роковини урочисто відзначила Українська Студентська Громада в Ньюарку і Ірвінгтоні, не тільки влаштувавши академію із чудовою мистецькою програмою, але осягнувши і те, що майори цих міст і цього року проголосили день 29-го січня "Днем Українського Студента."

Вічерні доповіді про тодішні обставини, про перебіг бою та його значення, зворушливі мистецькі монтажі, виступи власних хорів і ансамблів, декламації віршів, присвячених Героям Крут -- становлять зміст цих академій, а відгуки англомовної преси

і покази окремих фрагментів у телевізійних, а навіть в радієвих програмах не мало спричиняються до популяризації української ідеї та українських прагнень серед чужинців.

Широке насвітлення знаходить Крутянський Чин рік-річно і в молодечій пресі. На особливу увагу заслуговує тут цьогорічна стаття Ігоря Куташа — голови Союзу Українських Студентів при Манітобському Університеті — "Пам'яті Студентам-Героям Крут", що була уміщена в "Новому Шляху" / 11.2.67/ і "Українському Голосі" / 15.2.67/, в якій автор, давши широкий опис самого бою, а також обов'язків та завдань українського студентства у Канаді, між іншим говорить:

"Герої Крут кличуть до нас через роки: борітесь за свободу свого народу! Смолоскил, що його подали Вам, високо несіть! Нехай не зірве ю-

го зі свого священного місця жаден кат, жаден деспот!

І ми чуємо цей поклик їхній! Ми, українське студенство, яке знаходиться в Канаді — крайні свободи, маємо ті самі завдання, як наші брати-студенти, які під Крутами полягли...

Геройський дух Крутянців нехай живе повіки! Бо їхня пролита кров —це немов той цемент, який може з cementувати підвальну нашого народу до державності в одне ціле —робити могутньою для оборони свободи перед всякими темними силами, які загрожують їй. І дух цей нехай нас скріплює у вірі в перемогу, щоб ми були невпинними борцями за ту свободу, яку так цінимо. І засяє над нами ласка Божа, і Україна воскресне! Прославимо герів Крут на тій землі, яку вони своєю мученицькою кров'ю освятили!"...

Учасники Другого Військового З'їзду в Києві (1917-ий рік) вимагають порвати зв'язки з Росією і створити Самостійну Українську Державу.

АНУ Ж, ХЛОПЦІ, ПО ЦЕГЛІНІ НА БАТЬКОВУ МОГИЛУ!

Передо мною Звернення Комітету по будові пам'ятника на могилі незабутнього командира Полку Чорних Запорожців св. пам. генерала Петра Дяченка. З пам'яти виринає подія, яку хочу пригадати нашому молодшому поколінню. Минуло вже півстоліття, як на наших безкраїх степах важилася дося нашої Матері — України. В боях за її кращу будуччину велику роля відігравав і Кінний Полк Чорних Запорожців — пострах для червоних і білих москвинів.

Одного разу, коли я був вартовим старшиною по полку, мене покликали до к-ра Полку — батька Дяченка, як звали його тоді всі його підлеглі. З'явившись, я одержав наказ вирядити одну фірманку на село та у селян виміняти цукор на горілку. Кухня мала приготувати смачний борщ на обід. “Сьогодні у нас велике свято: з наказу Головного Отамана мене підвищено в полковники. Треба цей день відповідно відзначити... так, як колись це робили наші запорожці” — казав він мені.

Наказ негайно було виконано. Не пригадую сьогодні назви того села на Поділлі, де в той час був розташований наш полк. На подвір'ю в садибі місцевого священика була улаштована кухня, і незабаром тут відбулося і ціле наше свято. Козаки привезли три барилка горілки, кухня приготувала смачний обід. Одержавши свій “порціон”, кожний улаштувався на подвір'ю або в городі, де і як хотів. Загальна картина дійсно нагадувала колишню нашу Січ-Мати. А там почалися і герці, хто на шаблі, а хто просто на кулаки. Хто міг — “вибивав гопака”...

І саме в цей час прийшло повідомлення, що большевики прорвали фронт і ціла дивізія опинилася в небезпеці. Полк Чорних має відбити большевиків. Полковник Дяченко закликав мене до

себе і дав наказ: “Грати сідловку! Полк виступає на позиції. Якщо залишилася горілка — напоїти коней, хоч по півкварти на коня...”

Коні стали несамовиті, підпіте ко-зацтво в добром настрою. Полковник Дяченко — на чолі: в чумарці, шапка набакир, довгим шником омотано шию... Паде команда: — “За мною! За Україну!” Галопом пролетіли через балку, а коли наблизилися до наміченої мети, розсипалися в кінні лави до атаки. Большевицька 45-та Таращанська дивізія, побачивши перед собою Чорношилінників, розгубилася і почала відворот, але це її не врятувало: Чорні вже врізалися у першу лінію, від їхніх шабель мало-хто залишився в живих, друга лінія розпочала панічний відступ. Таращанську дивізію вміть розпорошили, збрали багате майно і з піснями повернулися докінчувати свій обід.

Під час цієї атаки, недалеко від місця бою, на горбі перебував Головний Отаман Симон Петлюра з представниками Військових Місій Франції і Румунії, що були свідками цього гураганного налету Чорних Запорожців та наслідків їхньої перемоги...

Шановна Редакціє! Цих пара слів, що я їх тут накреслив, це — суща правда. У Чорному Полку перебував і я, аж до моменту, коли був відкомандирований до Штабу 3-ої Залізної дивізії. Вношую і свій маленький даток на будову пам'ятника нашому славетному і безстрашному Командирові Чорних та закликаю усіх ще живих Чорних Запорожців —

Ануй, хлопці, по цеглині на батькову могилу! Пригадаймо ті славні діла, що ми були їх учасниками, і свідками, коли спільно переживали все те, чим обдаровувала нас наша вояцька доля!

Леонід Токайло.

ЖИТТЯ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

СБУВ В КАНАДІ

5-та Станиця в Торонті.

5-го березня ц.р. відбулися річні Загальні Збори членів 5-ої Станиці у Торонті. Збори провадив інж. І. Янішевський, секретарював сот. О. Семотюк. Члени Управи, на чолі з майором З. Шкурупієм, склали звіти з діяльності своїх ресортів. У жвавих дискусіях після звітів було намічено напрямні для праці як по лінії СБУВ, так і співпраці з Комітетом Українців Канади.

5-та Станиця сьогодні налічує у своєму складі 49 членів. На протязі минулого року відбулося 10 засідань Управи, 4 сходин членства і декілька імпрез. Дохід з Академії в 40-ві роковини смерти Головного Отамана Симона Петлюри в сумі 275 дол. передано Українській Національній Раді.

До керівних органів Станиці на наступний рік увійшли: до Управи — майор З. Шкурупій — комендант, сот. Д. Сачківський і інж. К. Балас —

заступники коменданта; поручник М. Гарас — секретар; побр. І. Радкевич — скарбник; а також побратими Л. Сайн і І. Горішній; до Контрольної Комісії — пор. І. Кіріченко, пор. С. Ковалський і побр. П. Яцюта; до Тов. Суду — ген. О. Кузмінський, пполк. П. Федоренко і побр. Мельничук; представники до КУК — інж. І. Янішевський і ппор. С. Кравченко.

7-ма Станиця в Гамільтоні.

На Загальних Зборах членів 7-ої Станиці СБУВ, що відбулися 25-го березня ц.р., обрано новий склад її керівних органів. До Управи Станиці увійшли побратими: А. Дибко — голова; І. Надоличний — заст. голови; М. Деркач — секретар і М. Музичук — скарбник. До Контрольної Комісії — М. Золотників — голова, Г. Гурій і І. Данилюк, члени. На прaporonoсця обрано побр. С. Кириченка, на представника до КУК — побр. М. Гудиму; на зв'язкового між Станицею і Генеральною Управою — майор Б. Стрілковський.

8-ма Станиця в Сан-Кетрінс.

12-го березня ц.р. відбулись річні Загальні Збори членів 8-ої Станиці в Сан-Кетрінс. Збори провадив комендант Станиці пор. Казанівський, який також склав звіт з діяльності Станиці за минулий рік. Малий чи-сельний склад Станиці не давав їй можливості на влаштування ширших імпрез власними силами, хоч належить відмінити, що якщо не цілою Станицею, то все ж працею окремих її членів дещо було зроблено: відзначено 40-ві роковини смерти Головного Отамана Симона Петлюри, 45-ті роковини смерти 359-ти Лицарів Базару, брано участь в організації Шевченківських і Франківських Свят, Лесі

Українки, Дня Матері та ін. Було переведено низку грошових зборок, а в тому на УНРаду, на Українських Воєнних Інвалідів, на пресовий Фонд "Дороговказу". На чолі Управи Станиці на наступний рік залишається пор. П. Казанівський, як комендант, і хор. М. Яремій- секретар.

Відзначення 30-их роковин існування СБУВ.

Взявши на увагу побажання окремих Станиць, Генеральна Управа СБУВ остаточно визначила термін відзначення 30-их роковин СБУВ на 3-4 вересня ц.р. Переведення в життя цієї ювілейної імпрези доручено спеціальному Комітетові, у склад якого увійшли: майор інж. І. Янішевський /голова К-ву/, майор З. Шкурупій — заступник голови і побр. І. Радкевич. Програма відзначення буде незабаром подана до відома членів і прихильників СБУВ.

Вживається заходів, щоб ще перед цим урочистим відзначенням 30-ліття існування СБУВ була видана Ювілейна Книга СБУВ. З такою метою урухомлено Комітет по виданні цієї пропам'ятної книги, який очолив комендант І-ої Станиці полк. С. Вальдштайн. До адміністраційного сектора Комітету, крім того, увійшли: пполк. П. Федоренко- заст. голови, майор Б. Мошинський, майор І. Янішевський, пор. І. Кіріченко, ст. лейт. М. Деркач і майор М. Годованяк

Відійшли у Вічність.

Відійшли у вічність і лави СБУВ назавжди залишили св. пам. побратими: члени 5-ої Станиці- Михайло Пастир, Омелян Рябокінь, Гриць Мігович і інж. Арсен Шумовський; член 8-ої Станиці — І. Ковальчук; капелян 12-ої Станиці — о. прот. Петро Запаринюк. Вічна їм пам'ять!

**ДО ПОБАЧЕННЯ НА ЗУСТРІЧІ І ЮВІЛЕЙНОМУ З'ЇЗДІ СБУВ
В ДНЯХ 2-4 ВЕРЕСНЯ ц.р. У ТОРОНТО!**

УКРАЇНСЬКА СТРІЛЕЦЬКА ГРОМАДА

Загальні Збори членів УСГ у Торонті.

27-го січня 1967 року в Торонті відбулися Загальні Збори членства місцевого Відділу Української Стрілецької Громади. Збори провадив В. Ситник, секретарював Я. Маслівець. Вичерпним був звіт голови Відділу К. Мигала, у якому було показано активну діяльність Відділу в минулому році.

Відділ УСГ в Торонті налічує у своєму складі 125 членів, протягом року відбуто 4 членських сходин із доповідями Я. Онищук, М. Селешка і В. Домазара. Було підкреслено велику дисципліну у плаченні членських вкладок та інших фінансових зобов'язань, як також активну співпрацю з іншими громадськими організаціями в улаштуванні різних загальних національних імпрез. В заплянованій діяльності на біжучий рік висловлено побажання **дальншого збільшення** членства УСГ, більшої участі рядового членства в праці Відділу, активної участі УСГ у відзначенні цьогорічних дат, співпраці з місцевим Відділом КУК і т. ін.

Було обрано новий склад керівних органів на наступну каденцію. До Управи Відділу увійшли: К. Мигаль - голова, д-р А. Моспанюк- секретар, Ю. Темник- скарбник, М. Кос і А. Славич. До Контрольної Комісії: д-р. С. Росьоха, І. Особа, І. Зварич. До Товарицького Суду: А. Заяць, С. Теребуш, М. Селешко. Хорунжі: О. Совяк і Д. пелян о. С. Хабурський, М. Шиндак, Коломиець. Кореспондент- М. Селешко.

На Фотознімці : Сидять / зліва направо / : А. Пропцік — делегат Відділу УСГ, З. Макар, хор. В.Різник — голова Станиці, о. капелян Л. Сивенький — парох Летбрідж, М. Ковальський — майор Армії УНР, о. В. Мартиник — парох Калгар, Д. Гамонів — іппор. Армії УНР, секретар Станиці, інж. В. Папірчук, п. Билий-ветеран Кор. Канад, Армії. Стоять у 1-ому ряду побратими: П. Василевич, І. Головецький, В. Совяк, П. Мацьвейко, Д. Жарун, І. Ярош, В. Пука, О. Шумилович, І. Андрушак. Стоять у 2-ому ряду: В. Нагірний, В. Шостаківський, Е. Вишнівський — заст. голови Б-ва, І. Гриновецький, І. Воробець, Г. Пандяк, О. Савка і О. Кашишин.

Станиця 1-ої УД УНА в Калгарах.

11-го лютого ц.р. Станиця 1-ої УД УНА в Калгарах улаштувала Вояцьку Вечірку з нагоди удекорування своїх членів хрестами і воєнними відзнаками. Акт удекорування перевів в заступництві Впреп. о. митрата д-ра В. Лаби, генерал-хорунжого Військового Духівництва Армії УНР і Начального Капеляна УГА і 1-ої УД УНА, — майор М. Ковальський в асистті о. капеляна Л. Сивенького.

Було удекоровано о. капеляна Л. Сивенького і о. В. Мартиника Воєнним Хрестом, пор. Д. Гамоніва і хор. В. Різника — Хрестом Українського

Вільного Козацтва, побр. П. Мацвейка — Брідською боєвою відзнакою, Медалею Архистратига Михаїла побратимів — о. В. Мартиника, Д. Гамоніва, В. Різника, Є. Вишнівського, Г. Пандяка, І. Головецького, О. Шумиловича, В. Шостаківського, І. Андрушака, В. Совяка, І. Яроша, інж. В. Папірчука, О. Кашишина, П. Василевича, І. Воробця, О. Савку, Д. Жируна і І. Головецького, а також Пропам'ятою відзнакою 1-ої УД УНА побратимів — П. Мацвейка, І. Яроша, В. Пуку, В. Совяка і В. Нагірного.

Після офіційної частини цього вояцького свята відбулася спільна вечірня і багата концертова частина.

СОЮЗ УКРАЇНСКИХ ВЕТЕРАНІВ В С.Ш.А.

Майор інж. Юрій Артюшенко — новообраний голова Станиці СУВА в Чікаго. Сотник інж. Микола Фещенко-Чопівський — голова Управи попередньої каденції.

Станиця СУВА в Чікаго.

Як інформує "Українське Життя" / Чікаго, 5.2.67/, 28-го січня ц.р. відбулися Загальні Збори членства місцевого Відділу Союзу Українських Ветеранів в США, що були продовженням Загальних Зборів з дня 13-го грудня мин. року. На Зборах були присутні голова Головної Управи СУВА ген. інж. В. Філонович і ген. Й. Мандзенко. Після звітів Управи та уділення абсолюторії, були обрані нові Керівні Органи Станиці, до яких увійшли:

Управа: голова — майор інж. Ю. Артюшенко, заст. голови — сот. М. Личик і пор. Ст. Будний, секретар — ппор. Ф. Ревенко, скарбник — серж. В. Бражник.

Контрольна комісія: голова — адм. пор. інж. В. Стефанович, члени — пор. М. Ткаченко і сот. проф. І. Розгін.

Щирій привіт учасникам 2-го Делегатського з'їзду Союзу Українських Ветеранів в США!

Генеральна Управа СБУВ
у Канаді.

Звіт про перебіг З'їзду і резолюції будуть подані у наступному числі „Дороговказ”.

Суд: голова — майор В. Рудецький, члени — полк. В. Зарицький і сот. інж. М. Фещенко-Чопівський.

Новообраний голова Станиці майор інж. Артюшенко виголосив заслужовуючу на увагу довшу програмову промову. Ген. Й. Мандзенко підкреслив потребу затіснення товариських відносин поміж ветеранами. На необхідність скріплення контакту поміж членством СУВА звернув увагу і голова СУВА ген. В. Філонович, висловлюючи думку, що до цього міг би спричинитися пресовий орган СУВА — місячний Бюлетень.

На цих Загальних Зборах серед цілої низки справ було обговорено також справу поновлення членства в Об'єднанні Американсько-Українських Організацій, справу Делегатського З'їзду, відзначення 50-ліття відродження Українських Збройних Сил та інші.

СТАНИЦЯ СУВА в ЧІКАГО

6-го травня ц.р. відбулися чергові сходини членів Станиці, що були призначенні двом датам: 2-ому травня, який утверджений наказом по Армії УНР як день відродження збройних сил, і 6-ому травня як дніві, у якому буде переможно закінчено Зимовий Похід в 1920 році. Окреме слово було присвячене Головному Отаманові Симону Петлюрі.

У другій частині цих зборів були подані інформації про діяльність Управи Станиці, про її плани праці в біжучому ювілейному році. Присутні познайомились також із ЗВЕРНЕННЯМ Управи Станиці до визнавців українських державних традицій, у якому закликається українські організації до своєчасного відbutтя цьогорічний ювілейних урочистостей, а одночасно зголосується свою готовність солідарно з іншими приступити до підготовки відзначення 50-ліття державно-політичних і державно-військових українських традицій.

На цих сходинах членства Станиці було обговорено і організаційні справи, а в тому і справу участі в 2-ому Делегатському З'їзді СУВА, який відбудеться 10-го червня ц.р. в Міннеаполісі.

Учасник сходин.

АВСТРАЛІЯ

1966 рік в житті Союзу Українських Комбатантів Австралії.

У 1966 році Союз Українських Комбатантів Австралії мав у своєму складі 117 ветеранів української збройної боротьби, у тому 30% старших понад 65 літ. 50% особового складу брало активну участь в житті і праці церковних, громадських, виховних та молодечих організацій. Крайову Управу СУКА очолює пполк. С. Яськевич, секретар — пор. Г. Базалицький. Стейтові Союзи сьогодні очолюють: Нової Південної Валії — сотник Д. Денисенко, Вікторії — п. М. Осідач, Південної Австралії — поручник С. Залеський і Західної Австралії — п. І. Любченко. У 1966 році Союз у цілому влаштував 53 імпрези, а в тому 22 товариських сходин членства, що свідчить про активність його життя. У 14-ти випадках святочно відзначені визначні дати українського історичного календаря. На увагу заслуговує допомогова акція Союзу, на яку у 1966 році було видано 432 австр. фунтів, і в якій на першому місці фігурують: Державний Центр УНР, Бібліо-

тека ім. Симона Петлюри і Храм св. Симона в Парижі, упорядкування воїцьких могил та допомога українським воєнним інвалідам.

12-го липня 1966 року, відішовши у Вічність, лави Союзу назавжди залишив член Крайової Управи і її скарбник св. пам. поручник Григорій Маслюк.

ЛИСТИ ВІД ПОБРАТИМІВ.

Голос наболілого серця.

"... Посилаю Вам 10 доларів на "Дороговказ". До виконання своїх національних обов'язків завжди ставлюся уважно. Читати люблю. Хочу розплатитись, бо маю вже 66 років, а не знаю, скільки їх залишилося ще у моєму житті.

А це своє життя, крок за кроком, і рік за роком, усе Україні присвятив. Як прийде той останній момент, тоді я із чистим сумлінням оглянуся назад, на ті роки, що промайнули.

Ще в свідки славної минувшини, це — московські кулі у моєму тілі. А свідків живих уже не має: вони вже всі в могилі. Як тяжко згадувати про них! Ночами тільки єни сниться: як то у чорному жупані, у чорній шапці із чорним підшолом, з оселедцем на голові, що звисає до пояса, на баському коні я, як сокіл, літаю... Усе минулося, залишилися тільки ці спогади. А за Визвольну Боротьбу пишти, пишти і пишти...

Із пошаною до Вас — Петро Первухин, хорунжий Кінного полку Чорних Запорожців, а перед тим — полку ім. "Костя Гордієнка".

ФРАНЦІЯ

Т-во б. Вояків Армії УНР у Франції.

Т-во б. Вояків Армії УНР у Франції кожного року, у порозумінні з Українським Центральним Комітетом, улаштовувало Свято Державності. Цього року це свято відзначено у відмінній формі. З огляду на те, що в цьому році припадає 40-ліття існування Т-ва, Управа Т-ва видала спеціальну відзнаку і вирішила нагородити нею всіх тих французів, які своєю прихильністю до українців і української проблеми спричинилися до її популяризації серед французького суспільства. Урочисте вручення згаданих відзнак відбулося 2-го лютого ц.р. в салонах французької ветеранської організації "Рейн і Дунай" і носило характер величної маніфестації франко-української дружби.

Належить згадати тут і те, що в січні ц.р. Т-во вступило в склад членів французького Т-ва юшанування пам'яті маршала Фоша і ген. Вейгана. 19-го березня ц.р. делегація Т-ва із прапором взяла участь у поминальній службі Божій, яку влаштувало згадане Т-во для вшанування пам'яті визначних французьких військовиків.

Програма праці Т-ва на найближ-

З Прапором Т-ва б. Вояків УНР у Франції серед прапорів інших комбатанських організацій на площі в Мон Ст. Мішель, яку 5.6.1966 року влаштували Европейська Федерація кол. Вояків.

чий час передбачає: участь у маніфестації Європейської Конфедерації в Страсбурзі 2-4 травня ц.р., участь у черговому Конгресі ЮНС в Діжоні в дніх 6-7 травня ц.р., участь в департаментальному З'їзді ЮНС у Пуатьє 24-25 червня ц.р. та ін. Але на перший плян в діяльності Управи Т-ва висовується всебічна підготовча праця до належного та урочистого відзначення Ювілейним З'їздом 40-их роковин існування Т-ва.

На світлині зправа: пор. Артамон Гришин з дружиною Єлизаветою. Світлина з перших років перебування у Франції.

Пор. Артамон Гришин, якого ми вже не раз згадували на сторінках "Дороговказу", і який, крім того, і сам пригадує себе на сторінках своїми дописами і своєю працею, як представник "Дороговказу" у Франції, — зробив нам приемну несподіванку. Довший час ми не мали від нього вісток, і вже почали думати, що "наш Артамон" заломався чи під ударами різних життєвих несподіванок, таких, як нещодавне його перебування у шпиталі, чи з "винахідливості" своїх "приятелів", яких при його рухливості та активності йому не бракує. Таємниця, однаке, виявилася: цими днями ми одержали від нього — "Життя і смерть отамана Зеленого" — 28 сторінок дрібного машинопису з докладним і вичерпним описом подій, дієвих осіб, містевостей і т. ін. Рукопис образно малює повні небезпек будні повстанського життя, цінними даними збагачує нашу повстанську мемуаристику і заслугове на те, щоб його видати окремою брошурую.

Майор Петро Грінюк

Майор Армії УНР Петро Грінюк народився в 1896 році на Київщині. Під час 1-ої світової війни скінчив Торійську / м. Торі, на Кавказі / школу прапорщиків і перебував на турецькому фронті, де був підвищений до ранги піоручника.

Після революції 1917 року був членом Української Військової Ради Батумського Укріпленого Району і командиром куреня ім. Максима Залізняка.

У часі української Визвольної боротьби перебував у складі Окремого Кальницького куреня Сірої дивізії, в 6-ї Стрілецькій дивізії / старшинський курінь /, в інформаційному відділі Генштабу при Армії УНР та в Запорізькій дивізії, з якою і вийшов на еміграцію.

На еміграції закінчив вищу освіту і працював як будівельний інженер. Належить до активних членів Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції та очолює його Філію в Крезо.

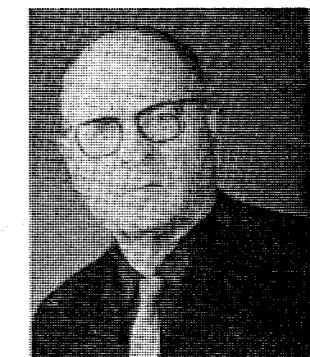
Перебуваючи від дового часу в тісному контакті з Редакцією "Дороговказу", майор П. Грінюк злагатив наш запас матеріалів до друку

двоюма надзвичайно цінними працями:

"Українська Військова Рада Батумського Укріпленого Району та Курінь ім. Максима Залізняка" і

"Окремий Кальницький Козачий Курінь".

Коли взяти на увагу, що українське вояцтво, яке перебувало на Кавказі, на тодішні події в Росії і в Україні реагувало не менш активно і з великим виявом патріотизму, а також і те, що цей революційний і патріотичний чин його мало наслідків в українській військовій мемуаристиці, — згадані праці майора П. Грінюка заслуговують на особливу увагу.

Майор Олексій Мандрика

Майор Армії УНР Олекса Мандрика народився на Київщині у 1893 році. Українська Національна Революція заставила його в разі штабс-капітана на становище командира кулеметної сотні в 661-ому Новоселицькому полку на Буковині. Довідавшись про формування українських частин, він залишає полк і приєздить до Вінниці, де дістає призначення до Української школи старшин у Києві, а потім до полку в Славськограді і Херсоні. Мінливі місцеві воєнні обставини керують далі життям цього українського вояка-патріота. Після упадку Гетьманату, Херсон опановують більшевики, після них — державні.

Ці останні мобілізують старшин на боротьбу з Махном. Захворівши на тиф, майор О.

Мандрика опинився в Балаклавському шпиталі в Євпаторії і разом з ним був вивезений до Константинополя. Це й був момент його "переходу Збрзу" і початку перебування на скитацьниці.

Уже в 1921 році як робітник, за контрактом із французьким урядом, майор О. Мандрика виїздить до Сан Паулу в Бразилії, а у вересні 1922 року приєздить до Франції і настало оселювання у Версін-Шалеті. Тут він знаходить широке і вдаче поле для активної діяльності: в Українській Громаді, яку в 1945 році очолив і життя якої після німецької окупації відновив, у Т-ва б. Вояків Армії УНР, при будові УАПЦеркви, в житті Церковної Парафії тощо.

Сил та здоров'я для цієї національної роботи майорові О. Мандриці ми широ бажаємо, вітаючи його словами Бориса Грінченка: "Дяка і шана робітникам щирим".

А. Гришин.

Микола Ковальський

Народився 24-го жовтня 1899 року в Києві. У 1917 році скінчив 6-ту Київську гімназію. У гімназії належав до таємного українського гуртка "Джерело". Вищу освіту завершив у Франції, скінчши в 1928 році Паризьку Школу Політичних Наук. У вересні 1917 року М. Ковальський перебував у складі Бойового Куреня при Українській Центральній Раді, яким командував пор. Ган, комендант охорони УНРади. У складі цього куреня приймав від участі в боях під Арсеналом, на Подолі, на Київських дівірцях, а також в охороні будинку Центральної Ради, будинку проф. М. Грушевського, готовко "Прага" і т. ін.

На прикінці грудня 1917 року М. Ковальський виїхав, як урядовець Мирової Делегації, до Берестя-Литовського, а по повороті в делегації — до Царгороду, як аташе Посольства, на чолі якого був Михайло Левицький, а потім — проф. Олександр Логодзький. Повернувшись в Україну, на початку 1920 року був у складі Української Місії у Варшаві. Коли проф. В. Прокопович став прем'єр-міністром, став його особистим секретарем. 1924 році був секретарем Українського Центрального Комітету у Варшаві. У серпні 1924 року виїхав до Франції.

У Франції М. Ковальський був секретарем Громади, на чолі якої стояв ген. М. Капустянський у 1925 році — секретарем Генер. Ради Союзу Українських Еміграційних Організацій у Франції. З моментом приїзду до Парижа Головного Отамана Симона Петлюри, увесь час перебував при ньому аж до його трагічної смерті. М. Ковальський належав також до членів-фундаторів Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції, яке заснувалося в травні 1927 року. Від 1929 року М. Ковальський був генеральним секретарем цього Т-ва і, з деякими перервами, перебував на цьому становищі і досігодні.

Поручник Ілько Шаповал

До тих, що в перших днях Української Народної Революції відразу включилися в лави борців за країну будуччину України, належить і пор. Ілько Шаповал, який уже в травні 1917 року стояв на чолі Української Ради 67-го Торутянського полку 5-ої російської армії. У 1918 році зустрічавши його у Вільному Козацтві Сосницького повіту, а потім у 29-му Борзенському полку в м. Прилуках на Полтавщині, який він залишив після проголошення гетьманом федерації з Росією, приєднавшись до Чорноморського Коша, у якому командував 3-ою сотнею. Свій вояйцький шлях пор. І. Шаповал закінчив у лавах Запорізької дивізії, в якою і вийшов на чужину. Із Польщі в 1924 році переїхав на старий побут до Франції. Вояком залишився він на ціле своє життя у міру своїх сил та можливостей допомагаючи всім проявам військової боротьби в нових обставинах і новими засобами. Був членом Українського Воєнно-Історичного Т-ва у Варшаві, в-ва

"Червона Калина" у Львові, Музею Військової Боротьби у Празі і т. ін. У Франції належить до Т-ва б. Вояків Армії УНР від початку його заснування, є членом Громадської Опіки, членом фундатором Т-ва Будови Храму св. Симона в Парижі, членом Громади УАПЦеркви у Везінь-Шалті, членом УНДС у Франції та інших організацій.

Щастя Боже, дорогий Побратиме! Дякуємо за контакт і співпрацю. Тримаймося!

НА ХВИЛЯХ "ПІСНІ УКРАЇНИ".

21-го січня ц. р., напередодні Свята Української Державності, Торонтона радіо-програма — „Пісня України” передала Слово Голови П-ва В. О. УНРади у Канаді І. Дубилка, а також вірш майора С. Левченка — "Тим, що сплять у Щепіорні", що був друкований у „Дороговказі” ч. 7 за 1965 рік.

4-го березня ц. р. радіо-програма „Пісня України” передала статтю сот. Д. Денисенка — "Тоді цвіла весна народів," що була вміщена в „Дороговказі” ч. 13 за 1966 рік.

19-го березня ц. р. „Пісня України” передала спогад пані генералової Тамари Петрів — „Весна 1917-го року у Києві”, що був уміщений у ч. 12 „Бюлєтеня СБУВ” за 1962 рік.

Щоденна українська радіо-програма в Торонто

"ПІСНЯ УКРАЇНИ".

Щоденно на хвилях 1250
о год. 4:30 пополудні

SONG OF UKRAINE

64 Hewitt Ave. Tel 536-4262
Toronto 3, Ontario.

DNIPRO FUEL OIL LTD.

Українське підприємство опалової оліви

2174 Dundas St. W. Tel: 537-2169
Toronto, Ontario.

2-го жовтня 1966 року Українці Аргентини урочисто відзначили 40-річчя смерті Головного Отамана Симона Петлюри. О годині 10-ї ранку в Буейнос-Айресі було складено вінок у стіл пам'ятника генерала Сан Мартіна на майдані його імені. Почесна варта аргентинського війська під звуки сурми віддала військові почесті генералові Сан Мартінові і Головному Отаманові Симонові Петлюри. У пополудневих годинах, при великій участі представників аргентинського громадянства та уряду, відбулася урочиста Жалібна Академія, яку було розпо-

чато вмаршем на залю представників українських організацій з їх пропорями. Представники українських організацій, на чолі з головою Святкового Комітету, Української Центральної Репрезентації і Представництва УНРади, склали вінок і на сцені у стіл образа Симона Петлюри. У цьому моменті переповнена учасниками Жалібної Академії заля відспівала український національний гімн, стверджуючи тим, що боротьба за здійснення ідеї Симона Петлюри продовжується до переможного кінця.

ALBERTA FUEL OIL LIMITED

278 Bathurst Street, Toronto 2 B, Ont.

Tel.: EM 2-3224

24-годинна обслуга

Перша Українська Самостійна Фірма достави опалової оліви для хатнього вживання.

Чищення печей та цілогорічна обслуга печей цілком БЕЗПЛАТНО!

В справі купна чи продажі реальностей або загальної асекурації, звертайтесь до найбільшої в Канаді української фірми

R. CHOLKAN & CO. LTD.

Realtors — Insurance Agents

527 Bloor St. West LE 2-4404
2232 Blor St. West RO 7-5454
Toronto, Ontario.

На світлині:

Ювілейне прийняття у подружжя Ольги і Семена Левченків. Дарби /Англія/, 21 січня 1967 р.

21-го січня ц.р. майор С.Левченко обходив 50-річчя своєї літературної діяльності. Його перший вірш — “Журавлі” був видрукований в 1913 році. В 1915-1916 роках, коли майор С. Левченко неребував як старшина на противінімецькому фронті, його поезії вже друкувалися у київській пресі. В роках української збройної боротьби /1918-1920/ ювілятові довелося замінити перо на меч, але від 1921 року він знову активізується у своїй літературній творчості, друкуючи свої поезії в тодішній таборовій і львівській пресі. В 1963 році вийшов друком його сценічний образ “Дух України”, в 1964 році — збірка поезій “Обірвані струни”, а у цьому році — велика повість “За Волю і Державу”.

У той день ВШ ювілят одержав багато сердечних і щиріх привітів як від українських організацій, так і від окремих осіб, а зокрема від цілої низки видатних українських військовиків. Присутні на прийнятті у своїх промовах висловлювали радість, що молодь одержить книжку, в якій насвітлений героїзм української армії, а також надію, що ця повість не буде останньою книжкою ВШ Ювілята.

Вийшла з друку монументальна праця майора Української Армії Семена Левченка — „За Волю і Державу”, — повість із визвольних змагань Українського Народу 1918 - 1920 років. У чотирьох частинах, 494 сторінок. Оформлення обкладинки робота проф. Роберта Лісовського. Тверда оправа. Ціна 7.00 дол.

Замовлення висилати на адресу.

S. Lewchenko,
68 Arthur Street,
Derby, England.

Книгу можна набути також в Адміністрації „Дороговказу”.

На могилі св. пам. генерала П. Дяченка: інж. О. Тимошенко, пані Олена Дяченко і мистець — маляр П. Мегик.

ЗАКЛИК до побратимів зброй і українського громадянства.

Цим повідомляється побратимів зброй і українське громадянство, що вже упорядковано писемну спадщину по св. пам. Ген. Штабу генерал-хор. Петрові Дяченкові, щоб передати її на тривале перевоховання та удоступнити також і прийдешнім поколінням. Цим буде віддана пошана командирові Першого Кінного полку Чорних Запоріжців, що водив свій полк із гаслом на прапорі: “Україна, або смерть!” та великі сотки разів за свідчiv своїм чином святу правдивість обраного гасла. Він був взірцем лицаря для живих, таким залишиться і для нащадків.

Знайдено і записано наступні його праці:

— “Організація протипанцерної бригади”, зошит із схемами і нотатками.

— “Кінний полк Чорних Запорожців”, три зошити машинопису, разом 245 сторінок друку.

— “Протипанцерна бригада”, “Вільна Україна”, 8 сторінок рукопису.

— “Нотатки до історії Полку Чорних Запорожців”, до 16 сторінок рукопису.

— “Кінна сотня”, “Кінний дивізіон ім. полковника Петра Болбочана”, 4 зошити, на одному з них дата — 28-го листопада 1949”.

— “Формування та перший бій Української Протипанцерної бригади”, 6 сторінок рукопису.

— “Петро Дяченко — полковник Української Армії”, 12 аркушів рукопису.

— “Зимовий Похід”, рукопис, дозвіл виголошена 6-го лютого 1965 року.

Різчі інші нотатки і переписані на машинці праці, що відносяться до історії Полку Чорних Запорожців і Протипанцерної бригади.

— Витинки з польських комуністичних газет, в яких згадується св. пам. ген. Петра Дяченка.

— Течка з персональними документами.

— Течка з фотографіями.

— Листвування.

До цього часу знайдено і зареєстровано понад 100 листів. У списку листи від генералів — П. Шандрука, П. Самутина, М. Садовського, М. Жупинаса, а також від старшин і вояків — М. Рибачука, Б. Шевченка, І. Липовецького, Н. Шкільного, П. Калиновського, М. Каплистоого, З. Стефанова, Гонти, П. Первухина, Гниди, В. Сім'янцева, д-ра Я. Гелети, режисера Гончаренка, родини Болдаревих. Okрему категорію листів становить листвування св. пам. генерала П. Дяченка з братом-полком Віктором Дяченком і цілою родиною.

Подаючи ці інформації до відома побратимів і українського громадянства, просимо віх, хто має листи від св. пам. Петра Дяченка, здати їх

Жодо загального архіву, який по остаточному упорядкуванню буде переданий відповідній установі на переховання. А тих, хто має замір це листування зберігати у себе, просимо повідомити, де воно буде здепоноване, а в разі можливості — зробити фотокопії для долучення до згаданого архіву.

У цих справах проситься звертатися до пані Олени Дяченко:

25 Tomlinson Ave.,
CLEMENTON, N. J. 08021, U.S.A.

або до побратима В. Сімянцева:
1301 Longfellow St. N.W.,
WASHINGTON, D.C. 20011, U.S.A.

ВІД РЕДАКЦІЇ

З великим жалем мусимо ствердити, що початки нашої співпраці із св. пам. генералом П. Дяченком даються лише кінцем 1964 року. Після обміну короткими листами, ген. П. Дяченко погодився дати нам цілу серію своїх спогадів про Українську Визвольну Війну і про ті бої, у яких Він брав участь, висилаючи їх нам окремими фрагментами в міру того, як вони будуть написані. З них ми одержали:

1. Вступ. / спогади к-ра Полку Чорних Запорожців/.
2. Бій під Картушном на Чернігівщині
3. Повстання проти Гетьмана.
4. Бої Болбочанівської кінноти із махнівцями.

У "Вступі" було зазначено, що дальніми розділами цих спогадів мали бути:

- Бої кінноти з повстанцями під Кобиляками,
- Переїзд через Румунію,
- Бої під Ланівцями,
- Бої під Васильковом,
- Зайняття Києва,

На могилі св. пам. генерала П. Дяченка: Олексій, Богдан, пані добродійка Тетяна і Галина Панченки.

— Район Чартория - Любар,
— Зимовий Похід.

У цих боях, які згадую тут, жоден не був проганий. В кожному із них здобували полонених і тяжку зброю. На мій погляд, це було б те, про що Вам ідеться — "підбайдоруючі епізоди" — писав ген. П. Дяченко у вступі до цієї широкозапланованої праці.

Вітаючи шляхетний задум ВШПані Олени Дяченко і побратима Валентина Сімянцева упорядкувати та відповідно зберегти архіви незабутнього Командира Чорних Запорожців, цими рядками зголосуємо те, що маемо в редакційній течці "Дороговказу".

До цього часу наслідки грошової зборки на будову пам'ятника будуть подані у наступному числі "Дороговказу".

ВІДІЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

СВІТЛІЙ ПАМЯТІ Д.Р. ХРИСТИНИ СУШКО

Залишивши Київ у 1920 році, 6-та Стрілецька дивізія відступала на Захід. Одного разу я одержав від начальника обозу, яким був тоді сотник Пашківський, спеціальне завдання: кожної ночі вартувати у лісі та зупиняти фірманів-селян, що під покровом ночі і лісу, тікали з обозу зі своїми фірманками, а часто і з наладованим на них дивізійним майдром.

Однієї ночі, коли я стояв на такій варти, з боку села Юрківці і Перги чув страшну кулеметну і гарматну стрілянину. Було чути також наше "Слава!" і большевицьке "Ура!". Ішов бій. Через якийсь час, над ранком, на дорозі показалася фірманка. Зупиняю. Це напів везуть двох тяжко ранених до Овручка, щоб далі скерувати їх до шпиталю у Холмі. Трохи згодом на дорозі з'являється друга фірманка. Питаю: "Хто?" У відповідь чую: "Доктор Христина Сушко!" Зняв шапку, відрухово перехрестився. Уста промовили: "Господи! Спаси її!"

Як виявилося пізніше, одна із наших сотен, якою керував сотник Григоряк, займала позицію яких 500 метрів перед Пергою. Там вона стояла день чи два, а коли червоні почали напирати, довелося відступити в саме село та зайняти позицію над річкою удовж дороги. Коли червоні почали

наступати, — розпочався бій. Доктор Христина Сушко була там із своїми санітарами. Був ранений якийсь козак. Вона взяла того козака і хотіла перепровадити, а радше — перенести, на другий бік річки, глибина якої була тут лише по коліна. Тут вона була ранена у хребет. Санітари мусили виносити під обстрілом і її, і того раненого козака.

Минали місяці... Походи, бої, перемога під Замостям, азбука з рештою Української Армії, Бар, відворот за Збруч. Про доктор Христину Сушко часто згадувалося, але дальша доля її не була нам відома. Аж ось... коли ми вже були в таборі для інтернованих в Олександрові Куявському, де мені довелося короткий час полежати у таборовому шпиталі, ми одержали відомість, що до табору приїздить Санітарна Комісія, щоб оглянути шпиталь. Передінспекційний рух в таких випадках відомий. Но кількох годинах ні шпиталю, ні хворих не можна було пізнати: все вичищене, вимите, все близькі. В оточенні санітарного шефа, що був у рапозі польського полковника, ми побачили і... д-р Христину Сушко. опирався на милиці, була представницею Британської Допомогової Місії.

З її появою у таборі життя стало неначе веселіше. Приходила вона з допомогою всім, де і чим лише могла. В шпиталі можна було одразу зауважити значні поліпшення, з'явилися додаткові харчі для хворих від Британської Місії, військові інваліди одержали інвалідські пенсії і то такі, як одержували інваліді польські і. т. ін.

Ліквідація таборів і виїзд до Франції скерували нас знову, і на довгі роки, на різni пляхи скитальщини... І коли сьогодні я довідався про її смерть, перед очима стала ота далека минувшина — мої нічні варти у лісі, бій під Пергою, фірманки з раненими і наша геройня 6-ої Січової Стрілецької дивізії — поручник доктор Христина Сушко.

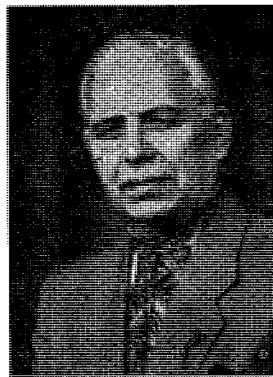
На сумні вістку про її смерть заблисloя не одно вояцьке серце сумом, болем, а одночасно і безмежною відчюністю за ту її колишню сестрину опіку над знедоленим українським вояком.

Вічна її Пам'ять!

А. Гришин.

СВІТЛИЙ ПАМ'ЯТІ ВОІНА ХРИСТОВОГО
ПАНОТЦЯ МИКОЛІ РИБАЧУКА

Полк. Микола Рибачук

"Хвали, душа моя, Господа. Буду хвалити Господа, поки життя моє; співати Богові моєму, доки живу"...

/ Антифон Другий — Ісалом 145 /

"Православне духовенство і колишні військовики відправили на вічний спочинок о. Миколу Рибачука" — повідомляла українська преса, інформуючи українську суспільність про величний похорон в Савт Бавид Бруку. Помер 19-го вересня, 1966 року на 76 році життя, пролежавши 7 тижнів в лікарні та знаючи про безжалісний і безапеляційний вирок медицини "на врятування не має надії".

Боляче защеміло серце, хоч на цю сумну вістку ми всі були приготовані. Помер Український Вояк, що свій воїнський шлях у визвольній війні України закінчив своєю участю в Листопадовому Рейді в Україну 1921 року. Помер Войн Христовий, який ще нещодавно писав нам: "Прощу Бога, щоб дав мені сили ще послужити рідному народові на ниві Христовій УАПЦеркви, що знову засяя на горах Київських восени 1941 року... яка в той невимовно тяжкий час, як сирітка, наявіть ще не мала рідного архієпископія, а чужому не підпорядкувалася"..."Буду хвалити Господа, поки життя моє; співати Богові моєму, доки живу"..." — писав він нам і просив нас перед свою смертю ці слова 145-го псалма поставити при наголоскову у посмертній загаді про нього.

Житів обставини змусили св. пам. полковника М. Рибчука завчасно одягнути військову шинель, але під нею заховав він своє українське серце. Церковними справами цікавився він від юних літ.

Революція 1917 року ставить його на становище голови Полкового Комітету, а потім — помічника голови дивізійної Ради і члена Корпусної Ради 10-го армійського Корпусу. На цих посадах виказує він багато активності у творенні українських формacій на фронті, і вже тоді, разом із своїми колегами, висилає з румунського фрон-

ту священика-делегата на Церковний З'їзд у Києві з уповноваженням домагатися відділення Церкви в Україні від т.зв. Російського Синоду.

Це були ті перші квіти його чину для України, якими так рясно встелив він свій довгий життєвий шлях.

Свою службу в Українській Армії св. пам. полк. М. Рибчука закінчив Листопадовим Рейдом в Україну. Пізніше роки його життя — перебування на Волині, контрактова служба в польській армії, Сувалки, Київ друга еміграція — то дальша і безупинна служба українській справі, всеобща допомога знедоленому українському воякові та всім проявам українського національно-громадського і церковного життя.

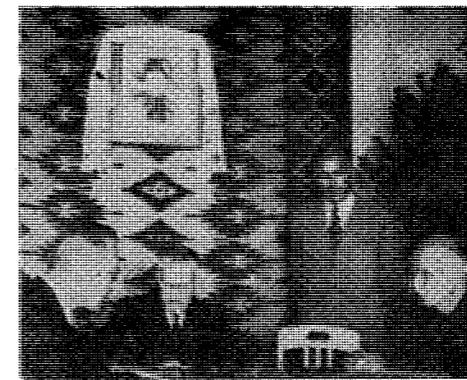
Прекрасною сторінкою в житті св. пам. полк. М. Рибчука був його і його покійної дружини Лесі, нелегальний приїзд 29 вересня 1941 року / часі німецької окупації / до Києва з метою розпочати там енергійну працю для організації церковного життя. На Церковному З'їзді в жовтні 1941 року, одним з чоловіх організаторів якого був полк. М. Рибчука, і який відбувся під його голозвучанням, його було обрано на першого голову Київської Церковної Ради УАПЦ.

Пригадаймо, яким творчим і відповідальним у церковному житті у Києві був цей 1941 рік, пригадаймо також, що діяльність церковних чинників відбувалася тоді переважно також нелегально і ставленням "пост фактурм", що у своїх наслідках вона привела до двохратних арештів полк. М. Рибчука і його покійної дружини, — і ми зрозумімо велич самопосвяти, з якою віддавався він цим добровільно взятим на себе обов'язкам.

На Великдень 1949 року св. пам. полк. М. Рибчука прибув до США. Тут також він, як і його покійна дружина — Леся, активно працею вписали своє ім'я в книгу буття багатьох організацій, але його увага остаточно зосереджується на служенні Української Церкви. У 1958 році його висвячують у диякони, в 1960-му — в протодиякони, а в травні 1964 року він приймає священичий стан.

"Буду хвалити Господа, поки життя моє; співати Богові моєму, доки живу" — пише він нам. І читаючи ці його листи, переглядаючи долучені до них світlinи, не раз хотілось сказати — "Чи може бути більша радість від тієї, якою радів він із кожного осяту цієї праці на Ниві Христовій? Чи може бути більша любов від тієї, якою любив він свою церкву і своїх вірних?"

Перебуваючи у постійному контакті з нами, св. пам. полк. Микола Рибчуку стало інформував нас про свої думки і працю, дбайливо пересилуючи нам усі докази того, що в нинішню відповідальну дину він не сидить із закладеними руками і не очікує для свого народу "манни небесної", бо знає що крашчу долю для народу можна здобути тільки тяжкою і спільною працею ціліх поколінь. "Буду мати час, то все це, в міру моїх можливостей, упорядкую, доповню, бо маю замір усе це, разом із світлинами, надрукувати у формі брошур для своїх нащадків".

16 липня 1948 року відбулася 1-ша сесія УНРади, під час якої св. пам. полк. М. Рибчуку повнів обов'язки вартового отамана. На 1-їй світлині — Президент А. Лівицький розмовляє з проф. І. Мазепою і ген. М. Омеляновичем Павленком. Стоїть — полк. М. Рибчуку. На світлині 2-ї — Президент А. Лівицький підписує акт номінації першого Виконавчого Органу УНРади. Біля нього — полк. М. Рибчуку.

Не судилося... Його замір показати своїм нащадникам усі квіти свого життя залишився нездійснений, а тим самим, переказаний до здійснення нам, бо це не тільки квіти життя св. пам. Миколи і Лесі Рибчуку, це — опис подій, які проходили над ними, це — довга загадка про людей, з якими вони творили українське життя, з якими йшли вони по своему життєвому шляху на зустріч кращій будуччині — Україні...

І. Липовецький.

МАЙОР ОЛЕКСАНДЕР МИКОЛАСЬКО

Коротко перед Святом Божого Народження, 22-го грудня 1966 року, після затяжної недуги, на початку 73-го року життя, з Волі Божої відійшов на вічний спочинок колишній учасник Визвольної Боротьби св. пам. майор Армії УНР інж. Олександр Миколаєнко.

Покійний народився у Києві. Походив із високопатріотичної української родини. З вибухом російської революції, бувши в ранзі поручника, включився в Українську Визвольну Боротьбу. Приймав активну участь в українізації 64-го Казанського полку, з якого був сформований 16-ий піший Вільної України полк. У 1918 році по закінченні Київської Інструкторської Школи старшин перебував на відповідальних становищах у штабі 7-ої дивізії в Запорізькій Січі. Пізніше вступив до 6-ої Стрілецької дивізії, а потім до 1-ої Кулеметної дивізії, з якою 1920 року перейшов Збручу.

У 1924 році з табору інтернованих св. пам. О. Миколаєнко виїхав до Чехо-Словаччини для продовження студій. В 1929 році закінчив він Українську Господарську Академію в Подебрадах із титулом інженера-гідротехніка. Закінчивши Академію, виїхав до Польщі і працював за фахом. З

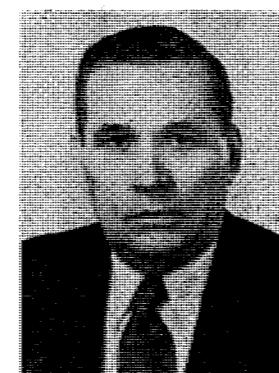
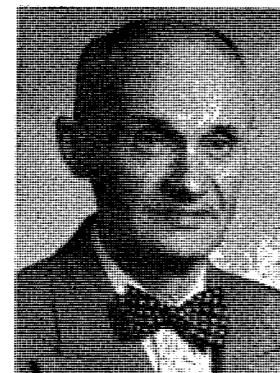
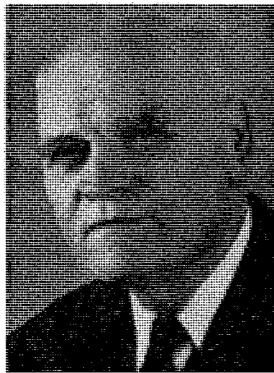
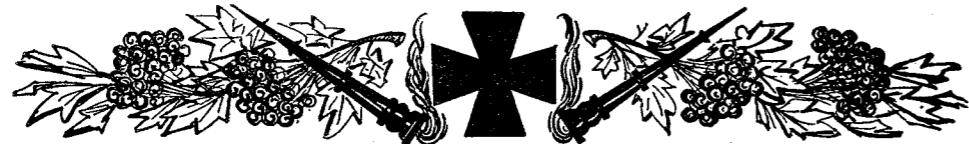
початком війни залишив Польщу і виїхав до Німеччини. Перебуваючи в таборі у Байройті, доклав багато зусиль для організації УАПЦеркви. Багато труду і тяжкої праці, разом з артистом-малярем Сайковичем і таборовим населенням, прикладав він, щоб розмалювати, оздобити та належно упорядкувати цю святиню.

В 1949 році майор О. Миколаєнко виїхав до США, оселившись настало в Міннеаполісі, приймаючи активну участь у місцевому, громадському і ветеранському житті. Був він зразковим членом УНДС та інших організацій. Цікавився він усіма проявами українського життя, до оцінки яких завжди підходив під кутом погляду своєї безкомпромісової воянської ідеології, яка виливалася з досвіду минулого, і яка на перший плян висовувала братерство, єдність і спільність у чині національний моноліт. Він не сквалював потягнень деяких груп і партій, які неровністю чиннисто вносили розбитр в наше суспільство. Він завжди пам'ятав, що по праці, вчинках і поведінці оцінюють цілу українську націю, добро і честь якої для нього були безмірно дорогі. Він завжди таєж пам'ятав, що він є дитиною великого Українського Народу, шанував його традиції і цілім серцем любив усе, що було українське.

Поховано св. пам. О. Миколаєнка на цвинтарі "Сансет Меморіал Парк" в Міннеаполісі, де вже також лежить кусень української історії. Залишив він у глибокому смутку дружину, дальшу родину в Україні, осиротив своїх найближчих побратимів зброї і організації, до яких належив, залишаючи в іх серцах, крім смутку, вдячну пам'ять про себе.

Відпочиває спокійно в тихій могилі після тяжкого воянського і життєвого труду, Дорогий Побратиме, а ця далека не наша, але привітна заокеанська земля нехай стане Тобі рідною.

В. Костецький.

Відійшли у вічність св. пам. — інж. Яків Танциура, інж. Арсен Шумовський, інж. Дмитро Гурні. Вічна їм пам'ять!

— 10-го січня 1967 року в Канаді відійшов у Вічність св. пам. прот. Петро Запаринюк, капелян 12-ої Станиці СБУВ, заслужений душпастир УГПЦеркви у Канаді. Похорон відбувся 13-го січня ц.р. з Церкви Різдва Пресвятої Богородиці в Ошаві.

— 7-го лютого 1967 року в Женеві (Швейцарія) померла д-р мед. св. пам. Христина Скачківська — Сушко, кол. поручник Січових Стрільців, лікар 6-ої Січової Стрілецької дивізії.

— 28-го лютого 1967 року в Черчу (Нью Джерсі, США) помер св. пам. інж. Яків Танциура. Похований на Українському Православному Цвинтарі в Баннд Бруку.

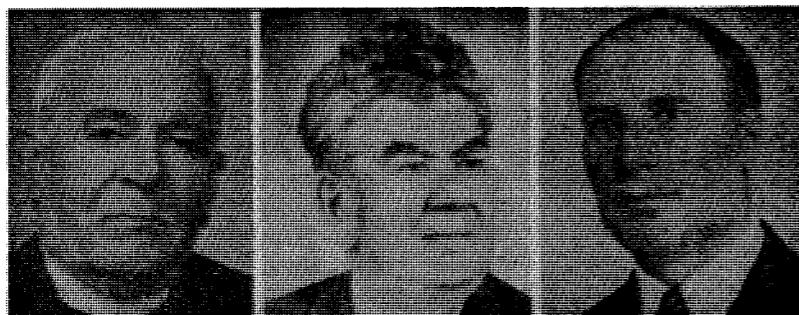
— 28-го лютого 1967 року в Нью Йорку на 80-му році життя помер колишній член Української Центральної Ради св. пам. Ісаак Базик.

Покійний народився в 1887 році у Києві, був учасником Української Визвольної Війни, похований на Українському Православному Цвинтарі в Баннд Бруку.

— 15-го березня 1967 року відійшла у Вічність св. пам. Анна Мандзенко (з роду Щелінська), дружина полковника Армії УНР Коліста Мандзенка.

— 5-го квітня 1967 року після тяжкої недуги на 78-му році життя в Бостоні (США) відійшов у Вічність св. пам. інж. Дмитро Гурні, обсольвент Української Господарської Академії в Подебрадах, майор Армії УНР, голова Відділу УНДС в Бостоні. Похований на Українському Православному Цвинтарі в Баннд Бруку.

Над свіжими могилами дорогих Побратимів хилюмо наші чола. Вічна їм пам'ять!

Відійшли у Вічність св. пам. — о. Петро Запаринюк, Григорій Мірович, Григорій Будник. Вічна їм пам'ять!

ЮВІЛЯТИ, ПРИХИЛЬНИКИ, АКТИВ

готовки Нації до перемоги".

І ці його слова ми приймаємо як наказ, як дороговказ для нашої повсякденної праці.

ГЕН.-ПОЛК. АНДРІЙ ВОВК
Фотознімка 1920 року. Із збірки хор.
Ф. Грінченка.

20-го квітня ц. р. у наслідку реорганізації ВО УНРади, залишив становище керівника Ресорту Військових Справ генерал-полковник Андрій Вовк. На цьому становищі перебував він від 21-го березня 1957 року. Для кожного, хто уважно слідкував за всіма проявами життя українського воїнства на чужині, відомим є в яких тяжких обставинах довелось йому працювати, очолюючи цей Ресорт на протязі минулого десятиріччя.

Єдність, дисципліна і праця — це те, що жадав він від нас, що домінувало у всіх його листуваннях з нами. Чи знаходить він задоволення цих його вимог, — кожний з нас може дати на це свою відповідь.

Відповідаючи нам на наше великоліке привітання, ген.-полк. А. Вовк бажає нам "непохитної витривалості на тернистому шляху до перемоги Української Правди". Він пригадує нам, що "Суверенну Україну можна здобути лише збройною силою Нації, психологічно підготовленої і відповідно зорганізованої". "Завданням українського воїнства — пише він — на сучасному тяжкому етапі української дійсності є непохитно наполегливо працювати для під-

26-го травня 1967 року минуло 70 років моого життя. Із цієї нагоди складаю пожертву на видавничий фонд „Дороговказ” в сумі 10 доларів. Не забуваймо, що наша справа ще не закінчена! Тримаймося один одного і борімось до остаточної перемоги. Помагаймо хто чим може у всіх ділянках нашого національного життя. Старі ми і немічні, але непереможені ворогом. Вірю, що при Божій помочі всі ми дочекаємося того благословленного дня, коли воскресне Україна..."

Чотовий Іван Скляренко
— член 5-ої Станиці СБУВ.
Лондон, (Онтеріо), 26 5, 1967.

Майор П. Партикевич
Світлина 2. 4. 1917 року.

ВОЯЦЬКИЙ ШЛЯХ МАЙОРА П. ПАРТИКЕВИЧА

Майор П. Партикевич народився 20-го жовтня 1889 року на Поділлі в незаможній селянській родині. До 8-го року життя допомагав він батькові у господарстві, а потім розпочав nauку в м. Барі. Тяжкі то були часи, бо помочі нівдіклія не доводилося очікувати, треба було одночасно вчитися і працювати на панських фабриках, заробляючи 20-30 копійок денно і тим забезпечити собі можливість дальшої nauки.

Доля трохи поласкала після закінчення nauки, коли побратим П. Партикевич влаштувався на працю хоч далеко від рідного Поділля, бо аж в Орловській губернії, то все ж, перебуваючи на становищі поміпника головного buхгалтера в акцизному управлінні, міг він не лише по-людськи жити, але і допомагати своїй рідині.

Покликаний до російського війська, побр. П. Партикевич в 1916 році у Москві скінчив 3-тю Шкolu для підготовки старшин, перебував на ризькому фронті і дослужився ранги штабс-капітана. До Української Армії зголосився у 1918 році і після упадку влади гетьмана П. Скоропадського був приділений до 3-ої Стр. Залізної дивізії, в лавах якої брав участь у всіх її боях, як також пе-рейшов Збруч. У 1921 році з табору Кадіш вирушив у 2-їй Зимовий Похід, з якого щасливо повернувся.

Від того часу минуло майже півстоліття, що було заповнене працею як заробітковою, так і національно-громадською. Сьогодні побр. П. Партикевич перебуває у США, належить до Т-ва Прихильників УНР і інших організацій, тримає тісний контакт із дівізійним побратимством та втішається щасливим родинним життям, яким Все-вищий нагородив його як за його життєвий труд, так і за дбайливе виховання своїх дітей — дочки і сина.

Хорунжий Ф. Гріченко.

Хорунжий 2-го Кінного Запорозького полку Окремої Кінної дивізії. Учасник Кримського Походу на весні 1918 року в складі Кінного ім. Костя Гордієнка полку (група ген. Натієва). Учасник Зимового Походу і лицар Ордену Залізного Хреста.

Фотознімка із першого року перебування Армії УНР у таборах інтернованих в Польщі.

Фотознімки із його багатої колекції часто з'являються на сторінках "Дороговказу".

THE FUTURE BAKERY CO.
735 Queen St. West — Tel.: EM 8-4235

HOME TOWN BAKERY
164 Kane Ave. — Tel.: RO 7-7246

Звертайтесь з повним довір'ям до обох наших пекарень! Жадайте нашого печива в усіх крамницях великого Торонто й околиць!

власники пекарень:
"Будучність" і "Говм Тавн"
АННА і РОМАН ВСЕСНЕВСЬКІ,

Українське Похоронне Заведення
КАРДИНАЛ і СИН
366 Bathurst Street Tel.: 368-8655
92 Annette St. (at Keele) Tel.: 762-8141
Toronto, Ontario.

Сторінка юних друзів

РАВТ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

25-го лютого ц. р. в Торонті відбувся Равт Української Преси, головною атракцією якого був вибір Краля Української Преси на 1967-ий рік із-поміж 11-ти кандидаток, що їх зголосили українські часописи, які виходять або мають представництва в Торонті.

Кандидаткою „Дороговказу“ була Маруся Наумчук — учениця середньої школи, абсолювентка Курсів Українознавства ім. І. Котляревського, активний член ОДУМ і його Капелі Бандурристок.

Кралею Української Преси на 1967 рік обрано Іванку Боднарук, першою князівною — Нусю Чепесюк, другою — Таню Ковальську. Коронації краля і князівен доконав дост. міністер І. Яремко. Кожна з 11-ти кандидаток на краля одержала в дарунку цінну премію у вигляді 1-го тому Англомовної Енциклопедії Українознавства вартості 37.50 дол. Ці цінні дарунки уфундували низка українських підприємств та установ. Від Фото-Студії подружжя Ст. і О. Кутових кандидатки одержали, крім того, великий кольоровий фотопортрет вартості 25 доларів. Равт організувала Управа Спілки Українських Журналістів Канади, відновлюючи ним цю передвоєнну журналістичну традицію Старого Краю.

Маруся Наумчук

Міністер Іван Яремко коронує Іванку Боднарук („Новий Шлях“) на Краля Української Преси 1967. Побіч — Таня Ковальська.

Як повідомляє Управа Спілки Українських Журналістів Канади, наступний Равт Української Преси відбудеться в Торонті 17-го лютого 1968 р.

Кралі Українських часописів перед дефілядою на Равті Української Преси
25-го лютого 1967. Побіч-почет із китицями квітів.

ОДУМ ПРИ ПРАЦІ

30-го листопада 1966 року... Сьогодні в Торонті декілька імпрез і думки мимоволі линуть до наших національно-культурних осередків, перед очима переповнені залі — УНО, Народніх Домів при Ліпінкат і Христі, Української Православної Громади при Соборі Св. Володимира... Є куди йти, є що відвідати, але вибираю Український Пансіон ім. І. Франка, який сьогодні має відвідати ОДУМ зі своєю новоствореною Капелею Бандурристів.

Десять хвилин їзди трамваєм і я у Гай Парку — найбільшому "резервуарі природи" у Торонті. Пансіон сьогодні ясно освітлений, видно, що вже приготовлений на зустріч Молодої України. А на думці: Щасливі ті, що на схилку свого життя могли дістатися до цього дому, якого ніхто не

оминає. Одні приходять сюди, щоб побачити це „з нічого створене чудо”, інші, щоб засвідчити своє прихильне ставлення до „цих наших батьків і матерів”, що знайшли тут належний притулок і опіку.

У невеличкому тісненькому коридорі при вході зібрається цілий Пансіон. Чекають! Але ось... „Ідуть!” Звичайні собі хlopці і дівчата, яких на кожному кроці зустрічаємо навколо. Одні з легеньким усміхом в очах, інші з печатю поваги на обличчі, бо знають, що це вони нині „герої дня”. Швидким кроком вони проходять до окремої кімнати, де мають перебератись. Коридор порожніє, маленька ідалія, що перетворилася нині в „театральну залю”, наповнюється по свої вузькі береги. Ще мить і рясні оплески. Два десятки моло-

Капеля бандурристів філії ОДУМ в Торонті. Керівник Капелі — Валентина Родак.

дих усміхнутих, життєрадісних хлопців і дівчат у національних строях увіходять до залі та займають свої місця. Серед них вісім осіб з бандурами. Це вже не ті, що перед хвилиною увійшли до цього Дому, це вже — Молода Україна...

Короткий обмін привітаннями. Голова Пансіону пані Євгенія Пастернак, вітаючи гостей, підкреслює, що іхні сьогоднішні відвідини це вияв любові і пошани до цих осамітнених його мешканців, як також вияв доброго серця і високих християнських чеснот. Голова Виховної Ради ОДУМ-у інж. П. Родак відповідає, що пані Пастернак відчула і правдиво визначає інтенції ОДУМ-івців і при цій нагоді ширше інформує про завдання, що їх ставить перед собою ОДУМ та про його дотеперішню працю.

А далі... вже мистецька частина, якою вправно керує інж. Л. Ліщина. Концерт розпочато могутнім маршем ОДУМ-у. Появу перед Капе-

лею пані Валентини Родак, її творця і керівника, ім'я якої не перший раз доводилося чути мешканцям Пансіону, вони вітають рясними оплесками, так само, як і останні слова гімну — „Молода Україна гряде”. Виразом захоплення і широкої подяки світяться старечі очі, у яких можна прочитати не тільки задоволення, але й гордість за цих своїх юніх нащадків. Вони бачать і вірять, що воно дійсно „Молода Україна гряде”...

Пісня за піснею: „Чорне Море”, „Марш Поляглих”, „Молоді ми”, „Зоре моя вечірня”, та декламація вірша „Київ” пера Архиєп. Михаїла у виконанні Віктора Духнай, гра на піяніні Оксани Руденко /полонез на смерть Шевченка/ — і спільній виступ Капелі і хору: „Дозволь мені мати”, „Київський вальс” та ін.

Концерт закінчено. „Ви внесли стільки радості, стільки молодості... Бачите це по обличчях... — дякує ОДУМ-івцям пані Пастернак. Коротка гостина при спільному столі, яку ви-

користовується також для того, щоб показати гостям різні праці мешканців Пансіону — вишивки, гафти, пле-тені кошики, тарілки, підставки і т. ін., що свідчать про іхню винахідливість, терпеливість, смак, мистецький підхід. Кожний із гостей одержує щось із цих речей на пам'ятку...

Зближається 10-та година вечора, коли в цілому Домі галяться зайві світла і запановує тиша. Ми залишаємо Пансіон, залишаємо із задоволенням та з почуттям, що зробили щось добре.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

В часі від 1-го листопада 1966 року до 10-го березня 1967 року на передплату і пресовий фонд "Дороговказу" виплатили:

Канада:

Я. Кондрацький — 25 дол.; В-во кол. Вояїв I УД УНА, відділ в Калгарах — 13 дол.; Гр. Сосідко, Українська гуртівня "У.В.А." — по 10 дол.; М. Гарас — 8 дол.; Г. Гурій, А. Гукало, Е. Вергнінович, Г. Турко, Я. Тесля — по 6 дол.; І. Савчук — 5.50 дол.; К. Манько, А. Владарчик, С. Кравченко, К. Зробок, Я. Стоцький, П. Федоренко, О. Шкарупа, В. Максимук, В. Шуровський — по 5 дол.; К. Савицький — 4 дол.; М. Летавський, К. Телничко, О. Підгайний, В. Семчук, Г. Шиманський, І. Семенів, К. Балас, М. Ворон, М. Стадник, М. Ковалський — по 3 дол.; Ю. Степанович, Д. Сачківський — по 2 дол.; А. Ільницький — 1 дол.

США:

Пані Марія Каплиста — 10 дол.; пані Тамара Петрів, М. Тименко, пані Марія Голуб, В. Чекірда, П. Куриленко, Я. Гелета, Д. Герчанивський, пані Ольга Лукашук, пані Галина Коленська, А. Опанашук, А. Козловський, Д. Верба, І. Дмитрів, В. Сердюк, І. Драбатій, пані Олександра Любарська, А. Негребецький, І. Толочний, О. Матух — по 5 дол.; Т. Лехман, А. Берегулька, П. Самутин, І. Гнойовий, П. Нестеренко, Е. Велигорський, А. Генсурівський — по 4 дол.; Й. Мандзенко, В. Дмитрюк, І. Піддубний, П. Проданчук, А. Колінко, А. Кушинський, М. Янов, М. Білок, В. Прохода, І. Винник — по 3 дол.; І. Нагибіда — 1 дол.

Німеччина:

П. о. Д. Бурко — 5 дол.; пані Харитина Пекарчук — 3 дол.

Франція: О. Мандрика — 2 дол.

Англія: В. Бабильський — 2.70 дол.

Австралія: І. Різник — 4.20 дол.; П. Первухин — 1 дол.

Усім жертвам широ дякуємо.
Адміністрація "Дороговказу".

Цим повідомляємо ВШ Передплатників і Прихильників "Дороговказу", що з днем 1-го лютого 1967 року представником "Дороговказу" в Ошаві є сот. Юрій Стефанович, який є уповноважений до зборки передплат, гожерств на видавничий фонд, оголосень, а також матеріалів до друку в нашому журналі.

Редакція і Адміністрація
"Дороговказу"

Цієї ночі мешканці Пансіону навіть будуть спати спокійним і міцним сном, а може й з усмішкою на обличчі, бо нині не були вони самітні, бо вечір провели в товаристві молоді — нашої надії, побачили, що по тому шляху, яким пройшли вони своє життя, гряде Молода Україна — радісна, творча, певна себе і країці долі свого народу... А вам, молоді ОДУМівці, і Вашим виховникам — щира подяка та честь і слава!

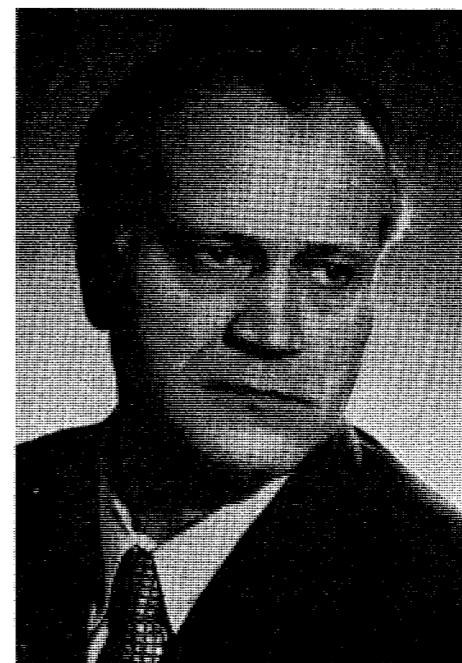
І. Липовецький

Литовсько-українська приязнь

Нашу стала сторінку — „Литовсько-українська приязнь” розпочинаємо привітом Литовських Побратимів Державному Центру УНР.

Ukrainos Tautinės Respublikos Prezidentą Ekscelenciją Mykolą LIVYC' KĘ, prezidento pavaduoja prof. Mykola Stepanenką, Tautinės Tarybos pirmininką Jakovą Makoveckį su Prezidiumo nariais, Vykdamosios Tarybos pirmininką dr. A. Figoli su Tarybos nariais bei visus Ukrajinos Valstybinio Centro narius egzilyjė, Ukrainiečių Tautinės Tarybos VI-je sesijoje išrinkti mo proga,

nuširdžiai sveikina!

VILNIAUS Krašto Lietuvių S-ga ir LIETUVOS Atgimimo Sąjūdis.

Президента Української Народної Республіки Ексцеленцію Миколу Лівицького, заступника Президента проф. Миколу Степаненка, Голову Української Національної Ради д-р Якова Маковецького і всю Президію, Голову Виконавчого Органу д-ра А. Фіголя та всіх інших ОСІБ, новообраних до Українського Державного Центру в екзилі, — з нагоди їх обрання на 6-й Сесії Української Національної Ради, щиро вітають:

Союз Литовців Столичної Округи ВЛІНЮС і Організація Руху Відродження ЛИТВИ. Привіт надруковано у "Free Lithuania", 13.4.1967.

З литовської на українську мову переклав Іван Д. Чесно — уповноважений СОЮЗУ для зв'язку з українцями.

На наступних двох світлинах:

Українські і Литовські прапори, що очолюють похід до пам'ятника Поляглим за незалежність Литви. Попереду національний прапор України, який несе побр. Микола Слободянюк при асисті Лесі Пепель і Оксани Павликівни. За ним — прапор Станіци СУВА в Чікаго, який несе побр. Василь Бражник при асисті Степана Будного і інж. Миколи Фещенка-Чопівського. За ними — Литовські організаційні прапори.

Внизу: Молодь ОДУМ-у, що брала участь в урочистостях в ДНІ ВЛІНЮС коло пам'ятника Борцям за незалежність Литви в Литовському Юнацькому Центрі. 10-го жовтня 1966.

Світлини до статті — “Полягли честь і слава!”
Зправа — пам'ятник поляглим в боях за Україну і Канаду. Зліва — підполк. І. Липовецький під час промови. Біля цього — член УСГ М. Шарик, за ним — комендант урочистості Д. Бужанко.
Внизу — делегації з прапорами.
Ст. Кетерінс, 18 червня 1967 року. Світлини із збірки М. Шарика.

ДОРОГОВІДАЗ

ОРГАН ВІДЬЯЦЬКОГО ДУМКИ ЧИНИ

Невмирущі Ідеї Симона Петлюри

“В українську державність ми вірюємо, в її неминучість ми переконані. Для нас вона є до певної міри живою реальністю, до ідеї її ми носимо в серці, до її духом і її поведами обійтися наше життя.....”

“Справа здобуття Української Держави це справа цілої нації української, а не якої класу її чи партії, от через що порозуміння, согласованість всіх чинників громадянських і співпраці їх є умовою, без додержання якої ми ніколи своєї мети державної не досягнемо..... Наша сила в єдності, а порука успіху наших змагань в державній службиності.....”

“Коли б там, на Україні Великій, відчули розділеність політичної думки серед нашої еміграції, брак єдиної болі в праці цілого громадянства на чужині, то це даліше відчула б наша нація і гостро засудила б нас за нашу прід'язковість та малий розум в справах великої і державної загальнонаціональної важі.....”

Перелога.

— ілюстрований двомісячник вояцької думки і чину. Продовження „Бюлетеня СБУВ у Канаді”.

Видає Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Річна передплата — \$ 3.00, ціна окремого числа — 50 центів, подвійного — 75 центів.

“Dorohowkaz” — “Guide”

— illustrated bi-monthly of the Ukrainian War Veterans' life (formerly "Bulletin"). Published by General Headquarters of the Ukrainian War Veteran's League in Canada.

Адреса для листувань і грошевих переказів :

J. Lypowecki,
179 Dowling Ave.,
Toronto 3, Ont., Canada.

„...Відзначуючи 50-річчя Української Національної Революції, Комітет Українців Канади кличе всіх українців Канади достойно відмітити цей півстолітній ювілей при нагоді всіх святочних зібрань усіх наших організацій. В цю велику річницю схилім голови перед героями українського народу, затіснім ряди нашого організованого життя, обєднаймо всі наші сили, осудім усякі вилами з нашої національної дисципліни та скріпім віданість і віру нових поколінь українців, що народилися поза Україною, в нашу боротьбу за ідеал Української Національної Революції — за незалежну, суверену і соборну Державу Українського Народу.”

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ
Президія

Вінніпег, 20 лютого 1967

ЗМІСТ:

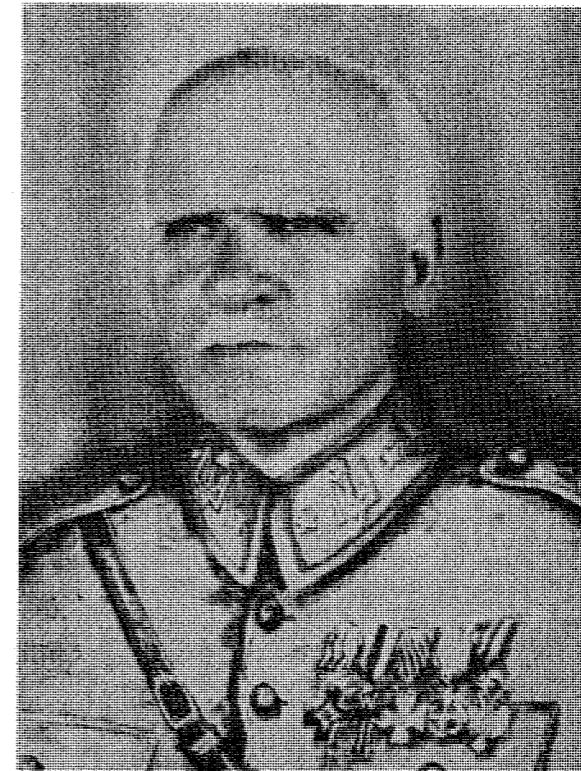
- 1. Миколаенко — “Світлі пам'яті Командарма”.
- 1. Д. — “Адъютант Командарма — шполк. І. Миколаенко”.
- В. Кедровський — “Хто був першим командиром І-го Українського ім. гетьмана Богдана Хмельницького полку?”
- І. Липовецький — “Допомога скитальцям — золота сторінка історії КУК”.
- Д. Лученко — “Все йде, все минає і краю немає”, — “Полягли честь і слава!”
- І. Липовецький — “Шлях ряснно встелений працею”.

*Хроніка ветеранського життя. Відійшли у вічність.
Повідомлення Адміністрації.*

На обкладинці:

Одна із сторінок програмки Семінара, присвяченого св. пам'яті Симона Петлюри, що заходами УККА і при співучасти організацій української молоді, в дніах 19-20 листопада 1966 року відбувся в Балтіморі / США /.

Мистецьке оформлення програмки Ореста Поліщукі.

Генерал-Полковник МИХАЙЛО ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО

Начальний Вождь Української Галицької Армії. Командуючий Армією Української Народної Республіки. Провідник Зимового Походу. (8.12.1878 — 29.5.1952)

Іван Миколаенко,
пполк. Армії УНР.

СВІТЛІ ПАМ'ЯТІ КОМАНДАРМА (У 15-ту річницю смерти)

28 травня ц.р. минуло 15 років, як на еміграції, у Парижі, на 74 році життя помер генерал-полковник Армії УНР св. п. Михайло Омелянович-Павленко.

Постать покійного добре відома всім, а особливо дорога тим, які разом із ним і під його проводом бра-

ли участь у збройній боротьбі за незалежність України.

Покійний походив з роду колишніх дунайських запоріжців і народився в родині із старими військовими традиціями 8 грудня 1878 року на Кавказі у столиці Грузії, Тифлісі, де батько його Володимир Омелянович-Павленко, був старшиною, а

пізніше генералом артилерії на Сибіру. Мати ж походила з грузинського княжого роду — Олександра Русієва-Карчебашева.

Як син родини, у якій жили давні військові традиції, майбутній командарм також готувався до військової кар'єри. Він учився в кадетському корпусі в Хабаровську, а пізніше в Омську на Сибіру. Закінчивши науку в кадетському корпусі в 1898 році, він, 20-тилітній юнак, вступає до Павловської Військової Школи в Петербурзі, которую закінчує в 1900 році.

Це дало йому привілей вступити на службу в лейб-гвардії Волинському полку, який стояв у Варшаві. Незабаром він закінчив ще Вищу Стрілецьку Школу в Орієнбаумі, одержавши нагороду за відмінну науку.

У 1904-5 роках він брав участь у російсько-японській війні. Тут був контужений, а за хоробрість одержав чотири нагороди.

В роках 1907-13 він, як капітан (сотник) гвардії, займав становище начальника підстаршинської школи у своєму, Волинському, полку та був рівночасно інспектором усіх підстаршинських шкіл Варшавської військової округи. На цьому становищі він був постраждані від гвардійського корпусу... У тому часі покійний написав багато праць на військові теми, розуміється, усім московською мовою.

В роках 1914-17, у часі першої світової війни, М. Омелянович-Павленко командував спочатку куренем Волинського полку, а потім лейб-гвардії Гренадирським полком. Під Варшавою був тяжко поранений у праву руку. За бої під Варшавою одержав офіцерський орден св. Юрія 4-го stupenia та Володимира 3 ступеня.

Як реконвалісента після поранення його призначено начальником студенської старшинської школи в Одесі.

Після революції 1917 року М. Омелянович-Павленко було призна-

чено начальником гарнізону міста Катеринослава та начальником Катеринославської військової округи, де він брав активну участь в українізації військових частин.

Трохи пізніше, коли створилася Українська Центральна Рада видно поклик крові підказав йому, що він має робити, і він постановив зголоситися на службу Матері Україні та пішов до Центральної Ради. Підходить до будинку Ради і що бачить? З другого боку до того ж будинку прямує його рідний брат, полковник Іван Омелянович-Павленко. Зустрічаються при сходах. Вітаються. Генерал питає брата, пощо він прийшов сюди? — і чує відповідь: — а пощо ти? Після таких реплік брати разом увійшли до будинку Центральної Ради і обидва зголосилися на працю для Батьківщини — України та залишилися вірні їй аж до смерті.

На початку 1918 року М. Омелянович-Павленко працював у військовому міністерстві УЦРади, а за гетьмана його було призначено — спочатку начальником 11 дивізії в Полтаві, а пізніше Кошовим Отаманом Вільного Козацтва Катеринославщини.

У перший же день повстання проти Гетьмана генерал М. Омелянович-Павленко, як Кошовий Отаман Вільного Козацтва Катеринославщини, поїхав до Києва з докладом до Гетьмана, якому він тоді був підпорядкований. У часі розмови Кошовий Отаман М. Омелянович-Павленко сказав Гетьманові: — “я присягав Незалежній Українській Державі та Гетьманові. Коли ж вона, як незалежна, перестала існувати, то я уважаю себе звільненим від тієї присяги. До побачення!” І вийшов із кабінету.

По виході генерал затримався на деякий час у палаці, бо мав там багато товаришів по зброї. Однак, до нього підійшов один з молодших старшин і сказав: — “Пане Генерале! Зарах же по виході з палацу поста-

райтеся негайно залишити Київ, бо маєте бути арештованим. Генерал так і зробив. Незабаром він уже був у повстанському штабі Головного Отамана в Білій Церкві.

Треба зазначити, що на такий вчинок в той час і в тих обставинах міг відважитися лише великий патріот своєї Батьківщини та людина сильної волі і великої відваги, яким був генерал М. Омелянович-Павленко.

Від грудня 1918 до 7 червня 1919 року генерал був Начальним Вождем Галицької Армії.

У часі наступу на Київ в 1919 році він очолював місію для переговорів з ген. Бредовим, котру призначив Головний Отаман С. Петлюра. Цю місію мав відвезти до штабу ген. Бредова наш панцерник, який однаке довіз її лише до однієї зупинки, бо там залізниця була вже розірвана. Це було 15-20 верстов від Фастова. До розібаного місця підіхав денікінський панцерник, забрав нашу місію та довіз до Фастова, де був штаб ген. Бредова. Коли наша місія вже була в штабі ген. Бредова, то Бредова не застала, а переговори вів якийсь генерал, який, до речі, керувався розумом свого адъютанта, а не своїм.

Тут генерал Омелянович-Павленко демонстративно вів преговори через перекладача.

У штабі Бредова українцям пропонували якусь куцу автономію. У відповідь ген. Омелянович-Павленко зазначив, що ми, місія, не є уповноважені говорити на політичні теми, ми приїхали лише у справі військової конвенції проти нашого спільногого ворога. Результатих розмов був такий: Генерал Омелянович-Павленко підійшов до мапи та запитав генерала денікінської армії: — “Де знаходиться позиція вашого фронту? Той показав. А де вона була два тижні тому?” “На тому самому місці,” — відповів денікінський генерал. Тоді ген. Омелянович-Павленко зазначив: — Якщо маєте резерви, то підійті вперед, коли ж не маєте, то по-

котитеся назад. І на прошання додав: “Ви зруйнуєте нас, а ми вас.” Ці пророчі слова генерала здійснилися, коли наша армія пішла у Зимовий Похід. Наша армія разом із нашими повстанцями зруйнувала денікінську армію.

Після закінчення цієї коротко-тривалої наради денікінський панцерник відвіз нашу делегацію до місця, де була перервана залізниця. Досить великий кавалок перерваного залізничного шляху наша делегація пройшла пішки. На зупинці залізничники поінформували генерала, щоб проходили швидше, бо незабаром тут будуть проходити частини совітської дивізії. Цей випадок ясно вказує на підлість москалів, бо ж вони напевно добре знали про цей марш совітської частини якраз у цьому місці, і напевно бажали щоб “совети” захопили нашу місію. Та їм це не вдалося. Місія пішки дійшла до нашого панцерника і відіхала.

Після відступу з Києва ген. М. Омелянович-Павленка було призначено командуючим Запоріжським корпусом, а на початку грудня того ж року наказом Головного Отамана св. п. С. Петлюри він був призначений командуючим армією в Зимовому Поході.

Після закінчення Зимового Походу ген. М. Омелянович-Павленко був підвищений у генерал-поручники та призначений командуючим армією УНР, що в році 1920 доконала над ворогом цілий ряд близкучих перемог.

Після замирення поляків з більшовиками св. п. ген. М. Омелянович-Павленко разом з Армією й Урядом УНР в день 21 листопада 1920 року вийшов на еміграцію до Польщі.

Якийсь час тоді був він військовим міністром, а 1922 році вийшов до середутої Европи, де перебував головним чином у Чехословаччині. У Чехословаччині у 1926 році одружився.

Відвідини Командармом ген.-пор. М. Омеляновичем-Павленком 2-ої Волинської дивізії в таборі інтернованих при м. Каліш, Польща, 1921-ий рік. Раніг тогочасні.

На світлині (зліва направо) 1-ий ряд (сидять): — сот. Ільницький, Х. Х., сот. Богдан — редактор дивізійного журналу “Око”. 2-ий ряд: полк. Павло Вержбицький — командир старшинської резервової сотні, ген.-штабу ген.-хор. Галкін — заступник к-ра Волинської дивізії, ген.-хор. Е. Башинський — ком. гарматної бригади, ген.-пор. М. Омелянович-Павленко — командарм, ген.-хор. О. Загродський — ком. Волинської дивізії, ген.-хор. Шепель — ком. Сірії бригади. 3-ій ряд: пор. Б. Єфремов — адьютант к-ра дивізії, шполк. Чайківський, полк. Омелюсик — ком. гарматного полку, шполк. Калюжний, сот. Котко — диригент дивізійного хору, Х. Х.. Х. Х., сот. М. Гусак, Х. Х.

Світлина із збірки Ф. Гріченка.

Ще до виїзду ген. М. Омелянович-Павленка з Польщі був такий випадок. Одного разу в розмові зі мною капітан Де-Корве, старшина Французької амбасади у Варшаві для зв’язку зі Штабом Армії УНР (на мою думку, він був старшиною французької розвідки) з пікресленням зазначив (передаю дослідно його слова): — “Наколи б генерал М. Омелянович-Павленко був Головним Отаманом (в розумінні Голови Держави), то Франція беззастережно визнала б Україну самостійною державою і допомогла б їй у боротьбі за незалежність”... Таке його пікреслення було, мабуть, зроблене для то-

го, щоб я цю розмову передав генералові. Знаючи генерала, я дав капітанові негативну відповідь, яка, як пізніше підтвердилося, цілком відповідала думці генерала, і яку він пе- Де-Корве. А відповідь ця була така: передав своїм адьютантом капітанові “Головний Отаман С. Петлюра є головою держави, а я є його командаючий армією тієї ж держави. Обидва ми ту працю виконуємо для однієї і тій же мети. Отже, коли здоровий організм зоперувати, то ви зробите його на деякий час хворим. Після операції він потребуватиме деякий час довшого відпочинку, щоб прийти до нормального стану, на що

не можна дозволити, коли держава перебуває у стані війни. На такий переворот я не піду, бо він не згідний з нашою спільною метою.” Після такої відповіді генерала не було більше жодних подібних натяків.

Після другої світової війни, на еміграції в Німеччині, генерал жив у таборі в Ульмі над Дунаєм. Займав становище голови Вищої Військової Ради, а потім виконував обов’язки військового міністра УНР, довший час залишаючись на чолі Союзу Українських Ветеранів у Німеччині.

У цьому останньому еміграційному періоді видав свої наукові праці: “В Україні в рр. 1917-18”, “Україно-Польська війна”, “Переговори з Добруджією і війна з білими та червоними”, “Зимовий Похід” та інші, а також в українській пресі умістив низку статей на різні історичні теми.

Останні роки свого життя св. п. генерал М. Омелянович-Павленко перебував у Франції. Не маючи засобів до життя, терпів морально й матеріально. У таких обставинах настало 28 травня 1952 року, коли він відійшов у вічність, відійшов як легендарний Командарм.

На закінчення цього короткого нарису-спогаду не можна не звернути уваги ще на деякі маркантні риси характеру св. п. генерала Михайла Омеляновича-Павленка.

Коли ви зустрічалися з ним, то зразу відчували якусь невідому силу, що притягала вас до нього... Людина мимоволі підпадала під його вплив. Це особливо відчувається, коли десь на фронті ставалося, як то кажуть,

негаразд. Коли десь під натиском большовиків якась частина відступала, генерал наказував сідлати коней і зразу виrushati до тієї частини. І коли козаки довідувалися, що “Дід” серед них, ситуація зразу мінялася. Козаки неначе перероджувалися, кидалися в бій і большовики мусили відступати.

Про цей його вплив на козаків та старшин знали й большовики, тому мабуть вони й домагалися видалення генерал-полковника М. Омеляновича-Павленка із Польщі, і то лише його, а не когось іншого з генералів.

Генерал був амбітною людиною, але його амбіція не була, як у багатьох інших, хворобливою. Він ненавидів інтриг, а завжди відкрито йшов до мети, завжди дотримувався даного слова. Його чесність та справедливість була всім відома, і можливо через те її називали його “Дідом”.

Коли перед революцією він був постражданим у корпусі гвардії, то після революції він змінився до непізнання: він став лагідним, спокійним та вирозумілим, хоч і далі вимагав від усіх точного виконання своїх обов’язків.

І нарешті ще одна характеристична риса його характеру — невисипущість та безмежна енергія. Від цієї його невисипущості особливо терпіли працюючі у відділах зв’язку, але всі добре розуміли важу та значення його домагань, тому ніхто не нарікав на генерала за цю його невисипущість...

І. Д.

АДЬЮТАНТ КОМАНДАРМА — пполк. І. Миколаєнко.
/Нарис життєвого шляху/

Іван Миколаєнко
пполк. Армії УНР.

Пполк. Іван Миколаєнко народився 24 червня 1895 року на півдні Катеринославщини, у Маріупольському повіті. Його батько походив із свідомої української родини, закінчив Комерційний Інститут і був головним бухгалтером катеринославських залиниць. Мати походила з козацької родини Самсоненків.

Пполк. І. Миколаєнко став українцем, як він висловлюється іноді, "від колиски", а свою національну свідомість він придбав від батьків, і зокрема від діда, маминого батька. У 1913 році І. Миколаєнко закінчив 2-гу реальну школу в Катеринославі, а восени того ж року вступив на механічний відділ катеринославського Гірничого Інституту. Та вже в 1915 році, за порадою батька, який видно передбачав події майбутнього, він вступив до Військової Школи в Чугуеві, скінчивши яку, одержав призначення до запасового куреня, що стояв у Катеринославі.

Наприкінці липня 1915 року І. Миколаєнко з маршовою сотнею відіїхав на Південно-Західний фронт до 133 Симферопільського полку, а у вересні того ж року був відкомандированний на кулеметний курс при 22-ій запасовій армійській бригаді, що була розташована в містечку Тульчин. Цей курс він з успіхом закінчив, повернувшись до полку і одержав призначення на становище командира кулеметної соні і рангу підпоручника.

У квітні 1916 року І. Миколаєнко посилають до Стрілецької Військової школи в Ораніенбаумі, яку він також з успіхом закінчив і одержав ранг поручника. У січні 1917 року Штаб Південно-Західного фронту признає І. Миколаєнка на становище командира кулеметної школи, яку він перед тим, у жовтні 1915 року, сам закінчив. У вересні 1917 року з огляду на сильну деморалізацію гарнізону м. Тульчин, гарнізон цей було демобілізовано. Козаків і старшин кулеметної школи малими групами відправлялося до Українського Вільного Козацтва у Катеринославі, що робилося під проводом братів Гаврила і Миколи Горобців, які ще здавна були приятелями І. Миколаєнка.

У жовтні 1917 року в Катеринославі розпочалася організація першого Катеринославського Гайдамацького полку, до якого, разом зі старшинами і козаками, включився і комендант школи-поручник І. Миколаєнко, обнявши у ньому становище коменданта куреня, з яким незабаром брав активну участь в боях з большовиками за Катеринослав. Коли ж Катеринослав зайніли німці, поручник І. Миколаєнко виїздить до Інструкторської Старшинської Школи у Києві, де проходив курс та сам викладав кулеметне діло, як інструктор. Після закінчення цієї школи він виїзд-

жає до Полтави в розпорядження генерала М. Омеляновича-Павленка, що в той час був командиром II-ої дивізії, який призначив його інструктором кулеметного діла для цілої дивізії.

Та незабаром ген. М. Омелянович-Павленко з наказу гетьмана П. Скоропадського став Кошовим Отаманом Вільного Козацтва Катеринославиціни і забрав із собою сот. І. Миколаєнка як свого адъютанта. Коли ж до Катеринослава надійшла вістка про повстання проти гетьмана П. Скоропадського, ген. М. Омелянович-Павленко виїхав до Києва, залишивши сот. І. Миколаєнка фактично комендантом Коша Вільного Козацтва. У той час сот. І. Миколаєнкові, разом з іншими військовими частинами, довелося брати активну участь у боях як з білими і червоними напасниками, як також і з Махном та іншими йому подібними отаманами.

Пізніш зустрічаємо сот. І. Миколаєнка вже на становищі коменданта куреня полку Січових Стрільців, яким командував полк. Самокіш, в районі Вінниця-Журавлівка (12 верстов від м. Тульчина). У цьому полку сот. І. Миколаєнко своєчасно викрив змову боротьбістів та унешкідливив її за допомогою панцерника Козубського з Бірзули, який арештував змовників та віддав їх під суд у Бірзуї.

По якомусь часі почався відступ до Бендер, а там і до Румунії. По дорозі до Кишинева, уже в потязі, сот. І. Миколаєнко захворів на повортнітиф. Після хвороби бачимо його на становищі коменданта кулеметної сотні в Кінному Мазепинському полку, яким у той час командував полк. Дубовий. Незабаром, однаке, з огляду на лихий стан здоров'я, його було відкомандировано до Штабу Голов-

ного Отамана, у якому він одержав призначення на комandanта окремої сотні. Із цією сотнею брав він участь в успішних боях проти большовиків в районі Сатанова. Після того бою його сотня фактично перетворилася в кінну сотню, бо більшість козаків забезпечилась кіньми розбитої ними большовицької кінноти.

Далі бачимо сот. І. Миколаєнка при організації куреня військової жандармерії в Жмеринці, де він, між іншим, з наказу коменданта Василя Тютюнника, розбройв курінь Запорозької Січі, що приїхав до Жмеринки разом з отаманом Божком, якого тоді у Жмеринці було заарештовано. Після цього сот. І. Миколаєнко з наказу коменданта полк. В. Тютюнника, переходить знову в розпорядження ген. М. Омеляновича-Павленка, якого тоді було призначено на становище коменданта Запорозького Корпусу. Від цього часу сот. І. Миколаєнко вже увесь час працює під командою ген. М. Омеляновича-Павленка, як його найближчий співробітник, у часі Зимового Походу і пізніш, аж до моменту, коли Армія і Уряд УНР в листопаді 1920 року перейшли Збруч і залишили Батьківщину.

Але і на еміграції, спочатку в Тарнові, а пізніш у Варшаві, сот. І. Миколаєнко виконував різного роду важливі завдання.

А там... не легке життя емігранта, спочатку у Польщі, а після 2-ої світової війни в ДП-таборах Німеччини, виїзд до Америки, праця у Міннеаполісі, а тепер у Вашингтоні, де 24-го червня ц.р. І. Миколаєнко відсвяткував своє 72-річчя вже як підполковник Армії УНР.

Дай Боже Йому ще багато сил та здоров'я на многі літа!!!

Фрагменти минулого

В. Кедровський
— полковник Армії УНР.

ХТО БУВ ПЕРШИМ КОМАНДИРОМ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ІМ. ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ПОЛКУ?

Як відомо, в часі Української Національної Революції на військовому пересильному пункті в Києві було зібрано майже 6000 вояків, які після видужання від хвороб та поранень мали вертатися до своїх військових частин. Революційні події затримали їх відправку, а тим часом у Києві відбулися різні українські національні демонстрації, відбувся Всеукраїнський Національний Конгрес, була створена Українська Центральна Рада, а також Український Військовий Клуб ім. гетьмана Полуботка, а рівночасно з ним — Український Організаційний Військовий Комітет, що поставив собі за завдання — утворення українських військових частин. На чолі цього Комітету був начальник резервою бригади в Києві — полковник Глинський, а членами Комітету були: полковник Павло Волошин, капітан Ган, поручник Микола Міхновський, прaporщик Павелко та інші.

11 березня 1917 року Організаційний Комітет скликав у Києві військове віче, на яке прибуло понад 1000 українських солдатів та старшин. Це віче, пошируючи постанову перших військових зборів у Києві, ухвалило негайно розпочати організацію Першого Українського Охочекомонного Полку. Праця по організації полку негайно розпочалася на пересильному пункті. У короткому часі до полку, який було названо — "Перший Український ім. гетьмана Богдана Хмельницького полк" — упісалося 3400 вояків українців.

Українські організації почали додатися від російської революційної військової влади негайного затвердження полку. Але вони, як також київський "Совет салдатських та рабочих депутатов", що також був цією революційною владою, не хотіли задоволити українських вимог. Тоді українці вояки вирішили ці свої заміри здійснити самочинно революційним шляхом.

Група українських старшин, що також чекали відправки на фронт і перебували на пересильному пункті, поспішно превела організацію полку, до якого вписалося 3574 вояків. При полку були сформовані кадри артилерійської батареї, кінноти, кулеметів та інженерів. На командира полку було обрано штабс-капітана Дем'яна Путника-Гребенюка, а на старшин — Семена Ярошенка, Василя Дмитриченка, Станіслава Ізбицького, Івана Лук'яненка і Григорія Мичка. Крім того було обрано полкову раду, а полк поділено за повітами, із метою узгляднення територіальних моментів при формуванню полку.

Закінчивши формування і не маючи надії легальним способом додатися визнання полку російською військовою владою, полк урядив по вулицях Києва 18-го квітня демонстративний похід, що був спрямований до приміщення Виконавчого Комітету Солдатських і Робочих Депутатів. Із розвернутими українськими прапорами, на чолі зі своїми старшинами, полк підійшов до царського двірца, де містилися різні російські

революційні організації, а разом із ними і Комітет київського "Совдепа". Окрема делегація від полку домагалася тут ужиття Совдепом відповідних заходів щоб полк було легально визнано.

Ця демонстрація, що відбулася в повному порядку і при військовій дисципліні, викликала переляк у лавах русоцентристів, про що згадує у своїх спогадах тодішній комісар Київської Військової Округи, що пізніше став її командуючим, полковник К. Оберучев. Про це він пише:

"Несподівано дзвонить телефон. Член Виконавчого Комітету Совета Солдатських Депутатів дзвонить і говорить, що моя присутність на засіданні Комітету конче потрібна і що він негайно приїздить по мене автомобілем.

"За кілька хвилин приїздить він схвилюваний і розповідає, що сьогодні натовп дезертирів із розподілкового пункту, тисячі чотири люду, вийшли на вулицю на чолі з вибраним командиром полку — штабс-капітаном Путником - Гребенюком, прямуючи до двірца і домагаючись, щоб їх визнати "Першим Українським Гетьмана Богдана Хмельницького Полком".

"Совет Солдатських Депутатів поставився до цього негативно, бо вважав неможливим таким способом організовувати українське військо. Тоді "полк" викликав командуючого війсь-

ками округи генерала Ходоровича. Ходорович, щоб якнебудь вийти із халепи, запропонував зібраним вибрати делегатів і з ними та Виконавчим Комітетом обговорити це питання".

Далі Оберучев пише: "До речі, про командира полку Путника-Гребенюка. Коли питання про формування полку було поставлене серйозно, то кадрові старшини, що були вибрані для формування полку (за дозволом генерала Брусілова, 19 квітня. В.К.), самі арештували його і привели до мене, щоб відправити його на фронт. Я відправив його в супроводі офіцера."

Отже, це був арешт шабс-капітана Путника-Гребенюка. К. Оберучев не каже в яку частину було його відправлено і що з ним далі сталося. Тут треба зазначити, що після тієї "відправи" ми ніколи й ніде не зустрічали його імені в усі часи формування українських військ і взагалі в часі визвольної боротьби. Стає дивним, чому він ніде не проявив себе після тієї оберучівської "відправи"?

Також не знаємо, хто були ті "кадрові старшини", що заарештували Путника-Гребенюка. Після затвердження полку в кількості 500 "добровольців" Брусіловим, на командира полку був призначений підполковник Юрій Капкан, якого викликав до Києва Організаційний Комітет з одного із сибірських полків.

ALBERTA FUEL OIL LIMITED
278 Bathurst Street, Toronto 2 B, Ont.

Tel.: EM 2-3224
24-годинна обслуга
Перша Українська Самостійна Фірма
достави опалової оліви для хатнього
вжитку.

Чищення печей та цілогорічна
обслуга печей цілком БЕЗПЛАТНО!

Щоденна українська радіо-програма
в Торонті
"ПІСНЯ УКРАЇНИ".

Щоденно на хвилях 1250
о год. 4:30 пополудні

SONG OF UKRAINE
64 Hewitt Ave. Tel 536-4262
Toronto 3, Ontario.

I. Липовецький.

ДОПОМОГА СКИТАЛЬЦЯМ — ЗОЛОТА СТОРІНКА ІСТОРІЇ КУК

Сьогодні, коли відзначаємо 100-ліття Канади і 75-ліття поселення українців у Канаді, перед очима стає не тільки велич праці Українських Піонерів на Канадській Землі, але й золоте серце української спільноти у Канаді та її щедра допоміжна рука.

Подану статтю містимо, як вияв нашої вдачності цьому золотому серцю, і як наш вояцький салют, тяжкий і багатий в осяги праці Українських Піонерів у Канаді.

Благословеною була година, коли перші українські піонери — Василь Єлиняк і Іван Пилипів ступили на благодатну, вільну і багату, Канадську Землю. За ними, утікаючи від економічних зліднів та політичного гноблення, послідували й тисячі інших. Починаючись, як струмочок, цей рух переселенців скоро розвинувся в постійну ріку.

Історія українського поселення у Канаді вже знайшла належне наслідження в українській літературі, її вже присвячуються цілі томи. Але сьогодні не можемо ми не згадати, що ця піонерська місія була для перших українських поселенців дуже тяжкою, що довгими роками, без капіталу і голими руками, їм доводилося корчувати канадські ліси, будувати шляхи, огорожі і оселі. Лише згодом, забезпечити себе матеріально, вони взялися й за розбудову свого національно-культурного життя — церков, школ, народніх домів, політичних і громадських організацій.

Своєю тяжкою працею вони поставили твердий фундамент для теперішнього існування української спільноти у Канаді. Колишній прем'єр Канади Високодостойний Сен Льоран,

“Бодрись серцем Україно, бо віки, що прийдуть, будуть радіти, що Ти існуєш!..”

“Я бачив Україну в мініяюрі, Україну в крові, Україну в словах...”

о. д-р В. Кушнір.

(Із промови на 2-ому Конгресі Українців Канади.)

промовляючи на 4-ому Конгресі Українців Канади, між іншим, відзначив:

“В історії Канади немає відділу з описом більших заслуг як той, у якому записано вклад українців у розбудову цього краю.”

Минуло багато років від часу першого поселення українців у Канаді, доки над цілістю їхнього національно-громадського і політичного життя було збудовано дах, яким став КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ.

Комітет Українців Канади засновано в листопаді 1940 року, під час 2-ої світової війни, коли потреба в ньому відчувалася особливо гостро. Канада тоді перебувала в стані війни. Українське населення Канади беззастережно несло допомогу в її воєнних змаганях, давши їй свою молодь

та щиро беручи участь у всьому, що мало на цілі дати моральну і матеріальну поміч канадським збройним силам. Цим уписано другу світлу сторінку в історію українців у Канаді.

Добродійна акція українців в Канаді вимагала координації з одного центру. Обставини вимагали щораз більше спільніх виступів перед канадськими владами і перед світом, а там де є спільні виступи — там мусить бути і одна спільна презентація. Цим презентаційним і координуючим центром став Комітет Українців Канади, як символ єдності українського суспільства у Канаді, що складається з людей різних політичних поглядів і релігійних переконань, і як виразник спільної волі всіх українців у Канаді.

Значення заснування Комітету Українців Канади — велике, а в своїх наслідках — далекосягле. Його можна означити словами о. д-ра В. Кушніра: — “Був це тріумф української національної сили,” або “Був це історичний момент, що дав історичні наслідки”.

Значення постання Комітету Українців Канади і його чвертьвікової праці не вільно нам недоцінити. Про неї говорять Всеканадські Конгреси Українців Канади, що відбувалися в регулярних трьохлітніх відступах часу, заповнені діловими справозданнями, відважними і глибокими думками, повними змісту промовами і прикладу гідною увагою до українських національних потреб та української визвольної боротьби. Про неї говорить, крім того, її сьогоднішній авторитет Комітету Українців Канади серед канадської суспільності, відразом чого була присутність на всіх Конгресах КУК найвидатніших представників канадського політичного світу.

27 років, що ділять нас нині від моменту заснування Комітету Украї-

їнців Канади, це — великий шмат часу, заповнений різною і багатогранною працею Комітету, але сьогодні, ушановуючи здобутки і осяги цієї чвертьвікової праці, ми хочемо на мить зосередити нашу увагу лише на допомоговій акції українським скітальцям у тих часах, коли перебуваючи в IPO-івських таборах у Німеччині та Австрії, ми більш як колинебудь її потребували, і коли ми вперше почули слово — “КУК”.

Допомога скітальцям — це золота сторінка в історії Комітету Українців Канади, а справа державного визволення України, — як це зазначив у своєму інтерв'ю св. пам. В. Кохан (див. — “До джерел...”), — була для КУК завжди домінуючою проблемою”.

Перший Конгрес Українців Канади, що відбувся у Вінніпегу в дніх 22-24 червня 1943 року, пройшов серед величезного ентузіазму, відбувся в тій свідомості, що він є виразником волі соток тисяч українців та що “відтепер воля поодиноких людей зілляється в одну могутню силу народу”. З одного боку він проходить ще під кличем спопуляризування самої ідеї існування і завдань КУК, але з другого боку його у великій мірі абсорбує “могутній кліч побіди”, сполучений із “глибокою вірою в остаточну перемогу правди над неправдою і справедливості над несправедливістю”.

Ухвали 1-го Конгресу ідуть по лінії дальшої розбудови мережі його відділів по цілій Канаді, налагодження пресово-інформаційної служби при екзекутиві Комітету в Оттаві, організації Українського Інформаційного Бюро у Лондоні, організації допомоги Союзові Українських Канадських Вояків за морем і т. п.

Другий Конгрес Українців Канади відбувся в дніх 4-6 червня 1946 року у Торонто. Був він не меншим “тріумфом української національної сили”, ніж був ним 1-ий Конгрес.

Вручення меморіалу премієрові Канади, Вдост. Сен Л'оранові в квітні 1948 року.

Тріумфувало гасло — “В єдності — сила”, яке ми бачимо тут на емблемі Комітету Українців Канади.

“Хоч ми були засуджені на загибель — казав Президент КУК о. д-р В. Кушнір на 2-ому Конгресі, — і всі пророкували нам такий кінець, але ми усунули внутрішнє розбиття, вузькі організаційні самолюбства, руйнуючи антагонізми, а на їх місце поставили об’єднаний фронт українців Канади, поставили символ — ідею, ідею єдності у праці і журбути про крачу долю народу, і це нас спасло”...

Війна скінчилася. 2-ий Конгрес стверджує, що “засади, для яких вона провадилася, не є осягнені, і теперішня політична ситуація не дає великих надій на тривалий мир”... На 2-ому Конгресі Українців Канади у цілій її площині було поставлено справу українських скитальців, що домінують у промовах більшості промовців на цьому Конгресі. Падають голосні і міцні слова, що й нині витискають слези на очах, і що будуть в усіх серцях зворушливі почуття безмежної вдачності цій високопатріотичній і високогуманній українській суспільності в Канаді.

“Всім Вам доля наша тут у Канаді є надто дорога, та трагедія нашої землі і українського народу в Європі

не є нам обоятна, вона ворушить нині до самої глибини наші стривожені серця, не менш, як це було під час 1-го Конгресу 1943 року...” — говорить на 2-ому Конгресі о. д-р В. Кушнір.

“Надія наша стоїть в обличчі смерті” — говорить на 2-ому Конгресі пані Єв. Ситник, — “Із земель України московські окупанти зробили цвинтаріще, де на місці біленьких хат і вишневих садочків стоять тисячі могил, а в них мільйони помордованих братів і сестер наших. Співуча Україна замовкла і сумує.. Рештки найсвідоміших селян, робітництва і вчених наших, жіноцтва, сиріт та молоді нашої тиняються по скітальніні... По них московський кат простягає ще свою окривавлену українською кровю лапу — хоче їх здусити... Рятуймо їх! Вони більше не мають до кого звернутися!... Нас, видно, сам Бог послав у вільну країну-Канаду, щоб ми в цій найчорнішій історії українського народу подали їм сестринну руку та врятували їх від смерті”...

“Кожний день, який з нашої сторони минає в бездіяльності, приближує катастрофу для тих кількох соток тисяч скитальців, котрі є тепер поза межами московсько-комуністичної диктатури”, — говорить на 2-ому

Пан-Американська Українська Конференція, Вінніпег, 2-4 березня 1951 року
Сидять: Д. Галичин, о. д-р В. Кушнір, С. Шуменко, В. Душник. Стоять: А. Яремович, д-р Т. Дацьків, п. Шандор, І. Сирник, В. Косар, і п. Малований.

Конгрес інж. В. Косар.

Це випадково вибрані слова із численних промов на 2-ому Конгресі Українців Канади, що в червні 1946 року відбувся в Торонті. А такими словами, таким безмежним патріотизмом і любов’ю до поневоленої України, такими апелями до серця і душі українців у Канаді написано цілий том про 2-ий Всеканадійський Конгрес Українців Канади.

2-ий Конгрес у своїх резолюціях реагує на всі актуальні проблеми життя українців у Канаді, а також

“рішуче протестує проти того, щоби остав поневоленим і позбавленим належним йому прав той український народ, що приніс під час війни величезні жертви, так у людях, як і в метеріалі, для перемоги зasad волі і демократії”... У своїх резолюціях він прирік також “дальше допомагати українському народові в його боротьбі за свої національні права”.

Перед 3-ім Конгресом Українців Канади заіснувало кілька моментів, які також сьогодні належить із вдачністю згадати. У січні і лютому 1946 року, керований волею Провидіння, президент Комітету Українців Канади о. д-р В. Кушнір відвідав табори УНРА в Німеччині.

Хто з нас не пригадує того моменту, що сіру і безнадійну таборову буденницину освітив ясним промінням надії на краче майбутнє? Хто з нас не пригадує постаті о. д-ра В. Кушніра, як він в оточенні таборових достойників обходив цілий табір, оглядав усе, чим могли ми похвалитися — наші церкви, школи, дитячі садочки, театри, майстерні, редакції наших газет і... наші до краю переволненні приміщення, де в одній кімнаті, як правило, перебувало декілька родин, і де не цілий кубометр свіжого повітря припадав на одну особу?

“Я бачив Україну в мініяюрі,

В часі перебування в Лондоні на Атлантийському Конгресі у 1959 році президент КУК о. д-р В. Кушнір і посол М. Мандзюк відвідали місцевий осередок УНДС.

На Світині (зліва направо): інж. К. Дударів, посол М. Мандзюк, о. д-р В. Кушнір, І. Деснянський і О. Бондарівський.

Україну в крові, Україну в сльозах"... — казав о. д-р В. Кушнір на 2-ому Конгресі Українців Канади. І як наслідок цієї поїздки, у серпні 1946 року до Європи виїхала місія Фонду Допомоги Українців Канади, що був створений при Комітеті у 1945 році. Тоді також за ініціативою та з допомогою голови Комітету Українців Канади о. д-ра В. Кушніра, і в Німеччині твориться КУК — Координаційний Український Комітет, що сконсолідовав українські політичні сили в Європі і привів до створення Української Національної Ради, яка 16 липня 1948 року відбула свою першу десію.

Говорячи про те, як українська суспільність у Канаді виконала свій обов'язок супроти "України на скитанні", і як виконувала вона та виконує нині свій обов'язок супроти визвольної боротьби українського народу, — не можемо поминути ще одних слів, що характеризують душу, серце і світогляд, як цілості українського суспільства у Канаді, так і його проводу, яким є Комітет Ук-

райнців Канади. Ці слова сказано на Конференції Ширшої Ради Комітету Українців Канади, що відбулася в грудні 1947 року. На цій Конференції д-р І. Мандрика, аналізуючи українську справу на тлі тодішньої політичної ситуації у світі, говорив:

"Голосом України буде наш голос!"

Зі спаленої тричі землі батьків наших, з кривавих руїн, з безмежних степів, політих пекучими сльозами, дітей, матерів і батьків українських, усіяніх кістками мучеників і лицарів, України, ми чуємо голос Христа, що в терновім вінці обходить наші дорогі руїни:

"Візьміть ярмо мое на себе, бо ярмо мое солодке, а тягарі мої легкі"... Візьміть на свої плечі ярмо оборони України і тягар визволення українського народу... Ярмо це солодке, бо це є служення свому народові, а тягарі є легкі, бо це є найбільше високе людське завдання. Наші плечі слабкі, але історія поклала на них цей тягар, і ми його понесемо!..."

Ширша згадка про осаги і оцінку вкладу Українських Піонерів у розбудову Канади — в наступному числі "Дороговказу".

ПОЛЯГЛИМ ЧЕСТЬ І СЛАВА!..

В житті кожної громади бувають моменти небуденні, святочні, які часто згадується в яких започатковується якийсь чин, постають децизії, які залишають по собі почуття задоволення з виконаного того чи іншого доброго і корисного чину.

Одним із таких днів в житті української громади в Ст. Кетерінс був день 16-го жовтня 1965 року, у якому після довгої праці Комітету, який очолював п. В. Пласконіс, на площі церкви св. Кирила і Методія було поставлено і в присутності міністра оборони Канади дост. Павла Гелієра відкрито і посвячено, пам'ятник поляглим в боях за Україну і Канаду.

В біжучому році постановою Управи місцевого Відділу КУК і ветеранських організацій рішено кожного року на Зелені Свята цілою соборою громадою відбувати біля цього пам'ятника панахиду по поляглих. Така перша і урочиста панахида відбулася тут 18-го червня ц.р. Взяли в ній участь панотці і хори обох українських церков, членство місцевих комбатантських організацій з прaporами, пластова молодь в повних одностроях та велика кількість парафіян. Парадою керував представник Канад. Легіону Дмитро Бужанко. Після короткої служби Божої і душпастирського слова о. Ф. Легенюка, довшу промову виголосив, запрошений на цю урочистість, голова Генеральної Управи СБУВ пполк. І. Липовецький:

"Зі схиленими головами, із серцями наповненими не смутком, а гордістю, стоїмо тут перед пам'ятником поляглим за Україну і Канаду. Думки мимоволі линуть в минувшину. Перед очима стають сотки могил, які Українська Нація залишила на полях слави в боротьбі і в поході до волі. Виростали ці могили одна за одною і в Карпатських лісах, і на понурому українсько-російському північному

кордоні, і на розлеглих степах Великої України, вписуючи золоті сторінки до української Книги Буття і святі дати до українського Історичного Календаря..."

Зупинившись коротко на головних етапах української збройної боротьби, доповідач продовживав:

"...І всім їм, вшановуючи їхню світлу пам'ять, високо цінячи жертву крові, яку здожили вони там на вівтар визволення України, і тут в обороні державних інтересів нашої прибраної Батьківщини Канади — Ваше благородне і патріотичне серце поставило цей пам'ятник. Перебуваючи на скитацьщині, ми не можемо хоч раз на рік засипати ті могили живими квітами, квітами нашого серця, квітами нашої вдячності за ту велику жертву для України, якою для всіх них було їхнє юне життя — найдорожчий скарб, який посідає людина.

З пам'ятою виринає панурий верезневий день 1918 року, коли у Києві на Аскольдовій могилі відбувся похорон жертв Крутянського бою. В душі і пам'яті бренять ще й донині слова промови української письменниці Людмили Старицької-Черняхівської, яка казала:

"Діти України! Це — ваша могила... Від року до року сюди будуть приходити, тут будуть молитися, тут будуть складати братерську присягу ті, що мають переступити поріг життя" ..

І коли сьогодні ми стоїмо тут, перед цим пам'ятником поляглих за вою України і Канади, хочеться сказати словами промови Людмили Старицької-Черняхівської:

Діти України! (а дітьми України є ми всі) Це пам'ятник тим, що життя своє віддали в бойовому поході Нації до Волі, щоб кращою була доля Ваших батьків і всіх прийдешніх поколінь. Хай буде цей пам'ятник тим

дзвоном, що не дасть забути, що розпочатий півстоліття тому Визвольний Чин ще не завершений. Хай буде цей пам'ятник для нас тією Меккою, куди завжди будуть приходити, де завжди будуть молитися, де будуть складати присягу вірності відвічним ідеалам Нації. Хай у стіп цього пам'ятника ніколи квіти не вянуть. Бо

тахащі цих квітів і тепло вашого серця відчує не тільки наше Онтаріо, але і українські степи, і волинські ліси, і карпатські полонини. Бо чим більше буде тепла і квітів біля них — тим скорше буде наш Визвольний Чин завершений. Бо тільки нація, яка шанує своїх героїв і поляглих в боротьбі за її волю, — може бути вільною.

Ми стоїмо перед цим пам'ятником сьогодні, коли наша прибрана батьківщина — Канада святкує 100-річчя Канадської Конфедерації. І ми є горді з того, що ми українці не тільки вложили свій помітний вклад в розбудову культурного, економічного і державного життя Канади, але дали і свою данину крові під час 1-ої та 2-ої світової війни, коли вона цього потребувала.

Ми стоїмо перед цим пам'ятником сьогодні, коли українська спіль-

nota у Вільному Світі урочисто відзначає 50-річчя початку збройної боротьби за незалежність України, у якій Українська Начія показала себе героїчною нацією, здібною на найбільші подвиги і найбільшу самоповідданість, як у боротьбі за незалежність, так і в обороні свободолюбивих прагнень людства.

І тому, у найлибіший пошані, у великому поклоні, схилюмо тут нині наші чола перед тінями всіх поляглих — перед маєстатом поляглого на полі слави Українського Вояка! Поляглим честь і слава!"

Команда — "Струнко!" Сурма заграла свій жалібний апель. До пам'ятника рушили делегації з вінками від місцевих відділів: Канад. Корол. Легіону, ПЛАСТ-у, Стрілецької Громади, 8-ої Станції СБУВ, Б-ва І УД УНА, Комітету Українців Канади...

Після цієї урочистості "стара гвардія" зібралася в гостинному домі п-ва Б. і Л. Пришляків і при щедрому столі провела деякий час, згадуючи минуле, аналізуючи сучасне та креслячи пляни позитивного чину на майбутнє.

ПОСТУПЛЕННЯ ПО ЖЕРТВАХ КАНАДІ на будову пам'ятника св. пам. ген.-хор. П. Дяченкові

/Стан на 1-го вересня 1967 року, в долірах/

По підписаних листах зібрали:

А. Іванхів в Ошаві — 79.00; О. Негребецький в Монреалі — 69.25; Ст. Ємчук у Судбурах — 43.00; М. Кузьменко в Нью Торонто — 28.00; М. Золотників в Гамільтоні — 10.50; пані Галина Сенишин в Монреалі — 15.00; О. Гудзяк у Вінніпегу — 51.00.

Збірка на вечірці в честь пор. Д. Гамоніва в Калгарах, господарем якої був п. інж. Папірчук. Збірку перевели пані А. Ковальська і пані Різникова. Збірка дала — 69.00 дол. Пожертви індивідуальні:

І. Кондрацький — 28.00; О. Шкарупа — 15.00; А. Зелений, М. Сокіл

— І. Липовецький

— Уповнов. Комітету на Канаду.

ЖИТТЯ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

2-ий Делегатський З'їзд Союзу Українських Ветеранів в США

З'їзд, який відбувся в Міннеаполісі в дні 10-11 червня б.р., був пов'язаний із відзначенням 41-ої річниці смерти голови Директорії і Головного Отамана державно-збройних сил УНР — Симона Петлюри та 50-ої річниці постання регулярної армії Української Народної Республіки.

Цей З'їзд своєю присутністю звичав віцепрезидент УНР в екзилі проф. М. Степаненко. На З'їзд також завітав і склав привіт литовський генерал С. Дірмантас — кол. міністер оборони Литви. З'їзд відкрив голова СУВА — ген. інж. Василь Філонович, а нарадами керувала президія у складі проф. І. Розгіна і поручника М. Лозового.

Привіти, від Українського Державного Центру і Українського Генералітету почавши та на привітах місцевих громадських організацій скінчивши, — тривали майже дві години.

По уділенні абсолюторії керівним органам були обрані на дальші три роки нові у такому складі:

Управа: голова — ген. інж. В. Філонович, заступник голови — пполк. Василь Рудецький, секретар — пор. М. Лозовий, скарбник — побр. А. Дорош.

Контрольна Комісія: майор інж. Ю. Артюшенко, сот. інж. Ю. Гончаренко і побр. Осип Дмитришин.

Суд: пор. інж. О. Гайдай — голова, пор. М. Ткаченко і майор О. Генсировський — члени.

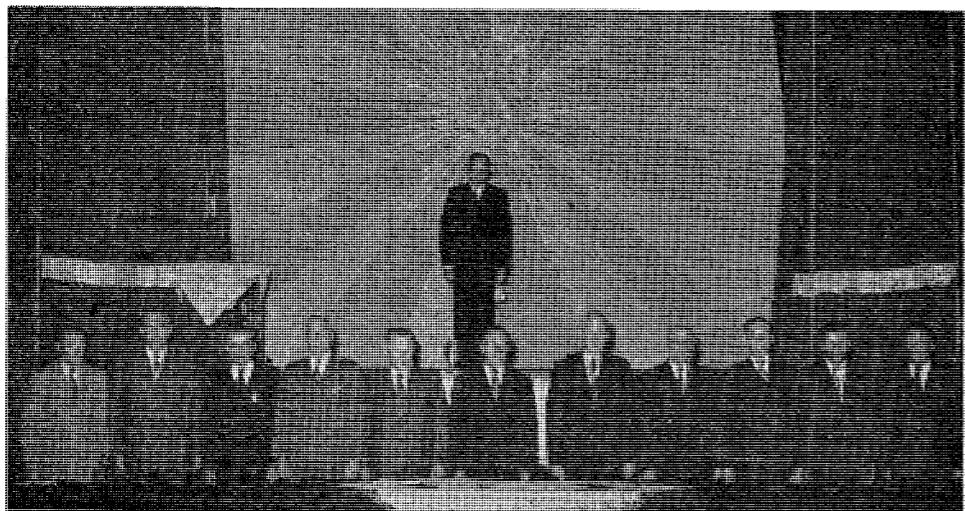
На З'їзді були прийняті актуальні насьогодні резолюції.

Незабутнє враження в українській міннеапольській громаді залишила Академія, яка була на дуже високому рівні. Сцена була украсана портретом сл. п. Симона Петлюри на фоні баталістичної декорації, роботи артиста-маліяра Олекси Булавицького. Вираз лиця і погляд очей сл. п. Симона Петлюри були віддані маліярем так, що, зокрема в часі прекрасної святочної промови віцепрезидента проф. М. Степаненка, вони проникали в душу і в її глибинах пробуджували нову іскру снаги до дальших державно-творчих починів. Ентузіастичне прийняття присутніми на залі виконавців програми говорили про рівень її мистецького виконання.

Учасник З'їзду

Литовська Делегація на З'їзді СУВА.

На з'їзову урочистість прибула делегація литовської Громади з Чікаго під проводом голови п. Шімкуса та ген. С. Дірмантаса. Вони в імені литовців склали привіти на прийняття віцепрезидента Української Народної Республіки проф. Микола Степаненко та Делегатів З'їзду Союзу Українських Ветеранів. Також у мистецькій програмі Академії, поруч українських мистців — панни О. Мірзи, О. Хоролець, панни Л. Курилко й чудового тріо у виконанні пань — О. Бринь, Л. Мікс і К. Цареградської, брали участь дві славні литовські сили, що прибули з Чікаго: А. Бразіс, кол. артист Метрополітан опери та Я. Шална, артистка Литовської опери.

Свято Державності в Аделаїді (Півд. Австралія), 1956 рік.

Полк. Я. Закревський відкриває академію і представляє святочній громаді живих ще учасників Визвольної Боротьби. За почесним столом (зліва направо) побратими: О. Стрілецький, В. Волошко, І. Матвійчук, М. Словачевський, С. Залеський, І. Сторожук-Вознюк, К. Закревський, Я. Лавришко, Л. Зозуля, І. Войцехівський і М. Мірза.

Австралія

ВСЕ ЙДЕ, ВСЕ МИНАЄ І КРАЮ НЕМАЄ.

28-го травня ц.р. в Українському Домі — Лідкомбі відбулася жалібна академія "Свято Героїв — Травневі роковини". Це жалібне свято тих, які були з нами і відійшли у вічність як українські герої, як спартанці доби визвольного чину. Це є ті, за яких світ ніколи не дізнається, де їхні могили. Але вони йшли без нарікання своїм недовгим життєвим шляхом... Чи ж і справді недовгим? Усе на світі відносне... I вони пройшли його в боротьбі і горінню найбільшої жертви — любові, яка визначила нову українську епоху, нашу жертву, наш порив, нашу відвагу і зброю, із якою сьогодні невідступно йдемо все вперед... Їх священне ім'я серед нас, ім'я Головного Отамана Симона Петлюри, полковника Євгена Коновальця та всіх тих, що віддали своє життя за Матір-Україну, сьогодні безіменно сплять вічним сном та снять про нашу

волю-долю, які вічно житимуть в Такими словами закінчив п. Д. Дени-українському народі, де б він не був... сенко вступне слово при відкриттю цієї жалібної урочистості.

Адже ж саме слово "герой" — це символ найбільшої відваги чину, це найвірніший служитель законам того святого вогню-надії, віри, любові, який утримується і вічно горить у серцях молодих поколінь. I дійсно, цьогорічне "Свято Героїв — Травневі роковини" пройшли при величезній кількості присутніх, між якими сумівські і пластові однострої творили той щиросердечний вінок нашої молоді на залі, а також на сцені при переведенні самої програми, відтворюючи дух заповіту безсмертного Тараса Шевченка: "Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою злою крою землю окропіте"...

Свято почалося молитвою, яку прочитав о. протопр. Анадій Теодорович — настоятель Святопокровської Церкви-Пам'ятника поляглим за волю України. Об'єднаний церковний хор під керівництвом о. протопр. Івана Манька, який був утворений з нагоди цього свята з усіх хорів православних і українско-католицьких церков, відспівав "Отче наш" — О. Кошиця. Цій точці програми належить властиво приписати той священний релігійно — соборницький настірій, із яким велика українська Громала в Австралії прийшла "в сім'ї великій-вільній спомянути не злим, тихим словом" тих, що душу свою віддали на жертвінику волі Батьківщини.

Надзвичайно змістовну доповідь виголосив п. М. Свідерський в однострою пластуна-сеньйора. Так уже увійшло в наше життя, що жодна імпреза такого характеру не може відбутися без участі нашої славної співочої установи — Українського Т-ва "Боян". Тож і цим разом чоловічий хор під мистецьким керівництвом маестра В. Матіяша, у супроводі форте-п'яна надзвичайно талантової молоденкої пластунки Анни Прендецької, виконав низку пісень. Інженер Юрій Мілашов — пластун-сеньйор прочитав спогад учасника визвольної боротьби сотника Д. Денисенка. На сцені з'являється "Юний Боян"...

Сцена мов українська весна. Зелені луги. Усе вкрилося зеленими, жовтими, червоними кольорами-маками. Співає юний мішаний хор під керівництвом В. Матіяша. Співають найменші пластунки, пластуни, з яких рідко якийсь переступив свої вісім років. I знову сенсація, наймиліша несподіванка. Відкрилася куртина і на тлі групи, мов соняшники з туману, виринули "Юні Бандуристи". Це "діти" нашого пionera-бандуриста в Австралії п. Григорія Бажула, який своє знання гри на бандурі передав молодшому поколінню. I ось бандури злилися з голосами і полетіли у

світ, широкий світ, немов квіління чайки-небоги над тяжким шляхом життя, яка нагадує душу народу, безмежне поле, засіяне зернами нашого геройства і заквітчане людськими надіями... Щоб оцінити цей мистецький твір, треба бачити його, треба чути з якою гордістю стоять "у поряді" наймолодші пластуни, пластунки, малі бандуристи, які малоощо більші від своїх бандур, вимовляючи слова: "луце було б, луце було б". I з якою самопевністю, гордістю вони чуються у своїх пластових одностроях! Дивиця на цю небуденну в нашому щоденному життю картину і бачиш не дітей, а великий мішаний хор "Боян" завтра, якому нема переводу сьогодні. Не помилюся, коли скажу, що праця маестра В. Матіяша цим разом удалася. Зміна "Боян" росте на славу Богові і Батьківщині.

Належить щиро відмітити надзвичайне мистецьке виконання декламації "Ворог" — Г. Черінь у виконанні старшої пластунки Гані Гудзій. слова та душою перенесла ціла у Декламуючи, вона м'якістю тонів зміст твору та із собою перенесла всіх присутніх у світ казки, де живе ворог.

Знову ось блиснула картина... Спілка Української Молоді. Хор під керівництвом маестра Тараса Фіголя виконує три пісні. Це — старша молода у гарних сумівських одностроях. Хлопці, мов дуби. Дівчата стрункі, мов берези. З їх козацьких грудей зірвалася бойова пісня, яка не знає плачу, лише кличе йти вперед.

На закінчення Об'єднаний Церковний Хор виконав -"Боже Великий" — Лисенка, а сотник Д. Денисенко в імені колишніх військовиків Нової Південної Валі та організаторів цієї імпрези — Союзу Українських Комбатантів НПВ та Легіону Симона Петлюри, — висловив щире вояцьке "спасибі" всім виконавцям цієї вдалої імпрези. Свято закінчилося відспіванням українського національного гімну.

Це свято, як і попередні свята героїв в Сіднею, було дуже настроєве. На це складалося: велика присутність громадянства, багато молоді, сумівців і пластунів в одностоях, а головно — загальне почуття "сингези" об'єднання всіх сил у пошані дія поляглих наших провідників-героїв. Там були і старі ветерани із своїми бойовими відзнаками та організаційними значками. Там були і люди середнього віку, і молодь, і діти. Але, як ніколи, не було й сліду партійного розбиття... Там тоді була жила українська вояцька соборність.

Д. Лученко.

Із життя Союзу Українських Комбатантів Південної Австралії

Загальні Збори членства

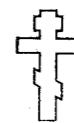
6-го листопада 1966 року відбулися Загальні Збори членства СУК ПА, на яких на голову Управи Союзу обрано пор. С. Залеського, а на секретаря пор. Л. Зозулю. Крім участі у громадській праці, в діяльності Управи звертає на себе увагу акція допомоги на різні національні потреби, і зокрема допомога українсь-

ким воєнним інвалідам, яка у минулій каденції винесла 305.50 доларів.

Відзначення 15-ліття існування Союзу

5-го лютого 1967 року Союз відзначив 15-ліття свого існування, сполучене з урочистим удеокоруванням 9-тиох членів Воєнним Хрестом. Історію Союзу коротко представив присутнім інж. Л. Зозуля. В ній звернув він особливу увагу на фінансові способності Союзу в різних періодах часу, які завжди відзеркалюють як характер діяльності, так і активність в житті організації. Коли так дивиться на життя СУК ПА, то належить ствердити, що переломовим у житті Союзу був момент, коли Управу Союзу очолив св. пам. полк. Я. Закревський. Касові поступлення в цьому часі десятикратно збільшилися. У часі від 5.2.1961 до 10.9.1966 року на допомогу українським воєнним інвалідам та інші національні потреби було зібрано 2800 доларів.

Належить вірити, що СУК ПА, маючи за собою понад 15-річний досвід і поважний дорібок у громадській праці, залишиться й надалі одною з передових організацій українського організованого життя в Південній Австралії.

Генеральна Управа Бувших Українських Вояків у Канаді повідомляє Побратимів Зброй і Українське Громадянство, що 23-го липня ц.р. у Монреалі відішов у Вічність і назавжди залишив наші вояцькі лави Командант І-ої Станції нашого Союзу, його осноположник і колишній довголітній комендант — св. пам. полковник Сергій Вальдштайн.

Над свіжою Його могилою схилимо низько наші чола у найвижчій пошані до особи покійного Побратима і назавжди заховаймо вдячну пам'ять про Нього у наших серцях.

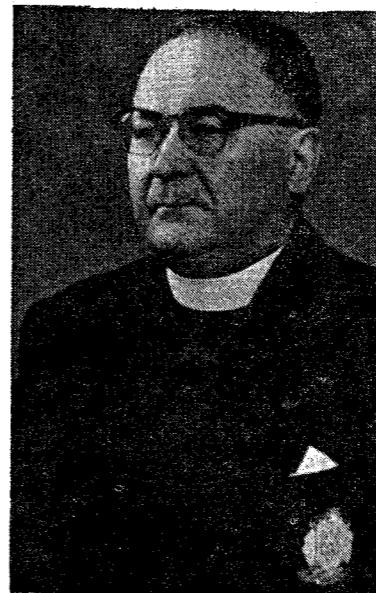
Генеральна Управа.
Союзу Бувших Українських Вояків,
у Канаді.

Торонто, 24-го липня 1967 року.

ЮВІЛЯТИ, ПРИХИЛЬНИКИ, АКТИВ

ШЛЯХ РЯСНО ВСТЕЛЕНИЙ ПРАЦЕЮ

(До 75-ліття о. Юрія Цукорника)

П. о. Юрій Цукорник
— капелян СБУВ.

Всеч. о. прот. Юрій Цукорник народився 18-го квітня 1891 року в Журавні, повіт Жидачів, в Західній Україні. У Львові скінчив він Державну Консерваторію, доповнюючи свої музичні студії ще й у Відні. Від 1912 року служив в Австрійській Армії. Брав участь у 1-ї світовій війні, перебуваючи в технічних частинах на Балканах, у Тереччині і Болгарії. У січні 1919 року повернувся в Україну і вступив у лави Української Галицької Армії, а після її відвороту був призначений до 3-ої Залізної дивізії, в складі якої, як коміндр технічної сотні, брав участь у боях з червоними біля Валнярки-Піщанки та Вінниці. Пізніше був призначений до Генерального Штабу на становище старшини для доручень, попав у польський полон і був відставлений до Домб'я біля Krakova.

Юрій Цукорник — Хорунжий
Армії УНР, 6 серпня 1920 року.

Домб'я розпочало новий період життя Всеч. п. о. Ю. Цукорника, у якому він міг використати свої інтелектуальні надбання і прийти побратимству з культурною допомогою в перебуванні в цьому жахливому таборі. Тут організує він свій перший старшинський хор, з яким дає численні концерти як для українців, так і для неукраїнського оточення. Звільнений із Домб'я, повертається знову на фронт, занедужує плямистим тифом, у лавах Корпусу Кордонної Охорони опинився в "Трикутнику Смерті", а потім зазнав і другої інтернації, але вже в таборі у Ланцуті.

У Ланцуті з наказу ген. Пількевича зорганізував він великий "Гарнізоновий Хор", з'єднавши в один усі хори перебуваючих у таборі частин і організацій. Тріумфом його праці був великий концерт для вшанування 60-ліття смерті Тараса Шевченка, що відбувся в днях 20-21 березня 1921 року. Хор складався із 350 співаків. На концерт прибув Головний Отаман Симон Петлюра з усіма чле-

нами Уряду УНР. Але і в Ланцуті не довелося йому довго бути — доля кинула його в новий, уже третій, табір, яким було Стрілково. Тут передав він свій хор сотникові Дм. Коткові, якому поляки дозволили виїзджати із хором і по-за дроти тaborу, бо о. Ю. Цукорникові, як уродженому в Галичині, такі виїзди були заборонені. Тут також, по 10-ти роках військової служби, наказом К-ра Кордонної бригади — ген. Пількевича, о. Ю. Цукорник був звільнений в безтермінову відпуску з українського війська. Переслідуваний поляками, в 1927 році він виїхав до Канади.

У вільній Канаді п. о. Ю. Цукорник ще з більшим запалом віддавався культурно-освітній праці, яку розпочав у Форт Вілліамі. Під час відзначення 60-ліття Канади, у якому взяли участь хори 11-ти національностей, його хор здобув 1-шу нагороду. Від моменту прибуття до Канади посьогодні о. Ю. Цукорник зорганізував 24 хори, виучив 17 струнних оркестр у таких містечках, як Едмонтон, Вінніпег, Торонто, Нью-Йорк, Лорейн, Мілвокі, Лейквуд, Сідней (Н. Шк.) і інші. В Кенорі на музичному фестивалі-концерті його хор взяв дві перші нагороди. Там керував на протязі двох років також англійською оркестрою.

Після двохрічної підготовки і богословських студій, о. Ю. Цукорник у квітні місяці 1937 року прийняв священичий сан і від того часу, замінивши шаблю на Св. Хрест, служить Богові і Українському Народові на ниві рідної Української Православної Церкви.

В Українській Армії в березні 1921 року одержав він рангу сотника, відзначений Хрестом УГА (ч.4828), Хрестом Симона Петлюри (ч.73), і Воєнним Хрестом (ч. 80). З благословення Блаженішого Владики Митрополита Іларіона і Владики Архиєпископа Михаїла о. Ю. Цукорник довгі

роки перебував на становищі капелана Укр. Канад. Легіону ч. 360, Української Стрілецької Громади і МУНО, а також 5-ої Станції Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. В останньому часі підвищений до ранги майора.

У минулому році в родинному колі о. Ю. Цукорник відсвяткував 75-ліття з дня народження, в серпні ц.р. припадає 30-ліття його душпастирства і праці на Ниві Христовій. Не забудьмо привітати його в цей день! Щирі побажання довгих і щасливих літ безтурботного служення Богові і Українському Народові ми складаємо вже нині, даючи цей короткий огляд довгого і рясно встеленого жертовною працею його життевого шляху.

I. Липовецький.

В справі купна чи продажі реальностей або загальної асекурації, звертайтесь до найбільшої в Канаді української фірми

R. CHOLKAN & CO. LTD.

Realtors — Insurance Agents

527 Bloor St. West LE 2-4404
2232 Blor St. West RO 7-5454
Toronto, Ontario.

DNIPRO FUEL OIL LTD.

Українське підприємство опалової оліви

2174 Dundas St. W. Tel.: 537-2169
Toronto, Ontario.

Українське Похоронне Заведення

КАРДИНАЛ і СИН

366 Bathurst Street Tel.: 368-8655
92 Annette St. (at Keele) Tel.: 762-8141
Toronto, Ontario.

3-го квітня 1967 року в Ютиці (США) помер підхорунжий Армії УНР св. пам. Іван Коваленко.

Покійний народився 13-го листопада 1898 року в Навівці, Дніпропетровської області, в Україні. В лавах Української Армії відбув Зимовий Похід, був нагороджений Хрестом Симона Петлюри і Орденом Залізного Хреста. Похованний на українському православному цвинтарі в Геркімер.

14-го квітня 1967 року в Гамільтоні (Канада) помер член 7-ої Станції СБУВ св. пам. старший десятник Григорій Будник.

Покійний народився 27-го листопада 1897 року в Слободі Золотій на Бережанщині. Після дворазового поранення на фронті був делегований на курси жандармерії, які з успіхом закінчив і одержав призначення на становище коміданта Станції української жандармерії в Глиннянах.

18-го квітня 1967 року в лікарні в Нью Йорку на 72 році життя відішов у вічність абсольвент Української Господарської Академії в Подебрадах, сотник Армії УНР, св. пам. інж. Олександр Бойко.

Покійний народився 15-го вересня 1895 року в Києві. В Українській Армії в лавах Запорізької дивізії брав участь в 1-ому Зимовому Поході. Нагороджений Хрестом Симона Петлюри і Орденом Залізного Хреста. Похованний на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

23-го квітня 1967 року у Філадельфії (США) на 74 році життя відішов у вічність кол. старшина УГА і Полку Чорних Запорожців св. пам. д-р Іван Лазор. Похованний на українському цвинтарі на Факс Чейсі.

24-го квітня 1967 року в Зальцбурзі (Австрія) на 86-ому році життя відішов у вічність пполк. Армії УНР св. пам. Северин Іванович. Похованний 28-го квітня на Центральному цвинтарі у Відні.

25-го квітня 1967 року в Брукліні (Нью Йорк, США) на 66-ому році життя упокоївся в Бозі Вояк Армії УНР св. пам. Григорій Нагайко. Похованний на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

26-го квітня 1967 року у м. Рочестер (США) на 69 році життя відішов у вічність св. пам. митрофорний протоієрей о. Микола Лашук, кол. довголітній душпастир Холмщини, учасник Визвольної Боротьби. Похований на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

29-го квітня 1967 року на 77 році життя, під час виконування своїх душпастирських обов'язків у церкві, помер св. пам. митрофорний протоієрей о. Константин Даниленко-Данилевський, довголітній настоятель церкви св. Миколая в Аллентвні (США), колишній вояк Армії УНР. Похований на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

1-го травня 1967 року в Нью Йорку відішов у вічність поручник Армії УНР св. пам. Василь Кукрицький. Похований на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

20-го травня 1967 року в Бофало (США) відійшла у вічність св. пам. Агнес Креер, дружина поручника Армії УНР Михайла Креера. Похована на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

28-го травня 1967 року упокоїлася в Бозі св. пам. Зінаїда Гончаренко, дружина полковника Армії УНР, кол. командира бою під Крутами, Аверкія Гончаренка. Похована на українському католицькому цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі (Огайо, США).

28-го травня 1967 року в Сіракузах (США) після тяжкої недуги на 75 році життя відішов у вічність св. пам. Ігнат Зельський, сотник Армії УНР. Похований на українському католицькому цвинтарі в Сіракузах.

8-го червня 1967 року в Ірвінтоні (США) відішов у вічність св. пам. Іван Нагнибіда, полковник Армії УНР. Похований на українському цвинтарі в Бавнд Бруку.

Цього літа виїхав у відвідини до Краю і там помер член 5-ої Станції СБУВ св. пам. вістун Гарасим Кушнір.

Покійний народився 12-го квітня 1897 року в селі Покропівна на Тарнопільщині. Служив в Українській Армії розпочав в листопаді 1918 року в сторожевій сотні в Тарнополі, а закінчив у 1920 році в Старокостянтинові.

НАД СВІЖИМИ МОГИЛАМИ ДОРОГИХ ПОБРАТИМІВ ХИЛИМО НАШІ ЧОЛА.
ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

Св. пам. шполк. С. Іванович.

Св. пам. Григорій Буряк.

Св. пам. полк. М. Гладкий.

Вояк Армії УНР Григорій Буряк
(Посмертна згадка)

16-го червня 1967 року в Міннеаполісі на 67 році життя відішов у Вічність Вояк Армії УНР св. пам. Григорій Буряк.

Покійний народився в 1900 році у містечку Олександрівка Чигиринського повіту на Київщині. Походив із заможної родини. До Армії УНР прилучився в районі Холодного Яру під час Зимового Походу, діставши призначення до 4-ої Київської дивізії. Брав він участь також у Листопадовому Рейді в Україну в 1921 році.

Прибувши до Міннеаполісу св. пам. Г. Буряк зустрів тут своїх близьких земляків, з якими і проживав до останніх хвилин свого життя. Як вірний вояк Армії УНР перебував в рядах місцевої Станіці СУВА, був членом Т-ва Прихильників УНР та інших організацій, сумлінно виконуючи обов'язки свого членства, був членом хору церкви св. Архистратига Михаїла. В Українській Армії був нагороджений Хрестом Симона Петлюри і Воєнним Хрестом.

Поховано Покійного з усіма належними вояковими почестями на цвинтарі "Сунсет Меморіал Парк" при активній участі членів Головної Управи та Управи місцевої Станіці СУВА. Прощальне слово над могилою Покійного сказав маєр О. Генсурівський.

Спи спокійно, дорогий побратиме! Хай Земля Вашингтона буде Тобі легкою!

М. Л.

Полковник Михайло Гладкий

23-го квітня 1967 року після довгої і тяжкої хвороби на 74 році життя відішов у вічність член Союзу Українських Комбатантів Австралії, полковник Армії УНР св. пам. Михайло Гладкий, залишивши горем приступи дружину Анну та доньку Марію Желяк з мужем і дітьми.

Св. пам. полковник М. Гладкий народився 21-го листопада 1893 року в Білгороді в родині військового священика. У Білгороді скінчив він гімназію, а пізніше, під час війни, у Петрограді — Сергіївську Військову Школу. Під час революції перебував поза межами України і попав до Війська Донського, з якого у 1919 році перейшов до Армії УНР. На еміграції, як фахівець артилерист, дістав посаду контрактового старшини в польській армії, з якої по 5-ти роках звільнився та оселився на Волині. Від 1944 року перебував у Німеччині, а потім на постійне життя переїхав до Австралії.

Над свіжою його могилою хилимо наші чола. Вічна Йому пам'ять!

Родині Покійного складаємо щире співчуття від Союзу Українських Комбатантів Швейцарії Австралії

Л. Зовуя.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Аргентина:

I. Котович — 3 дол.

За посередництвом Представництва "Дороговказу" у Франції вплатили:

В часі від 10-го березня до 10-го липня 1967 року на передплату і пресовий фонд "Дороговказу" вплатили:

Канада:

Р. Чолкан — українське підприємство купна і продажу реальностей та загальної асекурації — 25 дол.; I. Скляренко, M. Сокіл, M. Гарас і O. Клим — по 10 дол.; A. Іванів — 7 дол.; o. Ю. Цукорник, C. Котляревський, E. Венгринович і C. Глушко — по 6 дол.; K. Бризгун, пані I. Петлюра, книгарня "Арка", M. Шарик, "Дніпро" — українське підприємство опалової оліви, В. Мулевич — по 5 дол.; O. Негребецький — 4 дол.; I. Білоус, G. Приймак, G. Тихоп'кий, I. Горішний, B. Орапський, A. Гудзяк, T. Грінченко, A. Ільницький, B. Янчевський, A. Матвіенко, O. Федорів, D. Станченко і M. Золотників — по 3 дол.; Z. Кондратюк, M. Гудима, C. Кірченко і M. Кузьменко — по 2 дол.

США:

I. Миколаєнко — 20 дол.; пані M. Каплиста, M. Левенсон і M. Лозовий — по 10 дол.; пані Ольга Балабан — 8 дол.; A. Гнатюк, B. Кедровський, K. Андрющенко, B. Подубинський, T. Грінченко, I. Лакуста, Й. Чесна, G. Будуляк, B. Лоян, B. Гарбер, T. Наконечний і B. Зарицький — по 5 дол.; I. Панченко, B. Костецький, K. Клепачівський, B. Задоянин, Ю. Артюшенко, K. Бульба, Гн. Коваль і T. Білоус — по 3 дол.

Австралія:

D. Денисенко, збірка в Сіднею — 10 дол.; I. Покорський — 3.60 дол.; G. Базалицький, від Головної Управи СУКА — 6 дол.

Франція:

L. Токайло — 15 дол.

Усім жертвам широ дякуємо.

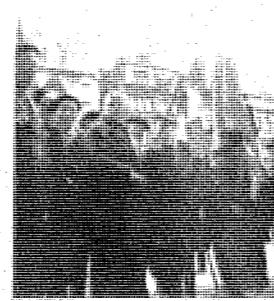
Адміністрація "Дороговказу"

Вийшла з друку монументальна праця майора Української Армії Семена Левченка — "За Волю і Державу", — повість із визвольних змагань Українського Народу 1918-1920 років. У чотирьох частинах, 494 сторінок. Оформлення обкладинки робота проф. Роберта Лісовського. Тверда оправа. Ціна 7.00 дол.

Книгу можна набути також в Адміністрації "Дороговказу".

ДОРОГОВКАЗ **ДОРОГОВКАЗ** **ДОРОГОВКАЗ**

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

ЖОВТЕНЬ-ГРУДЕНЬ — МІСЯЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ.
ПАМ'ЯТАЙМО ПРО "ДОРОГОВКАЗ".

ДОРОГОВКАЗ

ОРГАН ВОЯЦЬКОЇ ДУМКИ ЧИНУ

— ілюстрований двомісячник вояцької думки і чину. Продовження „Бюллетеня СБУВ у Канаді”.

Видає Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді.

Річна передплата — \$ 3.00, ціна окремого числа — 50 центів, подвійного — 75 центів.

“Dorohowkaz” — “Guide”

— illustrated bi-monthly of the Ukrainian War Veterans' life (formerly "Bulletin"). Published by General Headquarters of the Ukrainian War Veteran's League in Canada.

Адреса для листувань і грошевих переказів :

J. Lypowecki,
179 Dowling Ave.,
Toronto 3, Ont., Canada.

ЗМІСТ:

- “Ювілейний рік Канади.”
- “День Української Молоді в Оттаві.”
- “Прем'єр Канади про українців у Канаді.”

П. Юзик — “Наші Завдання в Канаді.”

О. Яворський — “Зреалізуймо ділом те, що говоримо словом.”

— “До Українського Вояцтва!..”

— “Ювілейний З'їзд-Зустріч СБУВ.”

О. Яворський — “До Друзів Зброй!..”

I. Липовецький — “Полковник Сергій Вальдштайн.”

Життя ветеранських організацій. Сторінка Юних Друзів. Повідомлення Адміністрації.”

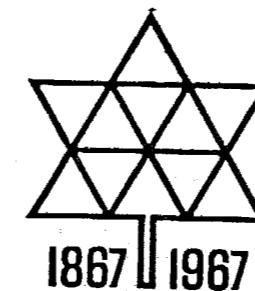
На обкладинці:

Колони сумківців з прaporами біля пам'ятника Невідомого Вояка в Оттаві, де представники молодіжних організацій зложили віночок. Ілюстрація до статті — “День Української Молоді в Оттаві.” Світлина “Гоміну України.”

Світлини Ювілейного З'їзду
СБУВ — п. П. Шкурка.

Внизу:

Члени першого незалежного канадського парламенту, який канадці назвали “батьками конфедерації”, в момент схвалення підвалин канадської конституції.

МНОГАЯ ЛІТА — КАНАДО!

Її Величність Королева Елізавета II і Князь Філіп своїм прибуттям до Канади і однотижневою візитою звеличали урочисте святкування 100-річчя Канадської Конфедерації.

На світлині момент прибуття на летовище в Оттаві, 29-го червня ц.р., де Королівську Пару привітали найвищі достойники Канади і непроглядні маси народу.

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК КАНАДИ

Коли, думаючи про минуле Канади, пам'ятюємо у глибину минулих століть, то хочеться і нам сказати словами "Проміня":

"Від часу, коли на береги могутньої ріки Св. Лаврентія ступила нога білої людини, історія Канади сповнювалась героїзмом, боротьбою з дикою природою, численними пригодами, овіяна вона легендами і чарами даліких піонерських днів"...

І на тлі цієї суveroї минувшини в історії Канади своїм ясним сяєвом вирізняється день І-го липня 1867 року, у якому Британський Парлямент схвалив Північно-Американський Акт, силою якого Канада, тоді британська колонія, вийшла на шлях самостійного державного життя та, злучивши горішню і долішню Канаду (Онтеріо і Квебек), оформила себе в модерну державу.

Роки 1867-1967 — це сторіччя тяжкої праці в усіх ділянках державного будівництва, якій присвічувала віра у світлу будуччину Канади і існуюча у цій країні пошана людської гідності та вірність ідеалам свободи, якої ті, що прибували на цю благословенну землю не завжди посідали на рідних землях.

Сторіччя 1867-1967 — це переможний перехід від незагospодарованих пустирів до сучасної модерної держави, а день І-го липня 1967 року це — день тріумфу і радості з осягнутих наслідків тяжкої сторічної праці.

Цим тяжким шляхом пройшло і життя української спільноти у Канаді, яка у минулому році урочисто відзначала 75-річчя свого поселення у цій країні. Українська суспільність у Канаді гордо і радісно включилася в загально-канадійські урочистості, якими у цьому році велично відзначалося 100-річчя Канфедерації Канади. Включилася гордо, бо на цю урочистість прийшла вона не як сторонній глядач, а як повноправний член канадської спільноти, що в розбудову всіх ділянок державного життя Канади вложив і свій досить помітний вклад праці, інтелекту та духових скарбів, включно з даниною крові в часі І-ої і 2-ої світової війни. Включилася радісно. бо цим своїм піонерським вкладом у розбудову Канади вона з відзначенням здала історичний іспит, перед яким поставило її Провідніння.

І не тільки українська суспільність у Канаді: "Національне, державне свято Канади є радісною подією для всієї Української спільноти по всіх країнах світу, бо здобуті в тій країні українцями успіхи є нашими спільними успіхами" — пише "Свобода".

"Перед Канадою є світле майбутнє. Вона ще не дійшла до свого зеніту" — пише "Український Голос". Дотеперішні успіхи мусять служити нам як заохота до більш активної участі у всіх ділянках життя Канади, і особливо в ділянці політичній і науковій, бо і вона далеко ще не дійшла до свого зеніту. Для цього сьогодні існують країні можливості, для яких українські піонери поклали міцний фундамент. Українська молодь має сьогодні багато країні матеріальних та інші спроможності для осягнення високої освіти, а тим самим і здобуття визначних позицій у канадському житті.

КОРОЛЕВА ЕЛІЗАВЕТА І КНЯЗЬ ФІЛИП РОЗМОВЛЯЮТЬ З
СЕНатором П. ЮЗИКОМ

У часі святкувань 100-річчя Конфедерації Канади, Королева Канади Елізавета II і Князь Філип взяли урочисту участь у різних імпрезах в столиці Оттаві.

Дня першого липня перед полуднем Парлямент Канади відбув святочну сесію на широкій площі перед Парляментом, в якій президенти (спікери) обох палат привітали Королеву й вона виголосила святочну промову англійською і французькою мовами.

Опісля пополудні було прийняття на площі Генерального Губернатора Канади, Роланда Міченера. Королева й Князь особисто віталися з членами кабінету міністрів, з кожним сенатором і послом та їх дружинами, стискаючи руку кожного по черзі.

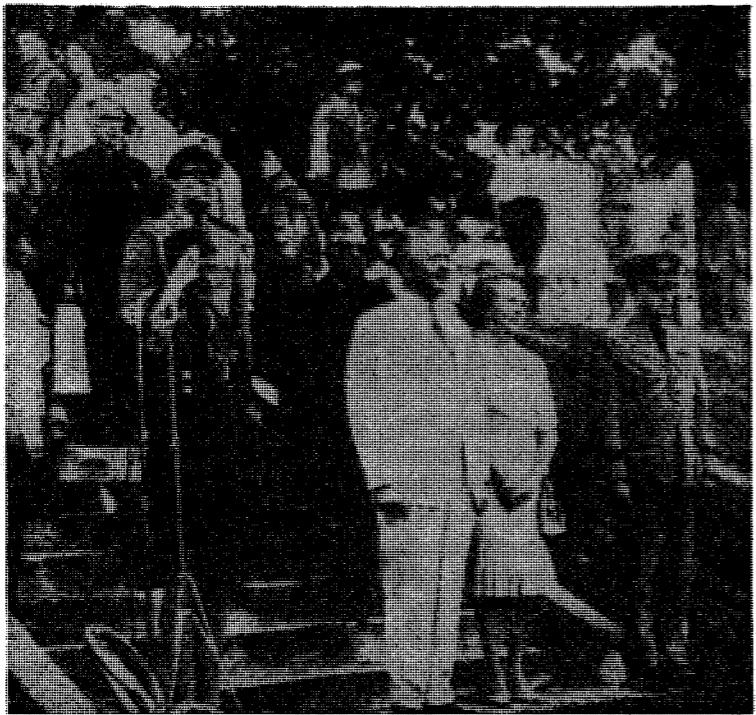
Королівська пара мала цікаву і прихильну розмову з Сенатором Павлом Юзиком й його дружиною Марією. Питалися якого походження прізвище. Довідавшись що українське, Князь Філип поставив кілька пи-

тань про українців Канади та їхній вклад. Обом імпонувало, що українці зробили такий великий поступ за 75 років. Дуже цікавило їх, що український сенатор і його дружина роджені в Канаді та що їх батьки прибули сюди около 60 років тому. Здивувало їх, що 80 відсотків українського громадянства роджені в цій країні, і що велика частина поселилася перед Першою світовою війною як фармери.

Королева Елізавета і Князь Філип тоді зрозуміли чому українці Канади вийшли в кожну галузь економічного, суспільного, культурного, мілitarного й політичного життя і здобули 79 парляментаристів, провінційних і федеральних. Цікавило їх, що українці ще уживають своєї рідної мови.

Королівська пара побажала українцям дальших успіхів у майбутньому для поступового, всебічного розвою Канади.

Оттава, 5-го липня 1967 року.

Його Ексцеленція Генерал Губернатор Роланд Міченер в товаристві своєї дружини і в супроводі адъютантів зустрічає колони української молоді.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ОТТАВІ

Понад 2,000 української молоді, членів Пласти, СУМ-у, МУНО, ОДУМ-у та СУМК-у, взяло участь в святкуваннях з нагоди сторіччя Канади в понеділок, 31 липня, в Оттаві.

Поверх тисячу пластунів і пластунок приїхало спеціальними автобусами з оселі "Батурин" після закінчення Міжкрайової Пластової Зустрічі і понад 700 членів СУМ-у прибули з оселі "Верховина". До обох груп долучилися біля 200 членів ОДУМ-у, МУНО та СУМК.

О год. 11.45 святкування відкрив о. д-р В. Кушнір, Президент Комітету Українців Канади, після чого інж. М. Світуха, провідник Дня Молоді, попросив до слова Прем'єра Канади Дост. Л. Б. Пірсона. Прем'єр привітав українську молодь та висловився дуже прихильно про вклад українців

в канадське життя. Він сказав: "Цього року, в сторіччя Канади, ми канадійці стараємося пізнати себе, що ми є та що ми зробили для своєї країни. І тут ми бачимо як багато причинилися українці до розбудови Канади..."

Представники молодечих організацій подякували Прем'єрові за його участь у святі та подарували йому книжку і китицю квітів.

Після відходу Прем'єра, українські парламентаристи, дост. посол М. Стар і дост. сенатор П. Юзик привітали присутніх. Делегації українських молодечих організацій відвідали Спікерів обох Палат Парламенту Канади і залишили їм в подарунку англомовні видання про Україну. Інші групи молоді відвідали будинки парламенту.

З майдану перед парламентом колони молоді відійшли до пам'ятника незнаного воїна й поклали вінок з синьожовтих хризантем.

О год. 2.30 пополудні колони молоді почали парадний марш вулицями міста від "Сентеніял Сenter" до резиденції Губернатора Канади. Похід вели хорунжі пластових частин з національними та пластовими прапорами, а пластова оркестра пригравала до маршу. Маршеву колону замикали відділи СУМ-у зі своєю оркестрою.

По дорозі колони молоді перейшли попри будинок міської управи, де в імені мейора міста привітав їх контролер Е. Джонс.

Приблизно о 4-ій год. молодечі відділи увійшли до парку побіч палацу Губернатора.

Його Ексцеленція Генерал Губернатор Роланд Міченер в товаристві своєї дружини і в супроводі своїх адъютантів вийшов з резиденції, привітався з провідником свята М. Світухою і познайомився з членами президії з'їзду, до якої належали: о. д-р В. Кушнір, о. В. Сенишин, сен. П. Юзик з дружиною, д-р І. Войчин, д-р Я. Кальба, Т. Буйняк та Л. Ліщина.

Пластун Роман Дикун привітав в імені всієї молоді їх Ексцеленцію, а

пластунки В. Саварин і Т. Воробій вручили пані Міченер китицю троянд. Генерал Губернатор промовив до молоді, підкреслюючи всесторонній вклад українців у розбудову Канади.

На бажання Генерал Губернатора один з пластунів заграв на бандурі, а відтак пластунки і сумківки заспівали кілька пісень.

Після формального закінчення зустрічі Генерал Губернатор підійшов до поодиноких гуртків молоді, розпитуючись про їхнє особисте життя та враження з таборування. Молодь ентузіастично прощала Генерал Губернатора і паню Міченер при їхньому відході до резиденції.

О год. 5.30 відбулось урочисте відслонення пропам'ятної таблиці в Національній Бібліотеці з участю Міністра Закордонних Справ Канади Дост. П. Мартіна, Преосвященного Митр. Максима, о. мітрана Слюзара та інших визначних гостей. Міністра Мартина представив адвокат Петро Лазарович, подякував йому колишній посадник Едмонтону п. В. Гавриляк. Пропам'ятну таблицю уфундували всі молодечі організації.

Діловий Комітет
Дня Української Молоді
в Оттаві.

ЦЕ БУЛИ ЖІНКИ ВЕЛИКОГО ДУХА.

"...Святкуючи 100-річчя Канади і 75-річчя українського поселення в ній, згадаймо наших перших піонерок — наших бабунь і матерів. Шлях їх був важкий. В умовинах піонерства вони свою чулою душою тяжче переживали недостатки, голодівку дітей, горе й трагедії. Мозолями рук і печалем серця виточували для нас

крашу долю. Передали вони нам у спадщину скарб рідної мови, пісень, звичаїв й культури. Гідно зберігаймо той скарб і з вдячністю згадуймо українських жінок-піонерок. Це були жінки великого духа."

Савеля Стешишин
(“Згадаймо піонерські часи.”
“Український Голос”, 29.3.67.)

Пропам'ятна плита української молоді, яку 31-го липня 1967 року вмуровано у вестибюлі будинку Національної Бібліотеки Державних Архівів в Оттаві.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕКСТ НА ПЛІТІ

1891 РОКУ ІВАН ПИЛИШІВ І ВАСИЛЬ СЛІНЯК ЗАПОЧАТКУВАЛИ МАСОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПОСЕЛЕННЯ В КАНАДІ.

ІДУЧИ СЛІДАМИ ЦИХ ПЕРШИХ ЛІОНЕРІВ, КАНАДСЬКІ УКРАЇНЦІ ЗБАГАТИЛИ ВСЕСТОРОННІЙ РОЗВИТОК КАНАДИ.

ВОНИ ЗДОБУЛИ ДЛЯ ХЛІБОРОБСТВА МІЛЬЙОНИ АКРІВ ЩЛИНОЇ ЗЕМЛІ, ЗАЛИШИЛИ НА МАПІ КАНАДИ БІЛЬШЕ ЯК 130 УКРАЇНСЬКИХ НАЗВ МІСЦЕВОСТЕЙ.

ТИСЯЧІ УКРАЇНІВ СЛУЖИЛО В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ КАНАДИ ПІД ЧАС ОБОХ СВІТОВИХ ВОЕН.

ЗРОБИВШИ ВКЛАД У ПРОМІСЛ, ТОРГІВЛЮ ТА ВСІ ПРОФСІЇ КРАЇНИ, УКРАЇНЦІ ДАЛИ 79 ЧЛЕНІВ ФЕДЕРАЛЬНОГО І ПРОВІНЦІЙНИХ ПАРЛЯМЕНТІВ.

СЬОГОДНІ є ПОНДАД ПІВ МІЛЬЙОНА КАНАДЦІВ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ, 80% З НІХ НАРОДЖЕНІ В КАНАДІ.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ЛЕСТЕР ПІРСОН ПРО УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

Уривки з промови в Елі Айленд, Альберта, яку виголосив прем'єр Канади Лестер Пірсон 17-го липня 1966 року з нагоди 75-річчя українського поселення.

Лестер Пірсон
прем'єр-міністер Канади

“Я прилучуюся до вашого вшанування тих славних трудівників, побожних і сміливих чоловіків та жінок, які 75 років тому заснували тут, в Альберті, українську спільноту, що поширилась на всю Канаду. Як сказано у вашій проклямації з приводу святкувань, ніхто без великої віри і сміливості не покине своєї батьківщини, щоб іхати за море і закладати новий дім у чужій країні. Своєю працьовитістю, наполегливістю вони створили на цілинному степу нове життя для себе самих і своєї прибраної країни. Тепер ця країна є кращою та сильнішою, і всі канадійці завдячують це тим стійким піонерам.

Ви тримаєтесь віри ваших предків, зберегли свою власну тотожність, свою культуру і установи внутрі канаційської нації. Ви збагатили Канаду вашим вкладом у політичний, культурний, хліборобський, промисловий, професійний і виховний розвиток. Ваша любов до землі, ваше захоплення свободою особистою і національною, ваша віра в демократію — все це висловлене у вашій поезії, ваших піснях і ваших танцях. Вони є тепер частиною спадщини Канади.”

“Основа нашої спільноти може бути англомовна або французькомовна, а надбудова складається з людей різного походження, переконання і кольору. Але всі ми канадці. І немає кращого вкладу до цієї національної будови, ніж її дали пів мільйона наших канадців українського роду. Хоч одна з двох мов може мати перевагу, надходить день, коли доступ до іншої офіційної мови, культури і традиції буде привілеєм, що з нього канадці радо користатимуть.”

“Канада 1966 року не є Канадою 1866-го або 1891 року, але для нас і тих, які прийдуть по нас, вона залишається і залишиться найкращою в світі країною.”

Українці-канадці з іншими канадцями гратимуть у майбутньому важливішу, ніж досі, роль в формуванні політики і в розбудові Канади. Віра в Канаду надхнула тих, яких ви нині вшановуєте, і надихає вас. Я дякую вам за цю віру. З вами я вірю в наш союз.”

Українську Правду шукаємо разом, спільно. Тоді, без сумніву, її знайдемо!..

Іосип Мандзенко,
генерал-хорунжий

НАШІ ЗАВДАННЯ В КАНАДІ

Уривок з промови сенатора Павла Юзика на Академії, якою вішановано 100-річчя Конфедерації Канади, і яку вшантував Відділ КУК у Віндзорі 22 травня 1967 року.

Сенатор Павло Юзик

"Коли думаємо про 75-річчя українського поселення в Канаді, маймо на увазі, що головна ціль нашого існування, щоб зберегти свою ідентичність, зберегти свою прекрасну культуру й мову та розвинути цю культуру до вищих рівнів, як український вклад у загальну скарбницю канадської культури. Цим способом ми станемо спільнокультурними партнерами у розбудові й розвитку канадської нації. Якщо будемо зберігати свою культуру на високому рівні, інші співгромадянини Канади будуть шанувати нас і числитися з нами. Канада вимагає від усіх своїх громадян, щоб вони для неї віддали найкращі свої таланти і здібності.

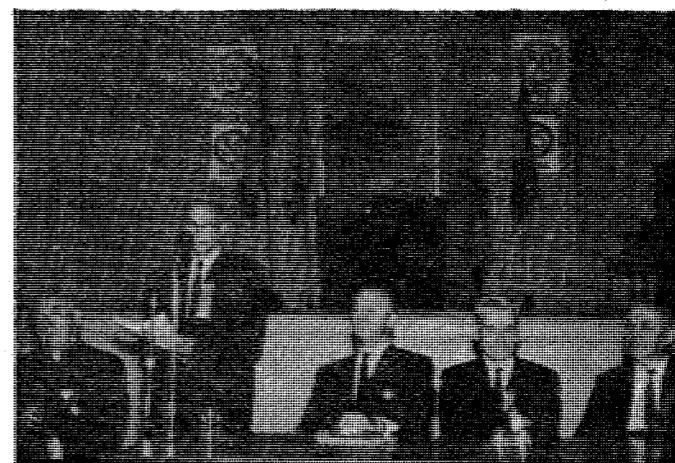
Цю концепцію багатокультурності Канади дуже ясно представили різні Прем'єр-міністри Канади, як Лорен і Діfenбейкер, а особливо Лорд Твідсмюр, генеральний губер-

натор Канади й визначний англійський письменник ще в 1936 році, 30 років тому. Ось його незабутні слова:

"Кожний британець, а зокрема кожний шотляндець мусить бути свідомий того, що найсильнішими націями є ті, що складаються з різних елементів. Український елемент є дуже цінним вкладом у нашу нову Канаду. Ви прийняли на себе громадські зобов'язання і обов'язки лояльності так само як усі привілеї, що їх мають канадські громадяни, але я хочу, щоб ви пам'ятали також старі українські традиції, ваше чудове народне мистецтво, і ваші народні перекази. Я не вірю, щоб будьякий народ міг бути сильним, якщо він не пам'ятає і не має зв'язку із своїм минулім. Всі ваші традиції є цінним вкладом в нашу канадську культуру, яка не може бути копією чого-небудь старого, а повинна бути чимось новим, створеним завдяки вкладові всіх елементів, що творять націю... **"Ви всі будете кращими канадцями, коли будете також добрими українцями".**

Цей вислів: "Ви всі будете кращими канадцями, коли будете також добрими українцями" повинен бути закарбованій в серці кожного, у кого пливе українська кров, бо це суть нашого збереження й суть канадської нації."

Докладні відомості про українців у Канаді і український вклад у всі діяння канадського життя дає книжка сенатора Павла Юзика — "Ukrainian Canadians", що й видало у цьому році Об'єднання Підприємців і Професіоналістів у Торонто.

Д-р О. Яворський виголошує промову на академії в рамках Ювілейного З'їзду СБУВ. За президійським столом (зліва направо): генеральний Капелян СБУВ о. протоієр. В. Слюзар, віце-президент УНР проф. М. Степаненко, ген. інж. В. Філонович і сот. УГА Осип Станімір.

Олекса Яворський

ЗРЕАЛІЗУЙМО ДІЛОМ ТЕ, ЩО ГОЛОСИМО СЛОВОМ!

(Промова виголошена на Ювілейному З'їзді СБУВ в Торонто, 3-го вересня 1967 року)

У цьому році ми як громадяни Канади відмічуємо разом з іншими співгромадянами нашої прибраної держави століття створення Канадської Конфедерації.

Ми, українці Канади, без різниці на час і причини приїзду до Канади, безумовно вдячні Канаді, що широко отворила нам свої граници і дала нам можливість зажити вільним життям. І та власне вдячність зобов'язує нас в першу чергу до чесної праці для Канади, а то тим більше, що ця нова батьківщина не вимагає від нас відречення від нашої української національності.

На підставі думки, що її ще в 1939 році висловив генерал-губернатор Канади лорд Твідсмюр, що ми всі будемо кращими канадцями, коли рівночасно будемо добрими українцями, Канада дає нам нагоду плекати нашу національність, нашу мову, нашу культуру та забирати голос в справі поневоленої нашої нації в Україні. І тільки від нас самих залежить,

чи як українська спільнота тут будемо жити, або через наше ледарство розплівимося в чужому морі.

Якщо йдеться про плекання нашої культури, то хочу пригадати, що з почину Комітету Українців Канади створено Шевченківську Фундацію, яка поставила собі за ціль зібрати в цьому році один мільйон доларів, як залишний капітал.

Відсотки від того мільйона маютьйти на наші культурні цілі і видавання творів, які мають познайомлювати чужинців з українською справою.

Рада Століття Канади схвалила цей проект зібрання одного мільйона доларів як також перебрала на себе роль патрона над збиркою та рівночасно підтвердила, що завдання Шевченківської Фундації: зберігати і розвивати українську культуру в Канаді, має велике значення і є відповідним способом вітання Століття Канадської Конфедерації".

Таким чином Шевченківська Фундація являється нашим офіційним проєктом на вшанування Сторіччя Канади. Крім того, вона дає нагоду цілій нашій спільноті і кожному з нас зокрема засвідчити свою любов до українського народу не словом, а ділом — жертвою. Я хочу підкреслити з натиском, що від нашої жертвенності залежатиме, яку опінію здобудемо собі серед державних чинників та наших співгромадян Канади та яку надію на нашу допомогу у визвольних змаганнях подамо нашим братам і сестрам на рідних землях.

Дотеперішній стан збірки на Шевченківську Фундацію не свідчить позитивно про нашу жертвенність на вищі цілі і вказує, що під оглядом жертвенності на загально українські цілі ми зближені радше до плаксивих арабів, як до жертвених жидів. Бо коли читаемо в пресі, що по кінець березня ц.р. найшлося в Канаді заледве 171 осіб, які жертвували на Шевченківську Фундацію вище 100 долярів, то та цифра говорить нам найкраще, чому не маємо своєї держави. **Бо за державу мусить боротись маса, а не самі тільки одиниці.** Коли не ціла тримільйонова жидівська держава перемагає коло 100 мільйонів арабів, то тільки тому, що жиди зрозуміли ту істину, яку і нам треба зрозуміти, що ні криком, ні гудінням єрихонських труб, ні плачем і наріканням про кривди, ніяка нація не здобула ще держави. Здобуття держави вимагає не одноразового романтичного зрыву патріотичних одиниць, але постійної витривалості загалу в реалізуванні ділом того, що **голосимо словом.**

На Хвилях “Пісні України”

26-го серпня ц.р. торонтонська радіо-програма — "Пісня України" передала слово голови Генеральної Управи СБУВ пполк. І. Липовецького про Союз Бувших Українських Вояків у Канаді і запрошення Українського Громадянства на Ювілейний З'їзд-Зустріч з Побратимством Канади і США.

9-го вересня ц.р. на хвилях "Пісні України" було передано промову віцепрезиденту УНР проф. Миколи Степаненка, що була виголошена 3-го вересня ц.р. на Академії в рамках Ювілейного З'їзду СБУВ.

10-го вересня ц.р. "Пісня України" передала спогад члена 5-ої Станції СБУВ проф. І. Горішнього про геройню української визвольної боротьби — Віру Бабенку.

Щоденна українська радіо-програма в Торонті

“ПІСНЯ УКРАЇНИ”

Щоденно на хвилях 1250
о год. 4:30 пополудні

SONG OF UKRAINE
64 Hewitt Ave. Tel 536-4262
Toronto 3, Ontario.

В справі купнї чи продажі реальностей або загальної асекурації звертайтеся до найбільшої в Канаді української фірми

R. CHOLKAN & CO. LTD.
Realtors — Insurance Agents
527 Bloor St. West LE 2-4404
2232 Blor St. West RO 7-5451
Toronto, Ontario.

DNIPRO FUEL OIL LTD.
Українське підприємство опалової
оливи

НАШІ БАТЬКИ ПРИВЕЗЛИ ІЗ СОБОЮ ДО КАНАДИ НАШУ КУЛЬТУРУ. МИ ПОВИННІ ЇЇ ЗАДЕРЖАТИ І ПЕРЕДАТИ ПОКОЛІННЯМ, ЩО ПРИЙДУТЬ ПО НАС! ЖЕРТВУЙТЕ ЩЕДРО НА ШЕВЧЕНКІВСЬКУ ФУНДАЦІЮ!

Фрагмент декорації сцени на академії в 40-і роковини відновлення Українських Збройних Сил, яку влаштував СБУВ у Торонто 7-го червня 1959 року. Проект піолек. М. Батинського.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ВОЯЩТВА

П'ятдесят років тому, в 1917 році, в Україні відбувалися події, що їх тепер називаємо Українською Національною Революцією. Українських народ, визволившись із понаддвохсотлітньої неволі московських царів, почав будувати своє життя. Нелегко була та праця, бо українці мусіли творити все від самих початків, закладати фундаменти в усіх ділянках свого національного, політичного, господарського й культурного життя. Та при величезному напруженні національної енергії були переборені перші труднощі — перешкоди і, як найбільший здобуток Української Національної Революції, за 10 місяців від її початку, було проголошено незалежність і суверенність вільної держави українського народу — Української Національної Республіки.

В понурі часи чорної московської реакції 19-го століття наш великий Тарас Шевченко поставив своє палке "Слово" на сторожі прав-поневоленого народу України. Тепер на сторожі відновленої молодої держави української треба було поставити українські збройні сили. І тому, ще до створення Української Національної Республіки в листопаді 1917 року і проголошення її повної самостійності в січні 1918 року, українці почали організуватися в цій переважливій національно-державній ділянці — в ділянці військовій. Ще на початку і в половині 1917 р. розпочалася праця по організації українських військових формаций — праця, що була координована й очолена незабаром Симоном Петлюрою Головою Генерального Військового Комітету і першим Генеральним Секретарем (міністром) Військових Справ відродженої України.

З тих починів постала Армія Української Народної Республіки, що вкрила себе невмирущою славою — передусім у безперервних боях років 1919-1920 проти різних ворогів України. В західніх областях України, після подій у листопаді 1918 року, постала Українська Галицька Армія, яка в другій половині 1919 року підлягала спільному командуванню Штабу Головного Отамана Симона Петлюри.

збройної боротьби за волю і незалежність Батьківщини. В боях під київським Арсеналом, під Крутами, під Мотовилівкою, під Львовом, у Чортківському наступі, в Проскурівсько-Кам'янецькому наступі першої половини 1919 року, в спільному наступі об'єднаних українських Армій на Київ у другій половині 1919 року, в славному 1-му Зимовому Поході Армії УНР, в операціях під Замостям, у 2-ому Зимовому Поході 1921 року, що закінчився трагедією під Базаром, і в інших численних боях і операціях — героїчне українське Вояцтво, проливаючи кров і жертвуючи життям за волю України, не тільки створило незабутні збройні традиції, не тільки вкрило себе невмирущою славою, але й передало наступним поколінням українського народу невідкличний імператив збройної боротьби за волю і незалежність української народної держави. За їх прикладом діяли українські повстанці під московсько-большевицькою окупацією в 20-их роках, а пізніше — під час другої світової війни — українські повстанські й інші військові формування.

В п'ятидесятиліття постання Українських Збройних Сил пересилаємо від імені Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі наш гарячий привіт українському Вояцтву, де б воно не перебувало. Вітаємо колишніх Вояків Армії Української Народної Республіки. Вітаємо колишніх Вояків Української Галицької Армії, а серед них колишніх Вояків славних Українських Січових Стрільців, першої української військової формування з часів 1-ої світової війни. Вітаємо колишніх Вояків українських повстанчих формувань під московсько-большевицькою займанчиною до другої світової війни та колишніх Вояків Української Повстанської Армії під час і після 2-ої світової війни. Вітаємо колишніх Вояків Української Національної Армії і, зокрема, Вояків 1-ої Дивізії УНА. Вітаємо всіх колишніх Вояків — українців чужих армій, що на еміграції прилучилися до різних українських комбатантських організацій і стали на позиції боротьби за самостійну і соборну народоправну українську державу. Вітаємо всі українські комбатантські організації, розсіяні по різних країнах західнього світу. І, врешті, пересилаємо наш привіт Воякам-Українцям, які змушені тепер перебувати в чужому і ворожому війську Советського Союзу, але які — твердо віримо в це — коли настане слушна пора, підуть у лави борців за вільну Україну і стануть фундаментом для майбутньої відбудови Збройних Сил відновленої суверенної української держави — Української Народної Республіки.

З твердою вірою у перемогу слушної і справедливої Української Визвольної Справи і в надії на Всемогутнього Господа — Бога прямуймо до світлого майбутнього! Слава Україні!

Микола Лівицький
Президент Української Народної
Республіки

Ген. Микола Шраменко
Керівник Ресорту Військових Справ

Делегації з прапорами перед Катедрою св. Володимира в Торонто після урочистого Богослужіння 3 вересня 1967 року. В центрі — проф. М. Степаненко, ген. О. Кузьмінський (злва) і ген. В. Філонович.

ВІДЗНАЧЕННЯ 30-ИХ РОКОВИН ІСНУВАННЯ СБУВ У КАНАДІ.

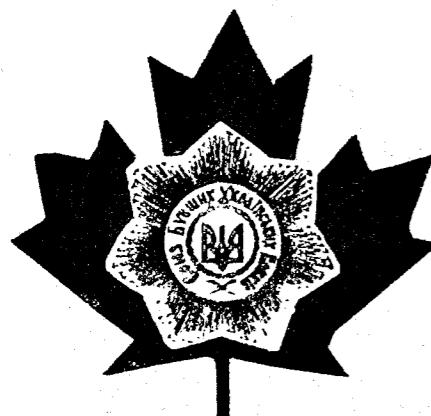
...“В історії кожного народу збройні чини за волю і незалежність батьківщини не проходять марно. Раніше чи пізніше вони принесуть бажані насліди. Ваш Союз продовжуючи своєю діяльністю колишні чини Українського Війська та репрезентуючи його славні традиції, спричинюється до майбутнього відродження Українських Збройних Сил у відновленій суверенній і народоправній українській державі — Українській Народній Республіці.

Вічна пам'ять поляглим борцям за свободу і незалежність України! А Вам, Панове Вояки, честь і пошана, як послідовникам і носіям традицій наших незабутніх Небіжчиків. Щастя Боже!

Микола Лівицький
Президент Української Народної
Республіки.

Залія Катедри св. Володимира під час академії 3-го вересня 1967 року.

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД-ЗУСТРІЧ СБУВ.

В дніх 2-4 вересня ц.р. Союз Бувших Українських Вояків у Канаді Ювілейним З'їздом і Зустрічю з Побратимством Канади і ЗДА урочисто відзначив 30-річчя свого існування. Урочистість відбувалася в рамках відзначення 100-річчя канадської Конфедерації і 50-річчя відновлення української державності.

З'їзд відкрив в суботу 2 вересня вступним словом голова Генеральної Управи СБУВ пполк. І. Липовецький. Вшанувавши пам'ять поляглих за Україну і померлих на чужині вояків Української Армії, було обрано президію З'їзду, в склад якої увійшли: ген. В. Філонович (Міннеаполіс) — голова, полк. П. Самойлів (Нью Йорк) і інж. О. Гудзяк (Вінніпег) — заступники голови та член Генеральної Управи СБУВ М. Деркач (Гамільтон) — секретар. Почесним головою З'їзду був віцепрезидент УНР проф. М. Степаненко.

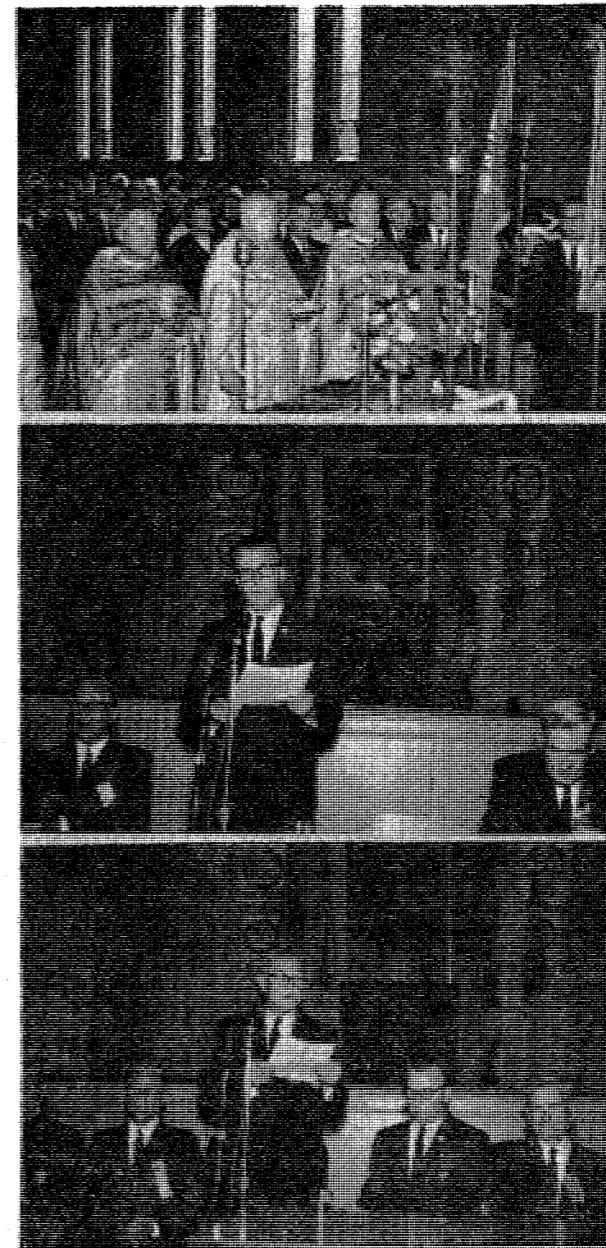
Ширшу доповідь про 30-літній шлях Союзу та сучасні його потреби і перспективи розвитку праці виголосив пполк. І. Липовецький. В додаткових промовах і дискусіях було порушено і обговорено цілу низку проблем сучасного вояцького життя. На З'їзді було проголошено і зре-

феровано до сотки привітань, які розпочато благословенням українських владик і привітом чолових представників Державного Центру УНР. Представник Союзу літовців майор І. Чесна склав привіт від Союзу літовців і кол. міністра оборони Литви ген. С. Дірмантаса, який був овацийно прийнятий учасниками З'їзду. З'їзд було закінчено в понеділок 4-го вересня в пополудневих годинах обговоренням і схваленням резолюцій, які будуть подані до загального відома.

В неділю 3-го вересня учасники З'їзду і Зустрічі взяли участь в урочистому богослуженні і молебні, які відправив генеральний капелян СБУВ Всч. о. протопр. В. Слюзар в сослуженні капеляна 5-ої Станиці Всч. о. Д. Фотія і о. Ю. Ференціва. На цьому урочистому богослуженні були репрезентовані прапори станиць СБУВ із Монреалу, Торонто, Гамільтону, Ст. Кетерінс, а також Буковинського Куреня.

В неділю о годині 3-ї пополудні розпочато святочну академію, якою керував член Генер. Управи СБУВ майор інж. І. Янішевський. До президіального столу було запрошене цілу низку видатних військовиків і громадян на чолі з віцепрезидентом УНР проф. М. Степаненком. Після вшанування пам'яті поляглих за волю України і проголошення Звернення — привіту до Українського Вояцтва Президента УНР і Керівника Ресорту Військових Справ, слідували доповіді проф. М. Степаненка і д-ра О. Яворського, а після них відбулося урочисте удекорування побратимів Хрестом Симона Петлюри і Воєнним Хрестом.

Після академії відбулася спільна вечірка учасників З'їзду-Зустрічі з українським громадянством. Також і тут до почесного стола було запрошено цілу низку почесних гостей на чолі з генеральним капеляном СБУВ

Фрагменти Ювілейного З'їзду СБУВ:

Генеральний Капелян СБУВ протопр. В. Слюзар в сослуженні о. капеляна Д. Фотія і о. Ференціва відправляють молебень в намірені Українського Народу і Українського Вояцтва.

Віцепрезидент УНР проф. Микола Степаненко читає доповідь, присвячену 50-річчу відновлення української державності і відродження збройних сил України.

Голова Генеральної Управи СБУВ пполк. І. Липовецький читає "Звернення до Українського Вояцтва". За президіальним столом: о. капелян Ю. Пукорник, майор інж. І. Янішевський, віцепрезидент УНР проф. М. Степаненко і ген. інж. В. Філонович.

о. протопр. В. Слюзарем. Під час вечірі було виголошено цілу низку промов і привітів, які розпочав своєю промовою голова Союзу пполк. І. Липовецький, підкресливши в ній заслуги 1-ої Піонерської Станиці у Монреалі як в організації Союзу, так і в його діяльності на протязі перших 15-ти років його існування, коли централь Союзу перебувала в Монреалі. Змістовними і повними конструктив-

них думок були промови капеляна СБУВ о. В. Слюзаря, ген. В. Філоновича, д-ра І. Драбатого, майора Є. Навроцького, майора М. Отрешко-Арського, інж. О. Гудзяка та інших.

Перебіг цих урочистостей зафіксовано на багатьох світлинах. Головні промови зафіксовано на мікрофонній стрічці.

Пресова Референтура СБУВ у Канаді

Олекса Яворський.

ДО ДРУЗІВ ЗБРОІ

Промова, виголошена на Ювілейному З'їзді СБУВ в Торонті 3-го вересня 1967 року.

Відзначаючи 30-ліття постання Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді, хочу пригадати, що духовим батьком нашої організації є ніхто інший, як тільки Головний Отаман Військ і Голова Української Народної Республіки св. пам. Симон Петлюра.

Іменно Він, маючи на увазі потребу організації розпорощених — по нашім виході з України — по різних країнах колишніх вояків Армії УНР, написав у дні 25 вересня 1924 року листа до ген. Сальського, в якому намітив директиви для опрацювання комбатантського статуту, який — як писав він — збираючи в одне товариство вояків, створив би з їх об'єднання чинник нашого національного життя і руху за відновлення нашої державності.

“На мій погляд — писав св. пам. С. Петлюра — сама природа завдань, що стоять перед товариством, вимагає того, щоб принципи його організації були пройняті симбіозом централізму й автономізму; централізм щодо загального керівництва і направку праці, й автономізм у справах діяльності місцевих філій товариства”.

На мою думку, наш Союз, якщо йдеться про саму організацію колишніх вояків Армії УНР, спирається вповні на цій мудрій державницькій думці нашого духовного Батька.

Але я уважаю, що організація всіх колишніх українських вояків, без різниці, в якій частині і в якому часі боролися вони за визволення України, у нас недомагає і тільки тоді буде вона завершена по думці директив св. пам. Петлюри, коли всі наші комбатантські організації приймуть не тільки про свято, але і на будень дороговказ Петлюри про потребу

створення одного всеукраїнського комбатантського об'єднання, пройнятого симбіозом централізму й автономізму.

Бо я з жалем мушу ствердити, що не тільки ми, військовики, але й ціле українське еміграційне життя грішить занадто великим автономізмом або правильно сказавши, **самсобіпанством** великої маси українських організацій, нез'единених в одному центрі.

А що значить розпорощення сил і нескоординовання їх в боротьбі з ворогом, це відчули ми, українські вояки, болюче в нашій боротьбі за самостійність в 1918-1920 роках, коли то Армія УНР і Армія УГА йшли окремими дорогами, коли кожна політична партія хотіла мати свою власну військову формaciю, а кожний волосний чи повітовий отаман робив, що хотів, не повинуючись наказам центральної української влади. Коли б ті великі ріки крові, що були пролиті нами й українськими повстанцями в боях із ворогами України, були пролиті на фронті організованому, то напевне були б інші, якщо не бойові то бодай моральні наслідки наших визвольних змагань!

На жаль, і наше молодше покоління, яке залюбки критикує соціалістів і отаманщину нашої визвольної боротьби 1918-19 років, пішло в 1941-1945 рр. тим самим шляхом, а на еміграції маємо аж три центри презентуючі визвольну боротьбу Української Повстанчої Армії.

Я не думаю, що якась вища українська рація стану та інтерес української визвольної боротьби вимагають роздрібнення наших вояцьких і політичних сил і тому ми всі, як колишні вояки, так і політичні провід-

ники повинні завжди обстоювати і переводити в життя дороговказ, даний нам воякам нашим вождем св. пам. Петлюрою, яким повинні ми керуватися в нашій боротьбі за відновлення української державності, а то: “держава вища над партії, а нація вища над кляси”. Отже, “пріоритет державності над партійністю, загальнонаціональних інтересів над клясовими чи груповими, мусимо ми відчувати як категоричний імператив, як одну з головних умовин нашого державного будівництва. Бо справа здобуття української держави є справа цілої української нації, а не якоїсь кляси чи партії, от через що порозуміння, та согласність усіх чинників громадських і співпраця є умовою, без додержання якої ми ніколи своєї державної мети не досягнемо”. Цю розумну державно-творчу думку св. пам. Петлюри повинні в першу чергу зреалізувати ми всі колишні вояки армії УНР, УГА, УПА і першої УД УНА, якраз в 50-ліття відродження збройних сил України, даючи цим нашим кроком поштовх нашим угрупуванням до їх тіsnішого з'єднення в єдиному Державному Центрі УНР, бо як писав св. пам. Петлюра, “тільки спільними силами всіх творчих елементів нашого громадянства, свідомого своєї історичної відповідальності перед Україною і **організованого**, зможемо дати собі раду з тими численними завданнями, що стоять перед нами сьогодні в нашій діяльності назовні”.

Нас, старших вояків, з так званої петлюрівської гвардії, що брали участь у визвольній боротьбі в часі великої української революції розпочатої тому 50 років, не багато вже залишилось при життю. Нам часом докоряє молодша наша генерація, що ми в 1917-1920 роках не вибороли української держави, що ми програли нашу визвольну боротьбу. Та в оцінці нашої новітньої історії, як пише ред. Кедрин — треба триматися метод стосованих взагалі в історіографії при аналізі минулих подій і явищ: треба виходити не з засновку нинішнього нашого світогляду і наших побожних бажань, а з засновку тодішніх дійсних, реальних відносин і реальних умовин, у яких люди діяли, творили і помилялися згідно з правою, що не помиляється тільки той, хто нічого не діє. Ми програли тільки тому, що — як цього лякає наш геніяльний поет Т. Шевченко, що став пробудником народу, — Україну “вогні окрадену збудили”.

Окрадену з почуття потреби мати власну державу, окрадену з глибокої національної і державницької свідомості”. Як ствердив св. пам. Ісаак Мазепа, — нам не бракувало в добі революції ентузіазму та запалу, але нам бракувало організованих і добре підготованих до державного будівництва сил, бракувало людей дисциплінованих, людей свідомих та з характером, людей з фаховою та загальнополітичною освітою. Ми програли, але наша визвольна боротьба часів революції не була марна, бо вона відограла історичну роль в пробудженні українського народу до свого власного незалежного життя. В огні великої революційної бурі, з аморфної і майже етнографічної маси, тих малоросів і русинів, створилася українська нація. Хоч наша діяльності перед Україною і **організованого**, зможемо дати собі раду з тими численними завданнями, що стоять перед нами сьогодні в нашій діяльності назовні”.

Нас, старших вояків, з так званої петлюрівської гвардії, що брали участь у визвольній боротьбі в часі великої української революції розпочатої тому 50 років, не багато вже залишилось при життю. Нам часом докоряє молодша наша генерація, що ми в 1917-1920 роках не вибороли української держави, що ми програли нашу визвольну боротьбу. Та в оцінці нашої новітньої історії, як пише ред. Кедрин — треба триматися метод стосованих взагалі в історіографії

наша боротьба в історії України буде записана золотими буквами. Ми виступили на арену історії тоді, коли ввесь світ не знав, що таке Україна. Ніхто не хотів її визнати як самостійну державу, ніхто не вважав нашого народу за окрему націю. Єдиною боротьбою, упертою і безкомпромісовою, ми показали світові, що Україна є, що її нарід живе і бореться за своє право, за свою свободу і державність. Признаймося без гордощів і без зайвої скромності, що за час дволітньої боротьби ми створили українську націю, яка і надалі активно боротиметься за свої права, за право самостійно, ні від кого незалежно порядкувати на своїй землі".

І хоч Москва вбила Петлюру, який подібно як тому 250 літ Мазепа, став символом боротьби української нації за волю України, то петлюрівство як символ самостійності нації живе, так як раніше жило мазепинство. А що логіка розвитку подій в Советському Союзі та національного руху в Україні веде до повторення подій 1917-1918 років, то віримо, що молодше покоління петлюрівців завершить діло — розпочате нами і здійснить волю української нації бути господарем на своїй землі.

Якщо йдеться про ідейне завдання нашого товариства, то згідно з думкою св. пам. С. Петлюри, воно полягає, насамперед, у плеканні серед нашого вояцтва та цілої української еміграції ідеї української державності й традицій збройної боротьби.

Під натиском переважаючих московсько-більшевицьких сил армія УНР покинула Україну. Наш Вождь, що опинився разом з нами на еміграції, доручив нам перемінити хвиливо наші мечі на культурні рала, і як тим, що відійшли на лінію наших бойових позицій, вказав нам нове завдання до

виконання. Він сказав нам, "що закон розподілу національних сил поклав на нас, тих, що живуть тепер на чужині, певну пайку праці, яку тільки ми, і більше ніхто, можемо виконати. Вона полягає в бережному плеканню державних традицій, здобутих під час кривавої боротьби, в утворенню та розвитку культурних цінностей, потрібних для нашого всеобщого розвитку і в широко закроєній програмово-інформаційній роботі, тісно звязаний як зі справою нашої вільної боротьби взагалі, так і з поодинокими її потребами зокрема. Кожне з цих завдань, в міру того, як ми його реалізуємо, в тій чи іншій частині, зміцнює нас самих, а одночасно піднімає шанси наші на зовні в опінії політичних і громадських сил".

Тож в 50-ліття української національної революції і 30-ліття існування нашого товариства, ісхай кожний з нас поставить собі в своїй совіті питання, чи виконує він наказ свого Головного Отамана і Голови Української Народної Республіки?

Бо в світлі сказаного св. пам. С. Петлюрою мірілом нашої вартості для української спільноти не може бути ані скількість придбаних нами на еміграції домів і дач, ані висота нашого банкового конта, а тільки те, що зробили ми для обзнайомлення світу з українською справою, чим причинилися ми до розвитку українських культурних цінностей і чи виховали ми наших дітей на переемців ідей, за які ми боролися? Тільки з того культурно-політичного дорібку, а не з нашого матеріального багатства, прийдеться нам по нашім найдовшім житті скласти звіт перед Богом, Україною і нашим Головним Отаманом.

ВІДІЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

Полковник Сергій Вальдштайн.

Полковник барон Сергій Вальдштайн народився 22-го вересня 1888 року в Києві. В 1905 році він скінчив Першу Київську гімназію, в 1909-ому Політехнічний Інститут в Берліні, а в 1910-ому додатково у Києві. Восени 1910 року був покликаний до російської армії, перебував у Лейб-Гвардії Уланському полку, в 1912 році у ранзі корнета скінчив Миколаївську Кавалерійську Військову Школу, а в 1913-ому Курс військових пілотів і, як пілот, брав участь у Першій світовій війні.

У травні 1917 року полк. С. Вальдштайн почав українізувати ескадрон, в якому перебував, а потім і цілий Лейб-Гвардії Уланський полк, з якого було створено 2-ий кінний полк Запорізького Війська ім. кошового отамана І. Сірка. З цим полком, на наказ Головного Отамана Симона Петлюри, в листопаді 1917 року він прибув до Одеси.

"30-го листопада 1917 року ранком, — читаємо в рукописі Покійного — я зайдов до Української Ради міста Одеси, що в той час містилася в Англійському Клубі, щоб представитись Військовому Комісарові Одеської Військової Округи, яким був тоді Поплавко. Там зустрів я моого старого знайомого по партії — Володимира Чехівського і старого українського діяча доктора Луценка, голову Української Ради в Одесі. Із розмов з ними мені стало зрозумілим чому Симон Петлюра наказав мені вийти з полком до Одеси.

Большевики ретельно підготовлялися до захоплення влади в свої руки, чого не довелося довго чекати, бо вже вранці 1-го грудня 1917 року червона гвардія на Куліковському полі розпочала бій з українськими частинами. Ці останні складалися з 1-го Кінного Гайдамацького полку під командою полк. Продьми, 2-го Гайдамацького полку під командою Бонч-Осмоловського і 3-го пішого Гайдамацького полку. Бої тривали до 3-го грудня. З большевичені матроси "Алмаза" оголосили невтралітет, зайнявши позиції біля кафе "Робіна", бо їхні кораблі стояли на внутрішньому рейді одеського порту, а українізований дредноут "Воля" і міноносець "Звонкій" були на зовнішньому рейрі, на них повівали синьожовті прапори і вони, фактично, стримували "красу і гордість революції виступити активно по боці червоної гвардії".

Мене призначили обороняти одеську Українську Раду. 3-го грудня до Ради приїхали делегати від жидівського "Бунду" — пл. Рузер і Хмельницький та запропонували припинити бої. На жаль наші політичні діячі на це погодилися, хоч козацтво було

іншої думки...

1-го січня 1918 року я був викликаний до Штабу, де були присутні Поплавко, В Чехівський і д-р Луценко, які поінформували мене, що передбачається поновний збройний виступ большевиків, який має на меті захоплення влади в Одесі, і що червона гвардія очікує прибуття до Одеси збройщевиченого авто-панцерного дивізіону, який вже прибув до Акермана з румунського фронту. Мені було дано завдання або знищити цей дивізіон, або захопити його і привезти до Одеси. В ніч з 4-го на 5-те січня я це завдання виконав. Коли я після цього зголосився до Штабу Одеської Військової Округи, то там замісць військового комісара Поплавка застав нового командуючого Округою, яким був добре знайомий мені ще з 1913 року полковник гвардії Михайло Омелянович Павленко, пізніший Командарм УНР і генерал-полковник”...

Бої з червоними за Одесу в днях 14-17 січня 1918 року, в наслідок яких довелося залишити Одесу, короткий побут в Києві, поворот до Одеси, активна участь в підготовці повстання проти Гетьмана і в боях з денікінцями аж до моменту евакуації аліянтських військових сил з Одеси — це дальший вояцький шлях полк. С. Вальдштайна на одеському відтинку боротьби за Україну.

Залишивши вдруге Одесу, полк. С. Вальдштайн короткий час перебуває в Галичині, а потім знову повертається на Київщину, де організує кінний загін ім. кошового отамана І. Сірка, на чолі якого на початку 1920 року провадить низку боїв з червоними і білими російськими військовими з'єднаннями, а потім, в районі Нової Ушиці, вливается в лави 3-ої Залізної Стрілецької дивізії.

В жовтні 1920 року з огляду на стан здоров'я полк. С. Вальдштайн був звільнений від військової служби і прикомандирований до Міністер-

ства Закордонних Справ як дипломатичний кур'єр та висланий до Італії.

Повне прізвище Покійного — барон Сергій Вальдштайн фон Крейцшеїнх. Деякий час, щоб не наражувати на небезпеку своїх рідних, що в той час перебували в північній Росії, він уживав псевдоніму “отаман Сірко”. Ale це не помогло, бо в 1923 році, перебуваючи вже в Італії, він одержав певні відомості, що його батько і мати були заарештовані і вивезені невідомо куди, і що в Мурманську 1922 року був розстріляний його молодший брат, також і решта родини зникала невідомо куди.

Не виконали б ми свого побратимського обов'язку супроти покійного побратима, оскільки б не загадали тут його активної діяльності на громадському відтинку на еміграції. Св. пам. полк. С. Вальдштайн був одним із засновників Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді і на протязі перших 15-ти літ існування Союзу — був його комендантром. Він ставався згуртувати в рамках Союзу вояцькі сили, розкидані по розлеглих теренах Канади, пов'язати їх з військовою еміграцією в інших країнах і передовсім в Європі, натхнути життя Союзу ідейним вояцьким змістом, в якому завжди домінували в інтересах української визвольної боротьби. Будучи довший час також комендантром І-ої Станіці СБУВ, ставався, щоб його монреальська Станіця завжди була першою у виконанні всіх обов'язків, які покладав на неї статут, директиви Проводу СБУВ і інтереси української спільноти у Канаді. В останніх роках свого життя очолював також монреальські відділи Т-ва Українських Інженерів і Т-ва Сприяння УНРаді.

Над свіжою Його могилою склонімо низько наші чола і назавжди збережімо пам'ять про його у наших серцях!

I. Липовецький.

ЖИТТЯ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Звернення Крайових Проводів Комбатанських Організацій з нагоди відзначення 50-річчя відродження Збройних Сил України та 25-річчя УПА.

1967 рік — це рік започаткування двох знаменних подій в історії українського народу: 50-річчя відродження українських збройних сил та 25-річчя створення Української Повстанської Армії. У ці роковини українці у вільному світі віддають поклон украйнським воїнам, які склали свої голови за волю України та за її державну незалежність.

Історія українського народу, це у великій мірі історія воєн та війська. Починаючи вже від княжих часів, наші предки зі зброєю в руках захищали не тільки будову молодої ще тоді держави перед ворогами, але й своїми мечами загороджували дорогу азійським наїзникам в глибину Європи. Після княжої доби слідувала козацька та гетьманська доба. У ті часи козацькі збройні сили своєю боротьбою придобали українському народові славу хоробрі лицарської нації. Прийшов час в історії України, коли переможена ворогами нація була змушенна скласти зброю. Та довга неволя не вбила хоробрі нації, вона жила легендою славної княжої і козацької збройної боротьби та готовилася до нового зりву.

У вогні першої світової війни українська нація знову зі зброєю в руках стала на шлях своїх предків. 50 років тому, 20 листопада 1917 року, Третім Універсалом було проголошено незалежну українську державу — Українську Народну Республіку. До бою за право народу бути господарем на своїй власній землі, станули Українські Січові Стрільці,

Армія Української Народної Республіки, Українське Вільне Козацтво, Українська Галицька Армія. Славні чини українського війська створили новітню легенду збройної боротьби за волю Батьківщини. Героїчне українське вояцтво своєю поставою в час великої потреби вкрило себе невмирущою славою, продовжуючи збройні традиції українського народу. Ім у слід поміж двома війнами на шлях збройної боротьби станули Карпатські Січовики, а під час другої світової війни Українська Повстанська Армія та вояцтво І-ої Української Дивізії Української Національної Армії.

Цього року припадає також 25-річчя започаткування боротьби легендарної Української Повстанської Армії проти брунатного і червоного ворогів України в час і після другої світової війни.

В ці обі річниці закликаємо складові клітини комбатанських організацій, як також організації молодечі і громадські, організувати на теренах Канади відзначення цих наших історичних дат та брати масову участь в ювілейних святкуваннях.

Вшануймо гідно борців за волю України, які, офіруючи українській нації своє життя, з честью та вірою в перемогу, боронили права українського народу бути господарем на своїй власній землі.

За Генеральну Управу Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді — пполк. Іван Липовецький, голова.

За Братство Українських Січових Стрільців — заст. голови д-р **Корнець Ващук**,

Заст. голови Об'єднання кол. воїків УПА Канада і Америка — **Володимир Дашко**,

За Головну Управу Української Стрілецької Громади — **інж. Юліян Темник** — голова,

За Головну Управу Товариства кол. Вояків УПА — **Микола Кошик**, голова,

За Крайову Управу Братства І-ої Української Дивізії Української Національної Армії — **Володимир Гузар** — голова,

За Головну Управу Братства Карпатських Січовиків — **д-р Степан Рожко** — голова,

За Український Відділ Канадського Легіону — **д-р Антін Моспанюк**,

За Союз Українських Канадських Ветеранів — **Б. Панчук** — голова.

Заснування Станції СУВА у Філадельфії.

29-го вересня ц.р. група основоположників — ветеранів Армії УНР, заслухавши Статут Союзу Українських Ветеранів в США, як також взявши на увагу його зачартерування Американським Урядом, ухвалили заснувати у Філадельфії Станцію СУВА, членами якої мають право бути, крім ветеранів Армії УНР, також і всі українці-ветерани, які перебували в інших арміях. Від 29-го вересня 1967 року Станція СУВА у Філадельфії офіційно існує.

У всіх ветеранських справах просямо звертатися до: **Д. Лимаренко, 5741 Північ, 13-та вул., Філадельфія, Па, 19141.**

Конфедерація СБУВ і СБВА.

На Ювілейному З'їзді-Зустрічі, що відбувся в Торонто в днях 2-4 вересня ц.р., постановлено створити Федерацію Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді і Союзу Українських Ветеранів в США.

Чергові З'їзди.

В днях 9-10 грудня ц.р. в Парижі відбудеться 25-ий З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. З'їзд цей буде одночасно і Ювілейним З'їздом з нагоди 40-річчя існування Т-ва.

30-го грудня ц.р. в Українському Народному Домі в Лідкомбі біля Сіднею відбудеться 2-й Делегацький З'їзд Союзу Українських Комбатантів Австралії.

10-го вересня 1967 року в Нью Йорку помер на 72-ому році життя св. пам. Іван Павлович Цапко, полк. Армії УНР, Військовий Отаман Українського Вільного Козацтва на чужині, довголітній і активний член ОБВУА, кол. професор мікробіології УТГІ. При великій участі представників комбатантських організацій і українського громадянства похованний на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

Головна Управа Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів відзначає 21-го жовтня ц.р. 70-річчя з дня народження проф. д-ра І. Розгона почесного члена і голови Об'єднання.

ВШ Ювіялові, учасників української збройної боротьби, складаємо і ми наші щирі побратимські побажання довгих і щасливих літ життя та дальших успіхів у науковій і громадській праці.

СТОРІНКА ЮНИХ ДРУЗІВ

Я ГОРДА, ШО Я УКРАЇНКА.

Торонтонський англомовний щоденник "Телеграм" 13-го липня ц.р. в довшому репортажі оголосив інтерв'ю з представниками молоді різних етнічних груп у Канаді.

15-літня Івонна Леві, індіянка з Ямайки, що недавно прибула до Канади, любить Канаду і її свободне життя. Її батьки, — каже вона, — часами тужать за батьківщиною, але вона ні. Вона хоче працювати в годинах вільних від науки, щоб мати власні гроші і користати з життя.

17-літній італієць Пітер Ріджіо, що 10 років тому прибув з батьками до Канади, вже вважає себе канадцем, говорить лише по англійському і старається завжди перебувати в англійському товаристві. Його батьки, — як він казав, — є справжніми італійцями, але його італійські справи не цікавлять. Він сам вибере собі дружину, але вона не буде італійкою.

16-літня, весела і життерадісна українка, Леся Шліхта, що вже народилася в Канаді, до якої її батьки прибули 19 років тому, любить Канаду, але має відмінні і високоідейні погляди на життя та на своє перебування в мозаїці етнічних груп Канади.

"Я горда, що я українка. Я перше українка, а потім канадка", — говорить вона. Вона погоджується з батьками, які бажають, щоб вона трималася своєї нації. "Я сама виберу собі чоловіка, але він буде українець" — говорить Леся. "Коли не стане наших

батьків, то нашим обов'язком буде втримувати живими в Канаді українські традиції і культуру. Я хочу навчити своїх дітей цих справ. Ми маємо тут свободу говорити українською мовою, те, чого не мали мої батьки дома. Це тому вони так настають на те, щоб ми вивчали українську мову і історію"...

Леся виконує місію поневоленого народу" — пише "Телеграм". "Читаючи цей репортаж, маємо право бути гордими за нашу молодь" —

пише "Новий Шлях". Батькам Лесі належить признання за взірцеве виховання своєї доні в українськім патріотичнім дусі" — пише "Гомін України". Від себе додамо: признання належить і виховникам шкільної системи Собору св. Володимира та молодечих організацій, до яких належить Леся, бо в своїх поглядах вона є далеко не самітня. А нашій Лесі і всім нашим Юним Друзям, думку яких вона репрезентує, наше шире: "Щастя Боже!"...

ПОВІДОМЛЕННЯ

В часі від I-го серпня до I-го жовтня 1967 року па передплату і пресовий фонд "Дороговказу" виплатили:

Канада:

І. Макогоник — 10 дол.; Д. Гамонів, В. Ткачук і І. Огінський — по 6 дол.; Г. Слободянник, М. Класновський, Д. Лихий, І. Липка, Т. Грінченко, С. Кузь, Л. Доброзвольський, А. Гладчук і В. Косаринський — по 5 дол.; І. Рогатинський і Д. Сачківський — по 4 дол.; В. Дідюк, К. Губарик, А. Дибко і К. Теличко — по 3 дол.

США:

П. Партикович — 11 дол.; Ю. Сальський — 10 дол.; Т. Олесюк, Е. Навроцький, С. Шипилівський і А. Сулятицький — по 6 дол.; К. Степановий, І. Розгін, В. Гаврилець, М. Отрешко-Арський, Д. Стопкевич, В. Романовський, І. Кухарчук, О. Антінів, Т. Лехман, В. Білинський, С. Нечипорук і Г. Ранюк — по 5 дол.; І. Гнойовий, М. Петренко і С. Татаринський — по 4 дол.; Л. Бромолас, пані Марія Вовк, Д.

Пасішіченко, С. Сідмарчук, І. Мельник, М. Ліщинський, А. Валійський, В. Дяченко, і Л. Струк — по 3 дол.; І. Чесна — 2 дол.; М. Петрик — 1 дол.

Австралія:

На рахунок передплати виплатили: С. Залєський, Я. Зозуля, К. Закревський, С. Трусь, А. Карташевський, І. Войцехівський, М. Пановик, Д. Райда, М. Кіналь, М. Лесів, В. Попадюк, В. Голіян, М. Котис, М. Гевко, М. Словачевський, Р. Бойко, В. Борисюк, М. Муравський, Г. Поліщко, Г. Скубай і Г. Базалицький. Разом — 40 австр. дол.

Бунчужний Полку Чорних Запорожців І. Войцехівський зложив 3 австр. дол. на будову пам'ятника св. пам.-ген.-хор. П. Дяченкові.

Безпосередньо до Адміністрації побр. Е. Буштат надіслав 3 дол.

Усім жертвам війни дякуємо.

Адміністрація "Дороговказу"

Вийшла з друку монументальна праця майора Української Армії Семена Левченка — "За Волю і Державу", — повість із визвольних змагань Українського Народу 1918-1920 років. У чотирьох частинах, 494 сторінок. Оформлення обкладинки робота проф. Роберта Лісовського. Тверда оправа. Ціна 7.00 дол.

Книгу можна набути також в Адміністрації "Дороговказу".

Український Музей-Архів у Клівланді видав працю д-ра Олександра Фединського — "Бібліографічний покажчик української преси поза межами України за 1966 рік". Видання офсетове, 76 сторінок. У збірнику запотовано 300 назв періодичок і 125 церковних бюлетенів, а з додаками та самостійними сторінками у різних газетах та журналах — 487 назв.

Показчиком охоплені періодичні видання, "починаючи від новаживих, наукових збірників, через загально-інформаційну пресу до однолисткових бюлетенів". Про кожне видання подано наступні дані: назва, адреса, видавець, періодичність, рік видання, кількість, випусків, кількість сторінок, формат, спосіб друку, ілюстрації, мова та різні примітки.

Виданням цього показчика пророблено велику і клошливу роботу, яку однаке як автор, так і Дирекція музею називають проблемним і тимчасовим виданням, бо мають на увазі цей показчик доповнити, удосконалити та видати друкарським способом. Але вже це "пробне видання" говорить нам, що праця д-ра О. Фединського є не тільки показчиком українських періодичних видань поза Україною. Це — також показчик темпа життя і національної праці українців поза межами України. Показчик цей — це не тільки документ для майбутніх істориків, це — документ, який маючи звігодні в руках, ми можемо з гордістю запитати сучасних окупантів України: — "А скільки цих періодичок, що видаються українською мовою, виходить нині в Україні?"

Ціна одного примірника "Бібліографічного показчика" — 1 дол.

Адреса для замовлень:

Ukrainian Museum,
3425 Broadview Road,
Cleveland, Ohio, 44109, U.S.A.

ДОРОГОВЪЗ

ОРГАН ВЮЯЦЬКОГО ДУМКИІ ЧИНУ

Серед Світою Бічносай
У пою Памятю 359 Героїв
Личенків та всіх, у листопадов
іх поході поляглих-Беліких Знуч
Лицарів України, що мужню гордо
життєво життя скос за Бані. І в
єдність Бічнини віддані - погані
бійці пошах залізуть.

ЗМІСТ:

— ілюстрований двомісячник вояцької думки і чину. Продовження „Бюлетеня СБУВ у Канаді”.

Видає Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Річна передплата — \$ 3.00, ціна окремого числа — 50 центів, подвійного — 75 центів.

“Dorohowkaz” — “Guide”

— illustrated bi-monthly of the Ukrainian War Veterans’ life (formerly “Bulletin”). Published by General Headquarters of the Ukrainian War Veteran’s League in Canada.

Адреса для листувань і грошевих переказів:

J. Lypowecki,
179 Dowling Ave.,
Toronto 3, Ont., Canada.

XXX	— Думки при сяєві різдвяної зірки.
“Дух Базару”.
M. Лівицький	— “Нарада Прихильників Державного Центру УНР”.
XXX	— Блаженнішого Владику Іларіона відзначено Воєнним Хрестом.
XXX	— “До братів і сестер в Америці”.
Лист з-перед 57 років.
P. Гринюк	— “Від Батуму до Києва”.
B. Ходорович-Завадська	— “Генерал Микола Ходорович”.
K. Трохимець	— “Take to наше життя”.
I. Л.	— “Ген.-пор. Михайло Садовський”.
Йонас Чесна	— “Ген. проф. Стасіс Дірмантас”.

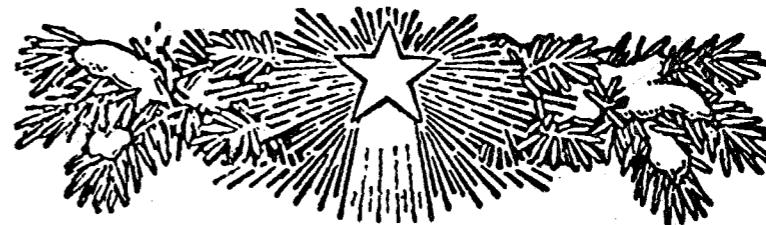
Хроніка ветеранського життя. Відійшли у вічність. Сторінка “Литовсько-Українська прязив”. Повідомлення Адміністрації.

На обкладинці.

Листівка, присвячена пам’яті Героїв Базару.
Проект прапор. М. Битинського.

Український Народ на Батьківщині і в розсіянні сущий. Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі, Всесвятіших Ієрархів і Всечесне Духовенство Українських Церков, Комітет Українців Канади і його Складові Організації, Провід і Членство Канадійського Легіону і Союзу Укр. Канад. Ветеранів, Генералітет, Булавну Старшину і Вояцтво кол. Української Армії, Управи Станиць і Членство Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді та споріднених з ним Ветеранських Організацій — з нагоди Різдва Христового і Нового Року щиро вітаює і найкращі побажання пересилає

Генеральна Управа
Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді

ДОРОГІ ПОБРАТИМИ!

Коли на наш український Свят-Вечір засяє на небі перша зірка і коли Ви з Вашою родиною засядете за Святу Вечерю, — хай думки Ваші на хвилину полинуть у нашу минувшину, коли 50 років тому, на поклик національного сумління, Ви стали в ряди борців за волю України.

При сяєві цієї різдвяної зірки пригадайте на хвилину як радісно світило сонце у цьому незабутньому і дорогому нам 1917-ому році, якою чудовою мелодією забреніло по цілій Україні українське слово, яким чудовим був отой золотий час відродження Вашої Батьківщини і як, з кожним новим Універсалом, все більшим і жвавішим темпом билося Ваше серце — серце українського вояка, що став до боротьби за вільність своєї Батьківщини! Пригадайте величні дні — 22 січня 1918-1919 років, актами яких, спираючись на силу відродженої Української Армії, українська нація сказала своє остаточне слово і на віки-вічні поставила дорожоказ майбутнім поколінням!

Але “шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров’ю” — писав наш незабутній Головний Отаман Симон Петлюра. І в обороні Вашої Батьківщини Ви не жалували Вашої крові. Ви зросили нею безмежні степи України і вкрили могилами борців Ваш шлях лицарської боротьби від Дону до Карпат і Сяну, від Арсеналу, Крут і Листопадового Зриву до безсмертного Базару.

І при сяєві цієї різдвяної зірки, перед пам’яттю тих, що полягли на полю слави, що померли на чужині, не дочекавши дня остаточного визволення своєї Батьківщини, — схилимо низько наші чола. А нас, що волею Провидіння залишилися при житті, хай грядучий Новий Рік зустріне на позиціях національно-громадської роботи бадьорими, повними сил для боротьби і віри в нашу перемогу!

Хай Всешишній у цьому Новому Році додасть нам сил і витривалости, хай зміцнить нашу вояцьку єдність, хай усуне з нашого вояцького життєвого шляху все те, що у важких умовинах нашого еміграційного буття може нас роз’єднувати, і хай наблизить нас до тої святої мети, що 50 років тому поставила нас під бойові прапори УНР і під провід незабутнього нашого вождя — Симона Петлюри!...

У 1946 році у Майнц Кастелі в Німеччині було видано циклостилевим способом низку зоштітів "Бібліотеки Українського Державника", Редакція якої ставила собі за завдання: "зберігати традиції Української Визвольно-Державної Боротьби, висвітлювати необхідність надання наскрізь державницького характеру визвольному рухові, виховувати маси в державницькому дусі та пропагувати ідею конечності якнайширшого об'єднання навколо Державного Центру Української Народної Республіки".

У І-ому збірнику "Бібліотеки", датованому травнем 1946 року, була уміщена простора стаття сьогоднішнього Президента УНР в екзилі дест. Миколи Лівицького — "ДУХ БАЗАРУ", два уривки з якої тут містимо.

... "Якими просто злочинними видаються наші розходження, як нікчемно виглядає наша пасивність і байдужість перед маєstatом смерти Базарських Героїв. Коли вони стояли над братньою могилою під Базаром, коли торохкотили катівські кулемети і коли під спів "Ще не вмерла" полілалася їхня кров, то серед них не було "галічан", старих і нових емігрантів, серед них не було "івців", "овців" і "анців", вони не думали про те, щоб захопити владу над українським народом. Це були тільки українці, які приносили своє життя на вівтар Батьківщини і яких єднала нерозривними нитками, в останньому братерському чині, безмежна любов до свого народу. Це були українські вояки, які до кінця життя виконували свій обов'язок і залишилися вірними своїм традиційним пропорам і своєму урядові, найвищий репрезентант якого, Симон Петлюра, п'ять років пізніше, так само згинув на посту служення Батьківщині від куль скривовбивця.

І в цьому є зміст духу Базару: готовість віддати все, навіть життя, за

Батьківщину, і почуття потреби єдності всіх справжніх українських патріотів у боротьбі за визволення України. І коли ми хочемо дійсно вшанувати пам'ять Базарських Героїв, коли ми хочемо, щоб їхня найвища жертва не пропала даремно, то можемо це зробити не формальними та офіційними святкуваннями, а тільки ідучи за їх прикладом проймаючись духом Базару і ширячи його серед усіх наших земляків..."

... "Коли українські вояки, письменники, мистці, техніки і економісти, працюючи кожний зокрема за своїм фахом і на своєму місці, будуть повсякчасно готові до сповнення свого найвищого обов'язку перед нацією, коли, якщо більшість української інтелігенції, що має своїм обов'язком вести за собою маси, пройнята буде духом Базару, — то ми переможемо. Тоді і з Крутів, з І-го Листопада, з Базару і Хусту виростуть нові геройські чини, що зіллються в єдиному, тяглому всенациональному зусиллі, яке дасть нам велику національну культуру, техніку, економіку. І з цього постане велика Україна. Коли мільйони українців будуть нарешті пройняті духом Базару, то навіть супроти найлотішого ворога з одного боку і байдужності великих Демократій з другого, навіть у добі атомової бомби, якої не посідаємо, ми зуміємо примусити світ рахуватися з нашими слушними і справедливими прагненнями. І тоді, але лише тоді, ми відсвяткуємо не на чужині, а в Києві, свято Базару, яке не буде святом жалоби, але святом перемоги — перемоги духу Базарських Героїв, перемоги Української Нації..."

НАРАДА ПРИХИЛЬНИКІВ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

Найбільшого зовнішнього вияву набула участь чинників Державного Центру в СКВУ увечорі 17-го листопада, коли була скликана „Інформаційна нарада делегатів і гостей СКВУ, що стоять на базі Державного Центру Української Народної Республіки“. До великої окремої залі репрезентаційного готелю в Нью Йорку, де відбувався Конгрес, з'явилося біля 600 осіб делегатів і гостей СКВУ з різних країн світу (США, Канади, Австралії, Аргентини, Бразилії, Венецуелі, європейських країн) з двома Владиками Української Православної Церкви і одним Владикою Української Католицької Церкви. Нараду відкрив Голова Представництва ВО УНРади в США дир. І. Крамаренко й передав голову

вания Голові УНРади Я. Маковецько му, який виголосив коротке вступне слово і зачитав привіт УНРади до СКВУ. Після того промовляв Президент М. Лівицький, Голова ВО А. Фіголь і Віцепрезидент М. Степаненко. Далі слідували численні виступи учасників наради, здебільшого представників поодиноких країн поселення українців у вільному світі. Присутні на нараді довготривалими оплесками схвалювали виступи представників Державного Центру, а поодинокі промовці підкреслювали солідарність презентованих ними українських громадян з Державним Центром УНР. Нарада ентузіастичними оплесками схвалила предложені Президією резолюції, в яких підкреслено значення Державного Центру Української Народної Республіки. Заяви представників Державного Центру про те, що з відбутием СКВУ роля Державного Центру ще збільшується у своєму всенациональному, визвольному значенні — зустріли бурхливе схвалення присутніх.

19-го листопада, в останній день нарад СКВУ, резолюції, схвалені на нараді прихильників Державного Центру, були прочитані на пленарній сесії СКВУ д-ром Романом Барановським. Ці резолюції були внесені до резолюції Конгресу. Подаемо їх зміст:

"В дні 17-го листопада 1967 року відбулася нарада Прихильників Державного Центру УНР — учасників СКВУ 1967 в приміщенні Нью Йорк Гільтон готелю (Меркурі заля) в присутності понад 500 осіб і схвалила такі резолюції:

1. Вітати Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі — як репрезентанта та носія ідеї суверенної, соборної і народоправної державності, а також політичні українські організації, що не входять у систему Державного Центру УНР, але боряться за самостійну й соборну українську державу.
2. Висловити надію, що Секретаріят СКВУ, як громадська надбудова українських країнових організацій діаспори, знайде шляхи та можливості до гармонійної співпраці з Державним Центром УНР в екзилі в рамках його компетенцій.
3. Нарада висловлює свої щирі прагнення до того, щоб особовий

склад Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців був зложений так, щоб він міг заспокоїти права всіх українців, незалежно від їх територіального, віроісповідного і політичного розподілу.

4. Нарада з великою надією віднотовує приявність на Конгресі майже всіх Високопреосвященних Владик Католицької і Православної Церков та пасторів Української Євангельської Церкви і висловлює сподівання та побажання, щоб їх присутність стала початком тісної і постійної співпраці між ними самими, а також започаткувала співпрацю між церковними і світсько-громадськими чинниками, так, як це є в традиції української історії всіх віків.
5. Присутні радіють цим фактам, що Світовий Конгрес Вільних Українців відбувається саме напередодні 50-річчя проголошення відновлення української держави в формі Української Народної Республіки та тим способом нав'язує сучасну визвольну боротьбу до тих світливих традицій.
6. Нарада стверджує, що Світовий Конгрес Вільних Українців є відповіддю українського народу на святкування большевиками 50-річчя т. зв. Жовтневої Революції, що принесла Україні нове жорстоке поневолення.

НОВОРІЧНИЙ ПРІВІТ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР.

Президент і Віцепрезидент Української Народної Республіки в екзилі, Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради пересилають з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року привіти і найширіші побажання Українському Народові на Батьківщині і на чужині, Ієархам Українських Церков, Президії та Секретаріатові Світового Конгресу Вільних Українців, проводам політичних організацій, старшинам і воїнам українських армій, науковим, молодіжним та суспільно-громадським організаціям і установам, Представництвам Виконавчого Органу Української Національної Ради, Управам і Членству Товаристств Прихильників УНР.

1967-ий рік стояв під знаком гуртування українства на еміграції так на політичному, як і на суспільно-громадському відтинках нашої дії. В цьому році відбулися дві знаменні події, які матимуть для нашої громадськості поважні наслідки: Шоста Сесія Української Національної Ради, яка позначилася активною участю представників українства з позаєвропейських країн та гуртуванням наших політичних сил навколо Державного Центру УНР в екзилі, і Світовий Конгрес Вільних Українців, який поклав основи для консолідації нашої громадськості в таких ділянках, як наукова, молодіжна, шкільництва, жіноцтва і передусім у справах церковних, що мають кардинальне значення для нашого національного розвитку.

Узгіднення, якого досягнуто поміж Державним Центром УНР і Світовим Конгресом Вільних Українців, дає запоруку успішнішої дії українства в обидвох основних ділянках: політичній і суспільно-громадській. Всім людям доброї волі, які вложили свій ум і свою енергію в завершення цього діла, належить признання й подяка!

Державний Центр УНР відзначив Блаженнішого Владику Іларіона Воєнним Хрестом, який Його Блаженству вручила делегація СБУВ 21-го листопада 1967 року.

На світлині: п. Похильчук, о. прот. Ф. Керницький, Його Блаженство Митрополит Іларіон, інж. О. Гудзяк, Преосв. Владика Борис, о. Е. Трухин, сот. Д. Сачківський і інж. В. Боровський.

БЛАЖЕННІШОГО ВЛАДИКУ ІЛАРІОНА ВІДЗНАЧЕНО ВОЄНИМ ХРЕСТОМ.

21-го листопада ц.р., в день св. Архистратига Михаїла, Його Блаженство Митрополит Іларіон прийняв у своїй резиденції у Вінніпегу делегацію Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді, яка, з доручення Військового Ресорту УНРади, вручила Його Блаженству Воєнний Хрест і відповідну грамоту. У склад делегації входили: генеральний секретар Генеральної Управи СБУВ сот. Д. Сачківський з Торонто і члени місцевої Станції СБУВ — інж. О. Гудзяк та інж. В. Боровський. Акт вручення Воєнного Хреста, яким Державний Центр УНР відзначив Блаженнішого Владику Іларіона, відбувся у при-

сутності Преосв. Владики Бориса, о. прот. Ф. Керницького — голови Президії Консисторії, о. Е. Труфіна та п. Похильчука — особистого секретаря Владики Іларіона.

Блаженніший Владика Іларіон подякував делегації за вручення Воєнного Хреста і виявив при тому живе зацікавлення життям і працею комбатантів — кол. вояків Армії УНР. Члени делегації із свого боку використали свій побут у Владиці, щоб пригадати Його многогранну діяльність у часі Української Збройної Боротьби 1917-1921 років і зокрема Його діяльність як Міністра Освіти в Уряді УНР.

"КОЛЯДНИКИ". Фотознімка із олійного образа маляря Д. Потороки.

Із збірки Т. Грінченка.

ДО БРАТІВ І СЕСТЕР В АМЕРИЦІ (ЛІСТ З-ПЕРЕД 57 РОКІВ)

У той час, як першого Президента УНР проф. Михайла Грушевського українська суспільність у вільному світі зрадує сьогодні як світової слави вченого і як великого маштабу державного діяча, — пригадаймо фрагмент із його діяльності як культурно-освітнього діяча на Західніх Землях України та його турботу про творення підстав для української "народної свободи і незалежності", якою має бути освіта.

Певне відзеркалення цієї сторінки його діяльності дає нам лист з-перед 57 років "до братів і сестер в Америці", який тут подаємо, і

фотокопію якого зберігаємо у наших редакційних архівах.

Цього листа у свій час ласково надіслав нам наш прихильник, колишній УСС і працівник музею в Коломиї — Василь Лашук, про корисну працю якого ми вже згадували на сторінках нашого журналу, і який цей лист, разом із понад 750 цінними українськими книжками, передав до НТШ — осередок на Західній Канаді, яке в свою чергу передало цей цінний дарунок до Альбертського Університету в Едмонтоні.

Правопис орігіналу залишаємо без змін.

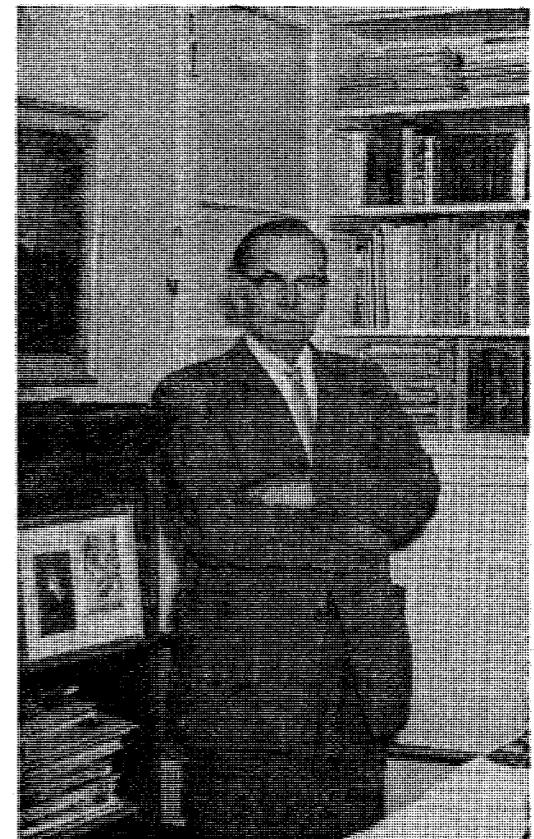
Дорогі наші Рідні!

Ви певно згадуєте нераз ту хвилину, коли покидали свій Рідний Край.

З яким великим смутком і жалем Ви пращали його і їхали гень за море шукати красшої долі. Нам лишили Ви словоzi і тугу за Вами, а самі забрали з собою грудку рідної землиці, зрошену потом і кровю Ваших батьків. Ми тою грудкою коханої землиці по віki звязані з собою, звязані однаково безмежною любовлю свого народу, смутком над його недолею та обовязком праці і жертв для нього.

Та всі ми не можемо йти Вашими слідами і перенестися на чужину, що б там заживати волі, бо хоч і зле нам живеться, то таки жаль нам ще покидати своєї прадідної, дорогої нам землі, сподіючись, що і в наше віконце засвітить ще колись сонце! Ми тут у себе мусимо витворити підстави нашої народної свободи і незалежності. Щоб однак дійти до своєї ціли, мусимо цілому нашому народові дати просвіту, якої не дають нам польські школи, де за рідну нашу молитву закатовують наші діти на смерть.

І тому від кількох літ зачали ми нерівну борбу о нашу школу, а Вам певно звісно, кілько жертв понесли, кілько насиділись по арештах і кілько крові проляли безуспішно наші молоді борці — академіки в борбі за найвищу нашу съятиню наукуніверситет. Та нам треба не лиш найвищих, але всіх шкіл, від народних почавши, де би учили наші учительі-батьки, а не чужі кати-людоїди. І вже перед кількома літами зачали ми власними силами, власним грошем, закладати свої рідні приватні школи, а передовсім гімназії, і наш народ зрозумів wagу тих шкіл та почав складати на єю ціль послідний сотик. Але вороги зрозуміли значіння нашої школи, бо вони знають, що коли з тих шкіл вийдуть съвідомі борці за наші права, то їх панування над нами скінчиться; і тому вони уживають всяких способів і средств, щоби нас знищити. Ми однак не съміємо уступити з тої найпевнішої дороги до народного відродження, бо нам не позволяє журба о будучності нашого народу і наша народна честь! І почалась у нас нерівна борба, до котрої мусить стати цілий наш народ; тож і Ви, Дорогі Братя, з чужини подайте нам руку до помочи!. Саме тепер настане час коляди, і коли засядете до спільноти Св. Вечері, то пригадайте собі, що в тім самім часі, і в тій самій годині съвяткуємо і ми тут у нас се велике съяло Різдва Христового, а наш цілий народ відчуває духом, що ми одна велика родина. Тож в імя тої єдності цілого народа — просимо Вас о съяточний дарунок на "Рідну Школу", а дарунком тим нехай будуть, жертви з колиди, або інших складок під час съята. Кілька центів зложених на фонд "Рідної Школи" не зробить Вам великого ущербку, а нашим дітям принесе неоцінену користь. Тай не лише на съятах але таож при всяких інших нагодах памятайте про складки на єю ціль —

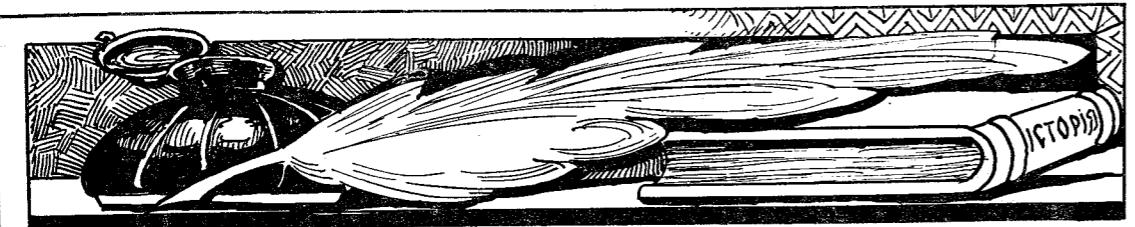
ВАСИЛЬ ЛАЩУК кол. УСС і працівник музею в КОЛОМИЇ.

тай від себе не жалуйте, а гріш видаєш на школу, звістно, не пропаде марно!

Всякі жертви просимо висилати до тов. "Дністер" у Львові на книжочку ч. 6800 (фонд "Рідної Школи"). Тими жертвами Ви дасьте доказ, що межи нами, а Вами існує братерська звязь і що ми є дітьми одної великої вітчини! З тим словом здоровимо Вас усім найкрасшим добром, і пересилаєм Вам дружний привіт з Вашої вітчини Старого Краю.

Львів, дня 30 Падолиста 1910.
Печатка: Краєвий Шкільний Союз у
Львові.

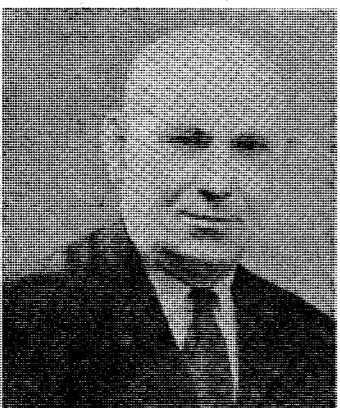
М. Грушевський в.р. О. Омелян Ваньо
голова секретар

П. Гринюк — майор Армії УНР.

ВІД БАТУМУ ДО КІЄВА.

(Українська Військова Рада Батумського Укріпленого Району на курінь імені Максима Залізняка.)

Майор ПЕТРО ГРИНЮК.

Відзначаючи 45-ті роковини відновлення Українських Збройних Сил, ми на сторінках нашого журналу ("Бюлєтень СБУВ", чч. 12, 13 і 14) в статтях інж. А. Шумовського, пполк. А. Кущинського і д-ра В. Дмитріюка вже насвітили ту ведеться працю, яка в 1917 році в тяжких і несприятливих умовах проводилася на фронти в метою виділити з мільйонових мас російської солдатини український елемент, та створити з нього українські військові формування. До цієї серії спогадів долуємо спогад майора П. Гринюка у цьому числі, а також дамо спогад інж. М. Каплишного у наступному числі "Дороговказу".

Спогад майора П. Гринюка, який починаємо друкувати у цьому числі "Дороговказу", складається з частин: заснування Української Військової Ради і організація Куреня ім. Максима Залізняка у Батумі на Закавказзі та подорожі в Батуму до Києва, у якій авторові спогаду довелося пробиватися через терени зайняті Денікіном і більшевиками. У цілому спогаді образно наставлена ситуацію, у якій перебувала Україна в тих часах.

Лютнева революція 1917 року застала мене в Трапезунді у шпиталі, де я після тяжкого поранення боровся зі смертю. Вістка про революцію не зробила на мене жодного враження та, як здавалось, не зробила вона жодного враження і на все те, що тоді я міг бачити чи спостерігати. Усе йшло нормальним темпом як і перед тим: той самий стогін ранених, ті самі "ой!", ті самі похмурі та заклопотані обличчя лікарів та сестер, ті самі післяопераційні голоси санітарів "Ваше благородіє, не спі!" Жодних суттєвих змін, як здавалось, ніде не зайдло.

Коли з'явилась надія на поліпшення стану моого здоров'я, мене було евакуйовано у глибше запілля, зразу в Батум, а в квітні місяці аж у Ставрополь на Кубані. У цьому шпиталі лежали переважно тільки старшини. Щодо національного складу, то всі, крім мене і одного башкира, який із захопленням оповідав про багатства своєї країни, — були всі росіяни, які не заховували свого ворожого ставлення до тенденцій національного відокремлення.

Десь під кінець квітня, чи на початку травня, в нашу палату помістили ще двох новоприбулих із східнього фронту (австрійського). Один з них був росіянин, а другий таки наш землячок із Харківщини, молодий, але досить енергійний прaporщик. Першого ж дня він мені оповів (наши ліжка були рядом), що на східному

фронті дисципліна трохи захитається, що трапляються випадки непослуху, що малороси (так він називав українців) починають розкладати армію, творять свої комітети і навіть збираються відділятися і формувати свої окремі частини і т. ін. Це все він розказував з обуренням, як "істинно руський чоловік", хоч прізвище його і кінчалося на "ко". Від цього дійсного малороса я дістав перші скupi вістки, що десь там на фронтах розпочався український сепаратний військовий рух.

В останніх днях травня я пройшов військово-медичну комісію при управлінні військового начальника м. Ставрополя, яка зачислила мене до 2-ої категорії (немуштровий в запіллю) з ведоманням до команди виздоровлюючих при 221-ому пішому запасовому полку в Батумі.

Кілька днів після прибуття до Батума я познайомився з прaporщиком Кантіпенком, років на 4-5 старшим від мене, до військової служби учителем на Полтавщині. Ця динамічна та енергічна людина зробила на мене, і до сьогодні незабутнє, враження: з рожевим обличчям, завжди усміхнений, завжди веселий і завжди кудись поспішаючий. Здавалось, що без нього ніщо і ніде не могло обйтись, він скрізь мусів бути. Українською мовою володів бездоганно.

Того ж вечора Кантіпенко познайомив мене ще з двома, як він висловився, своїми співробітниками, — з хорунжим запасу Колесничченком, також колишнім учителем із Харківщини, та хорунжим Калиніченком із Кубані. Як виявилось, ця трійка, промотором якої був хор. Кантіпенко, уже довший час працювала на території Батумського гарнізону в напрямку українізації. До цієї праці заангажували і мене.

Старшин українців у 221 полку майже не було, а як і траплялись які землячки, то уважали себе росіянами, в лішому випадку — малоросами. Зате козаків уже було трохи зарегістро-

вано як у пішому полку, так і в кріпостних фортах, а навіть і у флоті, але всі ці зарегістровані залишилися на своїх місцях. У міжчасі я був призначений командиром немуштрової сотні при 221 полку, що дало мені можливість увійти у більшій контакт із командирами основних сотень, як також різними способами виявляти "пливкий" український елемент у складі полку.

Десь у середині липня 1917 року на свому черговому засіданні (а ми збиралася майже щодругий день), ми порушили справу заснування при полку офіційного українського комітету, подібного до тих, які за відомостями, що до нас доходили, вже існували у фронтових частинах. Але коли це питання було поставлене в ширшу площину, то виявилося, що така назва, як комітет, була замала, невистачальна, бо ми мали своїх людей і в полку, і в кріпостній артилерії, і у флоті. Тоді була прийнята назва: "Українська Військова Рада Батумського Укріпленого Району". Хоч до цієї Ради увіходило нас тільки четверо, але передбачалося, що до неї увійдуть також представники кріпостної артилерії та флоту. На голову Ради був обраний хор. Кантіпенко, на секретаря хор. Колисничченко, а я та хор. Калиніченко залишилися як члени Ради. На другий же день була замовлена печатка та офіційні бланки Ради. Коли озбройились таким "знаряддям", то, як здавалось, і праця пішла швидшим темпом. За недовгий час були нав'язані зв'язки із Тифлісом, Ереванем та Кутаїсом.

Недалеко приміщення немуштрової сотні я знайшов порожні дерев'яні бараки, у яких час від часу перебували маршові сотні перед відправкою на фронт. Ми вирішили один із таких бараків використати для української частини, яку думали формувати із тих вояків-українців, що перебували в Батумі. Щоб одержати дозвіл на використання цього бараку, я та хор. Кантіпенко зголосилися до

командира 221 полку полк. Ільїна, страшного україножера, що "вславився" пізніш своїми діями на півдні України і в Криму. Досить було нам сказати кілька слів, як цей москаль оскаженів, мов його кинуло в пропасницю: як стукне пястуком по столі, як зареве "Нікаково сепаратізму не потерплю! Отправляйтесь і об етом больше і не думайте!..". Що ми могли більше зробити, як повернувшись і відійти? Ми були старшинами його полку, нас було мало, а він уважався все-владним, а до того що й був заступником командира гарнізону.

Постава командира полку на нашій авдієнції у нього нас не настрашила. Уже кілька днів після неї я все ж таки зайняв один із тих бараків "для потреб немуштрової сотні" і в ньому почав оселювати тих вояків українців, що повертались з відпусток, зі шпиталів, що давали згоду вступити до української військової формaciї. Неофіційно харчувались воїни також на рахунок немуштрової сотні.

Варто зазначити тут також те, що в Батумі у той час вже існувала "Рада вояцьких та селянських депутатів", але якобудь активної діяльності вона не виявляла. Створювалось таке враження, що ця "Рада" існує тільки для проформи і ніхто з нею не числився, хоч наслідки своєї замаскованої праці вона показала після жовтневого перевороту.

Коли ми повернулись із фронтового Всеукраїнського Військового З'їзду в Трапезунді (29 жовтня — 4 листопада 1917), ми вирішили сформувати в Батумі окрему українську частину, не зважаючи на ніякі заборони чи теж перешкоди. Пам'ятаю добре, що вже на другий день по повороті, тобто 6-го листопада, Українська Військова Рада постановила приступити до формування окремого куреня і дати йому називу — "Курінь імені Максима Залізняка". Командиром куреня призначили мене, хоч і немуштрового, але двома рангами старшого

від інших і до того ж уже "хрещено-го". Моїм заступником і начальником господарської частини призначено хор. Каличенка. Постановлено було також українізувати хоч одну з батерей, що були розкидані в гірських фортах Батума. Що ж до фльоти, то до неї ставились із великим застереженням з огляду на велику непропорційність національних сил у кожній ційність національних сил у кожній в Батумському порту.

Намічений плян було здійснено, була українізована одна гірська батерія, а курінь нараховував у свому складі біля 200 вояків. Може це в тодішній ситуації нам так легко і не вдалося б, але допоміг нам випадок. На окраїні Батума формувалася якась грузинська військова частина. Полк. Ільїн видно числився з грузинами, бо перебував на їхній території. Щоб уникнути непорозуміння з ним, ми удалися під захист цієї грузинської формaciї, хоч фактично нічого спільногого з нею не мали, хіба лише харчі, які за її посередництвом одержували з гарнізонового постачання. Жовтневий переворот у Росії спочатку не перешкоджав нам у нашій праці, але лише спочатку, бо незабаром "Совет депутатов" показав і тут свою відданість російській большевицькій партії.

Одного листопадового вечора всі старшини гарнізону були покликані до залі кріпостного старшинського зібрання на інформаційну нараду. Пішли і ми. На цьому збориці полк. Ільїн поінформував присутніх про ультиматум, який поставив йому "Совет депутатов", проаналізувава його і свою промову закінчив більш-менш такими словами: — "Колись ми, старшини, окрім і групами присягали "царю-батьшке і атечеству". Не давно, силою обставин, нас примусили присягати тимчасовому урядові. А сьогодні якісно шарлатани змушують нас, щоб ми і їм присягали. Чи ви думаете, що присяга — це рукавички, які можна міняти по кілька разів ден-

но?!" Ці його останні слова були вкриті густими оплесками і криком "браво!", що аж заля від них тряслася.

Не чекаючи на закінчення цього монахістичого збіговища, ми вийшли. Не без того, що на цьому збориці були і обсерватори від "Совета депутатов", бо тієї ж ночі в Багумі були переведені арешти деяких старшин, які зникли безслідно.

Щоб виріznити своїх вояків від росіян та інших, ми ввели свої додаткові відзнаки. Кожен вояк нашивав на наплечниках (пагонах) нижче гудзика жовтоблакитну стрічку. Старшини обшивали свої наплечники навколо синьою стрічкою, а на штанях носили жовтоблакитні лампаси. Муштарою курінь не займався, бо не мали ні одної рушниці. Кожного ранку відбувалися тімнастичні вправи і година повторення статутів внутрішньої і польової служби, а також провадилась національно-політична виховна праця та подавались різні інформації. Більшу частину цієї праці взяв на свої плечі хор. Кантиленко. По обіді козаки були вільні і розпоряджали своїм часом за свою вподобою.

Одного грудневого ранку до мого мешкання прибіг бунчужний та з певним докором висловив мені загальне незадоволення з того, що по-переднього дня я був у сотнях, але нічого не сказав про те, що сьогодні ранком курінь пароплавом має війчати в Україну. Козаки були б приготувались, — казав він, — дечого накупили б, а тепер приходиться іхати із голими руками... На мій запит —, хто це йому сказав про цю відправу в Україну, він розповів, що тільки що прийшли два делегати від "Совета

депутатів" і сказали щоб ми якмога швидше збирались і йшли до порту, бо там нас уже чекає замовлений пароплав, що відвезе нас в Україну.

Аж тепер я зрозумів провокацію "советів", що хтіли обманом вивезти наш курінь на турецький фронт, бо якраз перед цим у місті були розліплени відозви "советів", де закликалось запілля підсилити фронт. Я сказав бунчужному, що це неправда, провокація, і наказав йому якмога швидше повернутись та затримати людей. Але, як виявилось, було вже пізно, козаки вже були в порту і під охороною. Тільки наша рішуча телефонічна інтервенція з погрозою нашою гірською батареєю, що як не повернуть нам людей, то від будинку "советів" і місця не залишиться, — примусила повернути козаків назад.

Тепер ми були певні, що ці "депутати" не залишать нас у спокою і, якщо не викрадуть, то розкладуть наших вояків. Пробували ми зв'язатись із Київом, щоб одержати інструкції, але безрезультатно. Були чутки, що в чорноморських портах, як Одеса, Севастополь та ін., здеморізовані матроси грабують, нищать і б'ють усе, а особливо старшинський персонал. Поширилися також чутки, що на північному Кавказі якийсь генерал Дінікін сформував армію з донських, кубанських і терських козаків та воює проти України і проти большевиків, та що по всій російській території провадиться громадянська війна.. Ми на далекому Закавказі, де, як здавалось, революція не внесла особливих змін у військове середовище, сприймали ці чутки, як щось ненормальне і не хтілося в них вірити.

(Продовження у наступному числі.)

Валентина Ходорович-Завадська.

ГЕНЕРАЛ МИКОЛА ХОДОРОВИЧ.

(У 31-шу річницю смерти)

Валентина Миколаївна ЗАВАДСЬКА, в дому Ходорович, народилася в Києві 21 листопада 1886 року.

У 1904 році вона закінчує Київську Міністерську гімназію. У 1905 році при мужеській гімназії здає іспит за 8 клас із латини і в 1906 році вступає до Університету св. Володимира на правничий факультет. Рівночасно ступіє спів у Консерваторії.

По революції 1917 року В. Завадська, почувавшися українкою, прилучається разом із своїм чоловіком до українського руху, працює в Міністерстві Освіти, спочатку, як діловод, завідуючий персональним складом, вгодом — старший діловод і остаточно — начальник відділу середніх шкіл. Змушені в 1919 році залишилися в Києві, провадить конспіративну працю для Директорії.

На еміграції в Польщі (Тарнів) закладає, в допомогою д-ра Івана Липи, (батька Юрія Липи) "Українську Жіночу Спілку для допомоги хворим і раненим козакам", яка опікувалася нашим козацтвом у війск. шпиталах Польщі. Обслуговувала хворих і ранених у Krakovi, Перемишлі, Тарнові і Ярославі.

У 1921 році переїжджає до Львова, де вчителює у двох дівочих гімназіях СС Василіанок і Рідної Школи.

Разом із зарібковою працею, бере участь в Головній Управі Союзу Українок, яко референтка чужоземних і дипломатичних зносин. Голова Товариства Жінок із вищою освітою у Львові. Лектор французької мови в таємному Українському Університеті. У Варшаві, куди переїздить 1929 році, — містоголова Союзу Українок-Емігранток. Здобуває диплом Варшавського У-ту з романістики. Присягла перекладачка при Судах у Варшаві.

На еміграції в Німеччині працює в УНРР-і і ПРО, яко перекладачка. У таборі повніть функції Голови таборової ради і члена таборового суду.

Від 1950 року перебуває в Канаді, де до 21 травня 1965 року працювала в Українському Воєнно-Історичному Інституті.

Належить до торонтоンських жіночих організацій, до УНДС у Канаді і ін., в житті яких бере також активну участь.

Головний Начальник Київської Воєнної Округи в 1915-1917 роках. Кавалер всіх орденів Російської Імперії, сербського Білого Орла і чеського високого ордену Валечни Кшиж.

Народився у Києві 6 грудня 1857 року /ст. ст./. По закінченні Київської реальної школи, вступає до Константинівської піхотної школи в Петербурзі, скінчивши яку, в ранзі підпоручника був призначений до Лейб-Гвардії Литовського полку у Варшаві. По трьох роках обов'язкової служби, вступає до Академії Генерального Штабу в Петербурзі, яку успішно закінчує в ранзі штабс-капітана.

Дальший перебіг служби перекидає його в різні місцевості колишньої Російської Імперії: Царство Польське, Київ, Сибір і знову Київ, де вже за Російського Тимчасового Уряду, в часі першої світової війни, подається до димісії.

Крім сухо військових справ, завжди цікавився воєнною історією, мав солідну бібліотеку на цю тематику і скрізь, де лише перебував довший час, закладав відділи Імператорського Воєнно-Історичного Товариства. Так було у Варшаві, Києві та Омську на Сибірі. При цих воєнних товариствах видавалися також періодики: у Варшаві — "Варшавський Воєнний Журнал", що його редактував сам ген. Ходорович, у Києві та Омську —

"Воєнно-Історичний Вісник". У Варшаві ж був виданий альбом "Суворовських полей сражень". За цю працю генерал був нагороджений бриляントовим перстнем.

Ген. М. Ходорович в 1904 році

Генерал Микола Ходорович.

брав участь у Російсько-Японській війні, займаючи становище начальника Воєнних Сообщень. Тут був він підвищений в генерал-майори. Перед самою війною, 18 липня 1914 року, його було викликано до Києва і призначено на становище Начальника Штабу Київської Воєнної Округи, а й Начальником.

в кінці 1915 року стає він Головним На цьому становищі за інструкцією з Петербургу сформував він із полонених чехів та словаків військову дружину ім. Яна Гуса, яка пізніше, як чеський легіон, стала підставою чеської Визвольної Армії. Вдячні чехи дали можливість ген. Ходоровичеві переїхати до Чехії, забезпечили його матеріально, дали високий орден, а по його смерті, уряди-

Титул "Головний Начальник Воєнної Округи" був наданий у часі I-ї світової війни вищому військовому начальникові командуючому військами, за мирних часів у прифронтових округах, а саме — Віленський, Варшавський і Київський. До цього переходила також вся повноваження цивільної влади, що перед війною належала до генерал-губернаторів.

ли величний похорон на кошт держави.

У Празі ген. Ходорович вступив до партії хліборобів—державників. Приятели його були Дмитро Дорошенко, Олександер Шульгин та Зинаїда Мирна, які часто його відвідували, інформуючи про українські справи.

Для нас, українців, пам'ять про нього звязана із формуванням 1-го Українського ім. гетьмана Богдана Хмельницького полку. Ціла ця епопея почалася із кофлікту, який виник між ген. Ходоровичем і його безпосереднім начальником, Головнокомандуючим Південно-Західним фронтом, генералом Брусіловим. Справа була в тому, що одого дня, в березні, до ген. Ходоровича звернулися старші віком резервісти-українці із проханням відпустити їх на польові роботи. Вони просили дозволу зорати й засіяти землю, обіцяючи повернутися до своїх частин. У цій справі ген. Ходорович звернувся до ген. Брусілова. Відповідь не дала на себе чекати: "Забороняю. Кожного десятого розстріляти..."

Ген. Ходорович завжди почувався українцем, народився і виховався в Києві... Наказ не був виконаний, дядьки одержали відпустку, з якої повернули своєчасно. У тому самому часі почалася акція формування українського національного війська, за допомогою і під опікою ген. Ходоровича. Ситуація була складна. Вона же загострювалася тим, що Київський "Совет рабочих і солдатських депутатів", разом з Військовим Комісаром полк. Оберучевим, взагалі ставився вороже до українців.

У цих тривожних часах дуже помічним для ген. Ходоровича був його адъютант, також українець, поручник Олександер Сахно-Устимович. І коли постав Український Військовий Організаційний Комітет, з поручниками Міхновським і Ганом на чолі, пор. Сахно-Устимович був сталим зв'язковим між ними і ген. Ходоровичем.

Почалося формування Богданівсь-

кого полку. Він не мав підлягати російському Тимчасовому Урядові, як усі інші військові частини, лише ген. Ходоровичеві, як Головному Начальникові Військ УКРАЇНСЬКОЇ Воєнної Округи. Вороже ставлення "Совета рабочих і солдатських депутатів" і комісара Оберучева виявлялося на кожному кроці. Для Полку ім. Богдана Хмельницького, хоч він і входив до складу Київського гарнізону, не було приділено ані кошар, ані харчів та амуніції. Цього всього треба було вимагати і то категорічно.

1-го травня 1917 року, після урочистої паради на Сирці під Києвом, де брали участь усі війська, стаціоновані в Києві, новосформований Полк ім. Богдана Хмельницького з оркестрою та прaporами пройшов через місто на майдан перед кол. царською палатою для зустрічі з ген. Ходоровичем. У палаті якраз тоді засадив "Совет солдатських і рабочих депутатів", під головуванням самого

Оберучева. Богданівці заявили про довершене утворення ними їхнього полку.

Ситуація ставала загрозливою, і пор. Сахно-Устимович поспішив до ген. Ходоровича, інформуючи його про становище на майдані. За кілька хвилин генерал уже був перед полком. Навколо панував хаос: суперечки, крики, погрози... При появі ген. Ходоровича всі замовкли і комендант полку штабс-капітан Путник-Гребенюк здав належний рапорт. "Хай живе вільна Україна!" — пролунало привітання генерала. І цілий майдан загремів від ентузіастичних вигуків: — "Хай живе!"... "Слава!"...

Зaproшений переляканім Оберучевим на нараду, ген. Ходорович, по бурхливій дискусії, виміг тут негайне зарядження про приділ Богданівцям вільних кошар, харчів, одягу і належної зброї. Оберучев мусів підписати зарядження, і полк спокійно подався до призначених для нього будинків.

Після похорону св. пам. полк. о. Миколи Рибачука. Поблизу Церкви — Пам'ятника на двінтарі в Баунд Бруку. 24.9.1966.

На світлині: полк. П. Самойлов, майор І. Лютий-Лютенко, ген.-хор. А. Валійський, майор Я. Фартушний, іпполк. Д. Лимаренко і ген.-хор. Б. Барвінський.

Із збірки П.Лимаренка.

ТАКЕ ТО НАШЕ ЖИТТЯ.

Весна в Україні була в повному розквіті. Над почорнілою від вогкості землею розливалось благодатне тепло, жайворонки здіймались до неба і співали сонцеві радісні пісні. Селяни готувалися до посіву. Швидкий потяг, переїзджаючи поле, поспішав на північ. У купе одного вагону сиділи дві жінки, вони дивились у вікно, як миготіли телеграфні стовби, і як у блакиті неба купалися хмарі.

"Куди ви їдете, дорогенька?" — зненацька запитала одна з них свою сусідку.

"Іду в Київ до свого чоловіка. Він працює там на комбінаті" — відповіла та.

"А куди ви, матінько, їдете?"

"Я іду з Києва у Дніпропетровськ. Гостила у своєї доњьки"...

"Як же це воно так?" — злякано запитала старша жінка. — "Я іду з Києва, а ти, донечко, у Київ. А ідемо в одоному вагоні?"

"Мене посадив до потяга сам кондуктор", — відповіла молодша жінка. Я іду у правдивому напрямку".

Жінки сварилися між собою аж до першої зупинки і лише тоді переконалися, що обидві помилилися, бо всіли до потяга, який ішов до Гомеля.

Цей випадок я пригадав собі, переглядаючи наші періодичні видання. Скільки місця займає в них полеміка, нікому непотрібні свадки та таке інше? Усі ідуть начебто в одному вагоні, а немає взаємозрозуміння, немає єдності духа. А воно в житті, це — найголовніше.

Певного разу один мандрівник відвідав лікарню для психічно хворих. Адміністратор тієї лікарні показував йому величезні будинки, водив його по подвір'ю, маючи в руці лише невеличкий патик. Деякі хворі дуже кричали, деклямували цілі монологи,

переконували, співали, а один із них стояв серед подвір'я і викрикував:

"Покайтесь! Це кажу вам я, апостол Петро..."

"Відкіля це ти знаєш?" — суворо запитав його адміністратор.

"Мене сам Христос послав", — гнівно відповів хворий, блискаючи темними очима.

"Я тебе не посылав!" — почувся тут же позаду другий голос.

Бачучи це все, мандрівник запіват адміністратора:

"Як ви не бойтесь з одним лише оцим патиком ходити між такими лихими, ненормальними людьми? Вони ж можуть зговоритись і вас забити!"

"Ні, мій дорогий друже," — відповів адміністратор мандрівникові. — "Справа у тому, що вони ніколи не зможуть між собою зговоритися"...

Українські утікачі на протязі цілого часу своєї скитальщини рідко коли були однозідні. Ця однозідність була помітна лише тоді, коли ми втікали від нашого спільногого ворога, що окупував нашу батьківщину. Хоч маємо спільну мову, спільну долю і спільні прагнення, проте ми не завжди вміємо зрозуміти один одного. А час уже нам "зговоритися", об'єднатися і назавжди покласти край нашій партійній ворожнечі.

К. Трохимець,
Німеччина, 22 квітня 1967 року.

"На еміграції нема грунту для творення нових концепцій. Чинний для нас має бути той прапор, що з ним вийшли ми з нашої окупованої чужинцями Батьківщини. Вийшли ми з прапором УНР, — той прапор мусимо в цілості, як недоторкану релігію державну, принести додому"...

О. Лотоцький.

МОВА ПРИВІТІВ

Уривки із привітань, що були надіслані на Ювілейний З'їзд Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді:

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТІВ АВСТРАЛІЇ.

Із щирим серцем пересилаємо Вам із п'ятого континенту наші гратуляції з нагоди Ювілейної Річниці Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді.

Вашою послідовною і впертою працею Ви доказали, що Український Вояк залишився далі на варті й по-за межами нашої Батьківщини та не зійшов з ідейного шляху творців Української Народної Республіки, який ми присягали. У цьому році і ми разом з Вами святкуємо нашу ювілейну річницю постання Української Незалежної Держави.

На цьому місці нам приємно ствердити, що Ваш Союз разом з колективом журналу "Дороговказ" став речником вояцької думки і правдивим дорожником для блукаючих.

Вітаючи все Ваше членство Союзу, ми шлемо Йому наш щирий привіт і побажання залишитись на тій варті та дочекатися зміни на рідних ланах вільної України.

Т-во 6. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР у ФРАНЦІЇ.

...“Просимо передати всім учасникам З’їзду найщиріший привіт від нашого Т-ва та побажання успіху в його працях.

Ваша організація вже давно здобула собі почесне місце не тільки серед українського комбатанського середовища, але і серед загалу української спільноти у Вільному Світі. Честь їй і слава!

Невтомна праця і активність українських ветеранів в Канаді — це великий вклад у справу визволення України з-під совєтського ярма і привернення її Самостійності і Соборності, за яку наш народ не припиняє боротися на рідних землях..."

Привіт підписали: сот. В. Недайкаша — голова Т-ва і М. Ковальський — генеральний секретар.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ В АНГЛІЇ.

...“Присягали ми на вірність в службі Українському Народові і Україні. Хай нас слова присяги ніколи не залишають та тримають нас в єдності і непохитності в боротьбі за Українську Правду! Щастя Вам Боже у Вашій праці!”

Т-во кол. ВОЯКІВ УПА в КАНАДІ.

“Разом з Вами і разом з усіма побратимами зброї та з усією українською громадою ми віддаємо салют творцям відновлення української державності і вшановуємо працю засновників та сподвижників Вашої заслуженої комбатанської організації.

Як молодці Ваші побратими збої, стверджуємо, що ті Ваші державницькі ідеї, за які ішло у бій українське вояцтво 50 років тому, лягли в основу всіх дальших українських військових формаций, в тім зокрема Української Повстанської Армії, якої 25 річчя також у цьому році відмічуємо”...

5-та Станиця СБУВ у Торонті.

13-го жовтня 1967 року відбулися чергові збори членів 5-ої Станиці, що були присвячені Шевченківській Фундації і Світовому Конгресові Вільних Українців.

Делегатом на СКВУ з рамени Генеральної Управи був майор інж. І. Янішевський, який також взяв участь у Конференції Українських Комбатантських Організацій в Нью Йорку.

Перевівши грошову збірку серед членства, Управа 5-ої Станиці допомогла Генеральній Управі вплатити 80 дол. в фонд організації СКВУ та вислати делегата.

26-го листопада заходами Управи 5-ої Станиці в Катедрі св. Володимира відбулася урочиста панахида за 359 Героїв Базару, в якій взяли участь місцеві ветеранські і громадсь-

кі організації з їх прaporами. Тоді ж відбулася панахида по св. пам. пхор. С. Харитонюкові, в якій взяли участь представники Генеральної Управи, Управи 5-ої Станиці і окремі побратими.

Того ж дня, після цих панаход, в приміщенні Катедральної Громади відбулися збори ветеранів і громадянства, якими було вішановано пам'ять 359-ти Героїв Базару. Збори провадив к-т Станиці майор З. Шкурупій. В першій частині цих зборів пполк. М. Битинський виголосив дозвіл про Листопадовий Рейд 1921 року та про обставини, в яких загинули Герої Базару. У другій частині зборів д-р Зоя Плітас і інж. І. Янішевський подали вичерпні інформації про перебіг Світового Конгресу Вільних Українців.

Фрагменти Ювілейного З'їзду СБУВ.

1. Віцепрезидент УНР проф. М. Степаненко і ген. В. Філонович в оточенні побратимів: 1-ий ряд — Б. Навроцький, І. Липовецький, проф. М. Степаненко, о. Ю. Цукорівський, ген. Б. Філонович. 2-ий ряд — А. Мевші, З. Шкурупій, М. Деркач, Д. Станченко, А. Дубко, А. Іванів, І. Чесні, Ю. Стефанович і М. Отрешко-Арський.

2. Після удеокорування Воєнним Хрестом. На світлині — пполк. І. Липовецький, ген. В. Філонович, д-р Зоя Плітас, майор Ст. Чорномаз, майор О. Нагребецький, ген. О. Кузьмінський і Віцепрезидент УНР проф. М. Степаненко.

ВІДЗНАЧЕННЯ 5-РІЧЧЯ СТАНИЦІ СУВА.

5-го листопада 1967 року в Соборі св. Володимира в Чікаго було відслужено молебень за розсіяне по всьому світові українське вояцтво та принесено молитви за борців поляглих у боротьбі за українську державність.

Після богослуження відбулося ювілейне відзначення 5-річчя існування місцевої Станиці Союзу Українських Ветеранів, програма якого складалася з офіційної та митецької частин.

В офіційній частині цього ювілейного свята окремо було відзначено низку визначних подій українського історичного календаря, а в тому: 50-річчя відродження української державності і українських збройних сил; 1-го Листопада 1918 року, коли відродилася державна дія в Галичині; 21-го листопада 1920 року, коли Армія УНР після героїчної боротьби відійшла в чужину, щоб стати основою державнодіючої еміграції, та 21-го листопада 1921 року, коли 359 вояків Армії УНР зі співом "Ще не

вмерла Україна" під Базаром склали своє життя на вівтар української державності.

Зосередивши увагу присутніх на цих історичних датах, голова Станиці майор інж. Ю. Артюшенко закликав їх ушанувати пам'ять борців, поляглих за ідеали української державності. Голова Головної Управи СУВА ген. інж. В. Філонович в асисті полк. В. Рудецького і майора Ю. Артюшенка перевів вручення Воєнних Хрестів та грамот майорові М. Личикові, майорові І. Чеснові та ппор. М. Шпакові.

Ціла низка привітів Станиці була складена і зачитана під час прийняття, яке було розпочате молитвою Всеч. п. о. Ф. Шпаченка, а господарем прийняття був пор. Ст. Будний. У мистецькій частині з великим успіхом виступали пані Юлія Клюківська і панна Віта Хвостік. Також у мистецькій частині цього ювілейного свята був зложений привіт від Союзу Литовців, а голова Головної Управи СУВА ген. В. Філонович виступив з довгою промовою на тему литовсько-української співпраці.

Усій нашій "Дороговказ"-івській Родині, розсіяній по цілому світові, але з cementованою спільною ідеєю, спільним прагненням волі для Українського Народу і вірою в остаточну перемогу.

радісних Свят Різдва Христового і щастливого Нового Року щиро бажає

Редакція "Дороговказу"

ФРАНЦІЯ

Ювілейний З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції.

В дніах 9 - 10 грудня 1967 року в Парижі відбувся 25-ий Ювілейний З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції для відзначення 40-річчя існування Т-ва.

9-го грудня відбулася ділова частина З'їзду: доклади Управи про її минулорічну діяльність, напрямні для праці на майбутнє, звіт Контрольної Комісії, дискусії над звітами та ін. В дискусіях були порушенні також такі питання, як Світовий Конгрес Вільних Українців, справа приступлення до Федерації Українського Вояцтва, що заінтувало згідно з ухвалою Ювілейного З'їзду-Зустрічі СБУВ у Канаді у вересні минулого року, справа участі Т-ва в складі Европейської Конфедерації б. Вояків та інші.

На З'їзді були заступлені майже всі філії і зв'язки Т-ва, як також окремі члени-одиночки. В характері почесних гостей в З'їзді взяли участь: Керманич Ресорту Військових Справ ВО УНРади ген.-хор. М. Шраменко, секретар Президії УНРади д-р Леонтій, які привітали учасників З'їзду від Державного Центру УНР, а також представник канадських ветеранів капітан О. Гринчук. В склад президії З'їзду увійшли: майор П. Гринюк — голова, пполк. М. Панасюк — заст. голови і І. Кобрин — секретар. З'їзд, в заступництві голови Т-ва сот. В. Недайкаші, відкрив майор П. Василів. На початку З'їзду було вшановано пам'ять померлих членів Т-ва: св. пам. побратимів — А. Гришина, Михайла Обушка і Максима Стобороди.

Секретар Управи Т-ва п. М. Ковалський в короткому докладі подав історію Т-ва.

Т-во б. Вояків Армії УНР у Франції було засноване 27-го травня 1927 року. Членів фундаторів було лише 16 осіб. Першим головою Т-ва був

теперішній заступник голови Паризької філії — майор П. Василів. Після цього до листопада 1961 року Т-во очолював ген.-полк. О. Удовиченко. На 20-ому З'їзді в листопаді 1961 року на голову Т-ва було обрано св. пам. полк. П. Вербицького. Сьогодні Т-во очолює сот. В. Недайкаша. До 2-ої світової війни Т-во нараховувало у своєму складі до 1000 членів, мало філії і зв'язки навіть поза Францією, на Далекому Сході, Алжирі, Марокко і ін. Війна розпорощила членів Т-ва, але з її закінченням Т-во відновило своє життя і, не зважаючи на труднощі, які завжди трапляються в еміграційних умовах існування, сьогодні воно є одною із активних українських організацій на терені Франції.

Минулий 1967-ий рік пройшов в житті Т-ва під знаком активної праці, зокрема на відтинку зовнішніх зносин і співпраці з іншими ветеранськими організаціями.

2-го лютого 1967 року відбулося досить вдале прийняття, під час якого було надано відзнаки Т-ва багатьом французьким діячам політичного, культурного і комбатантського світу.

В лютому Т-во приступило до складу Т-ва вшанування пам'яти маршала Фоша і генерала Вейгана;

3-4 травня численна делегація Т-ва взяла участь у величній маніфестації, яку влаштували Европейська Конфедерація б. Вояків в Страсбурзі. Там, в будинку Европейського Парламенту, український делегат п. М. Ковалський виголосив промову про Україну в присутності 300 делегатів комбатантських організацій, Франції, Німеччини, Бельгії, Голандії, Люксембургу, Італії, Греції, Іспанії та присутніх делегатів США Великобританії і Канади;

6-7 травня делегація Т-ва була присутня на 43-ому Конгресі ЮНС в Діжоні;

24-го червня секретар Т-ва взяв участь в провінційному з'їзді в Лезінії, де було надано відзнаку Т-ва чотиром французьким військовим і громадським діячам;

Т-во приймає активну участь в житті Федерації б. Вояків Середньої Східної Європи, яка проєктує в 1968 році влаштувати спільне Свято Свободи у 50-річчя проголошення самостійності багатьох народів Сходу Європи, що нині знаходиться під пануванням комуністичної Москви.

Активну і корисну працю провадять і філії Т-ва на своїх теренах. Після дискусій було прийнято низку постанов і побажань. Перший день З'їзду був закінчений прийняттям, яке для учасників З'їзду і гостей улаштувалася Українська Громадська Опіка на чолі з її головою сот. С. Созонтівим.

10-го грудня о 10-ій годині ранку Президія З'їзду поклава вінок на могилі Головного Отамана Симона Петлюри, о годині 11-ій — на могилі Командарма ген.-полк. М. Омеляновича Павленка, а о годині 12-ій в православній церкві відбулась урочиста панахида за спокій душ 359-ти Героїв Базару. Після панахиди було відслужено молебен з нагоди 40-річчя існування Т-ва.

О годині 3-ї пополудні в сальонах на Рю Мадам відбулася урочи-

стість нагородження колишніх українських вояків Хрестом Європейського Вояка. Крім прaporу Т-ва на цій урочистості був і прapor Європейської Конфедерації Кол. Вояків. Теплу, і дуже прихильну для української справи, промову виголосив полк. Андре де Фужероль — заступник голови Конфедерації. Після його промови залунав гімн Європи, прийнятий в Страсбурзі в травні 1967 року. Список нагороджених Хрестом Європейського Вояка подаємо окремо.

Після цього відбулося урочисте надання відзнаки Т-ва трьом французьким генералам: генералові Пуадно — голові Т-ва вішанування пам'яти маршала Фоша і генерала Вейгана, генералові Рідінгерові — членові Президії того Т-ва, і генералові Тузедю Віжіє. Після цих церемоній учасників З'їзду і гостей було запрошено до буфету, а після цього прийняття, заходами д-ра Аристіда Вірсти — голови Українського Академічного Т-ва у Франції, було висвітлено фільм — „Відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні”.

На Ювілейному З'їзді Т-ва були нагороджені Хрестом Європейського Вояка:

Ген.-полк. Андрій Вовк — кол. Керманіч Ресорту Військових Справ ВО УНРади, ген.-хор. Микола Шраменко — тепер. Керманіч цього Ресорту, д-р Т. Леоніт — секретар Президії УНРади, св. пам. полк. П. Вержбицький (відзнаку і диплом прийняв його син Данило Вержбицький), сот. С. Созонтів — голова Українського Центрального Комітету у Франції, о. канцлер Михайло Левенець, п.-о. Петро Нопіль, полк.

В. Солонар, майор П. Гринюк, майор П. Василів, майор І. Лютий, майор Гр. Гуля, сот. Я. Вовняк, сот. П. Йосипишин, сот. В. Могилівський, пор. Л. Токайл, пор. А. Стришук, пор. С. Чернєвський, пор. О. Татарський, хор. Д. Білоус, хор. Л. Корецький, хор. К. Мазур; підстаршини і козаки — Т. Мацький, І. Федій, Ф. Савюк, П. Трохименко, М. Ларіончук, Я. Просаний, І. Архипенко, М. Лавріенко, С. Татаруля Ст. Собчук, І. Кобрин, А. Бєдошенко, О. Волинський і Д. Олексів.

СІЛЬВЕТКИ НАШИХ ПОБРАТИМІВ.

Пилип Галбин

Віддавши українській визвольній боротьбі свою молодість і сили, П. Галбин після двох тяжких операцій перебуває нині у французькому домі для старших віком осіб, маючи при собі тяжко хвору дружину. Пе-

ребуваючи в дуже тяжких обставинах, козацької байдорости не тратить і не перестає цікавитися всіми проявами українського життя.

“Хоч часто доводиться недоїдати, — пише він нам, — але із своїх

мізерних “кишенькових” я стало відкладаю, щоб могти передплатити “Дороговказ” і бодай маленьку по-жерту скласти на будову пам'ятника св. пам. Ген. П. Дяченкові...”

Не турбуйся, дорогий Вояче і Побратьме, журнал висилаємо безплатно, а у фонд будови пам'ятника ми вже вплатили Твій символічний долар — писали ми йому.

Пилип Семенович Галбин народився 14 листопада 1899 року в селі Добрянка, Ольшанського повіту на Херсонщині. До Української Армії зголосився в листопаді 1918 року із своїм конем і зброею. В 1919 році захворів на тиф, відстав від своєї частини і деякий час перебував у повстанському відділі отамана Волинця, а потім перейшов до 3-ої Залізної дивізії, в лавах якої пройшов і Перший Зимовий Похід.

На еміграції П. Галбин перебував у Калішському таборі, з якого виїхав на Полісся, де тоді, разом із сот. І. Лютим, сот. Бовою, хор. Зелинським та ін., заснували “Хату Козака”. У 1929 році він виїхав до Франції, де одразу ж включився в лави Т-ва б. Вояків Армії УНР. В 1938 році брав активну участь в заснуван-

ПИЛІП ГАЛБИН — Вояк Армії УНР.

ню Української Громади в Тулузі. Під час 2-ої світової війни перебував у лавах 1-ої УД УНА.

Адреса Представництва:

Mr. W. Osnowycz
27 rue Carnot
Rehainviller — Luneville
(M. et M.) France.

Редакція і Адміністрація
„Дороговказу”.

Вийшла з друку монументальна праця майора Української Армії Семена Левченка — „За Волю і Державу”, — повість із визвольних змагань Українського Народу 1918-1920 років. У чотирьох частинах, 494 сторінок. Оформлення обкладинки роботи проф. Роберта Лісовського. Тверда оправа. Ціна 7.00 дол.

Книгу можна набути також в Адміністрації “Дороговказу”.

ВІДІЙШИЙ У ВІЧНІСТЬ

ГЕНЕРАЛ-ПОРУЧНИК МИХАЙЛО САДОВСЬКИЙ.

Ген.-пор. МИХАЙЛО САДОВСЬКИЙ
29.7.1887 — 29.12.1967

Генерал-поручник Армії УНР св. пам. Михайло Садовський народився в Києві 29 липня 1887 року. По скінченні середньої реальної школи, вступив до Чугуївської Військової Школи, яку закінчив в 1912 році у ранзі підпоручника. Був приділений до 167-го Острожського полку в Черкасах і з ним виступив на війну 1914 року. В російській армії займав різні командні становища, від командира сотні до помічника комадира полку, був нагороджений багатьма орденами і дослужився до ранги капітана.

З вибухом Української Національної Революції ген. М. Садовський одразу ж приєднався до тих свідомих українських патріотів, що боролися за державну незалежність України і стреміли до створення власної Української Армії, в діях якої брав

активну участь аж до переходу її за Збруч в листопаді 1920 року.

В останньому періоді Української Збройної Боротьби ген. М. Садовський, вже в ранзі полковника Армії УНР, займав визначні, переважно штабові, становища в Головний Шкільній Управі Військового Міністерства, в Культурно-Освітній Управі Генер. Штабу та в Похідній Канцелярії Військового Міністра при Ставці Головного Отамана.

Особливо активною і багатогранною була діяльність ген. М. Садовського на еміграції. Тут в різних часах і осередках займав він такі становища, як начальник Загальної Управи Військового Міністерства (при Головному Отамані С. Петлюрі), начальник Військової Похідної Канцелярії Головного Отамана (при Президентові А. Лівицькому), начальник Персональної Управи Військового Міністерства, член Вищої Військової Ради, голова Вищої Ради Хреста Симона Петлюри, заступник голови Спілки Українських Воєнних Інвалідів у Польщі, заступник голови Українського Воєнно-Історичного Т-ва та інші.

Крім сухо військової праці Ген. М. Садовський багато своїх сил присвятив і праці громадській. Згадати належить тут хоч би часи його перебування в Каліші, де він був головою Т-ва Допомоги Емігрантам з України, головою Об'єднання Українських Організацій, а також Дому Українського Емігранта.

Займаючи визначні становища як в ділянці військовій, так і в суспільно-громадській, а також працю-

Президент Андрій Лівицький серед членів Уряду УНР. Оффенбах, Німеччина.
На селфі: I-ий ряд — проф. І. Кабачків, д-р К. Панківський, Президент А. Лівицький і ген. М. Омелянович-Павленко. II-ий ряд — суддя В. Соловій, ген. М. Садовський, проф. М. Ветухів і ген. М. Стешишин.

ючи в Українському Центральному Комітеті у Варшаві, який мав кілька десятків відділів, розкиданих по цілій Польщі, ген. М. Садовський, тим самим, мав великі знайомості, особливо серед вояцтва. Ці знайомості використовував він для своєї найбільш улюбленої праці, якою була військова мемуаристика і збирання пам'яток з визвольної боротьби: журнал "За Державність" і Музей Української Визвольної Боротьби.

Переїхавши в 1950 році до Канади, ген. М. Садовський не менш активно зосереджує навколо себе діяльність, що мала на меті контакт з Державним Центром УНР і всебічну йому допомогу. Довший час він перебував тут на становищі Фінансового Уповноваженого, а потім і голови Представництва ВО УНРади на Канаді. В Канаді відновив Український Воєнно-Історичний Інститут, був представником на Канаду Комітету Будови Храму св. Симона в Парижі і т. ін.

Пишучи ці рядки, не можна, хоч коротко, не згадати і праці ген. М. Садовського на ниві церковній. Він стояв близько церковних справ української громади при митрополиті Діонісієві у Варшаві, був членом Головної Церковної Ради в таборах Польщі і Німеччини, членом Консисторії УГПЦ в Канаді, членом Епархіяльної Ради на Східно Канаду, почесним членом Катедральної Парафії св. Володимира у Торонто.

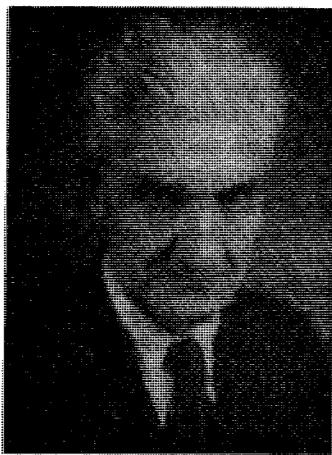
У кожній країні свого перебування брав активну, а досить часто і провідну, участь в житті вояцьких організацій. В Канаді належав до СБУВ, головою Генеральної Управи якого був в 1952-1956 роках.

Це — короткий і побіжний огляд життєвого шляху покійного генерала.

На сторінках книги нашого буття на чужині ім'я генерала М. Садовського буде часто згадуватися, бо його життєвий шлях рясно встелений працею для України, бо цим життєвим шляхом пройшов він твердо і непохитно. Жив тією ідеєю УНР, під пропори якої став в незабутніх днях Української Національної Революції, для неї працював, її пропорам залишився вірним до останніх хвилин свого життя...

Вічна їйому пам'ять!

МАЙОР ЮЛІЯН БУЦМАНЮК.

тя, залишивши по собі великий мистецький дорібок. Але також до кінця свого життя почував себе вояком і був вірним стрілецькій ідеї. Був засновником і довголітнім головою Братства УСС в Едмонтоні і членом багатьох українських організацій.

“Я зробив лише малу частину того, що хотів зробити” — сказав він на згаданому нами відзначенні його 80-річчя. З цим почуттям віходить у вічність кожний вояк-патріот, для якого ціллю його життя було горіння для України. Вічна йому пам'ять!

І. Л.

Преса принесла відомість, що 30-го грудня 1967 року в Едмонтоні помер видатний артист-маляр св. пам. Юліян Буцманюк, 80-річчя з дня народження якого українська суспільність Едмонтону так велично відзначила два роки тому. До виразів визнання його заслуг і пошани до нього в той час приєднались і ми, вітаючи його як українського вояка, що в тажких часах історичного іспиту та збройної боротьби за визволення України поставив своє життя до диспозиції нації.

Св. пам. майор Юліян Буцманюк народився 3-го липня 1885 року в Сморжеві у Східній Галичині, в 1905 році скінчив гімназію у Львові, в 1909 році вступив на відділ малярства Академії Мистецтв у Krakovі, яку закінчив в 1914 році, у міжчасі поглиблював своє знання мистецтва у Мюнхені, Римі, Міляно та Фльоренції. З вибухом I-ої світової війни зголосився в лави УСС, вславився своєю участю в низці боїв та в ранзі поручника був приділений до Пресової Квартири УСС. Після Листопадового Зриву, в ранзі сотника, перебував в лавах УГА, займаючи визначне становище в її Штабі. Державний Центр УНР відзначив його Воєнним Хрестом і надав рангу майора.

Вибралиши з юних літ шлях мистеця, прямував по ньому ціле своє жит-

МАЙОР ГРИГОРІЙ ЛЮБАРІВСЬКИЙ.

3-го січня 1968 року після довгої та важкої недуги відійшов у вічність св. пам. майор Армії УНР Григорій Любарівський.

Покійний народився в 1893 році в Полтаві. В старшинській ранзі брав участь у I-ій світовій війні. У 1917 році включився в лави Української Армії і з нею перейшов через бурхливі 1917-1920 роки. Збруч перейшов у лавах 6-ої Стрілецької дивізії. Звільнинившись з табору інтернованих, вийхав на Станіславівщину, де працював фізично. В 1928 році переїхав до Аргентини, де тяжкою працею незабаром відносно добре улаштував своє жит-

тя. Уесь час стояв на позиціях УНР і ніколи не пропускав народи підставити плечі де було треба, щоб чимсь допомогти українській національній справі. У квітні 1963 року переїхав до США, бажаючи дожити віку в більшому скупченні української спільноти, але тут роки принесли затяжну хворобу і смерть.

За участь в українській збройній боротьби св. пам. Г. Любарівський був відзначений Хрестом Симона Петлюри і Воєнним Хрестом. Похований на цвинтарі св. Матея в Бофало (США). Осиротив дружину Олександрі, також учасницю визвольної боротьби і нагороджену тими ж Хрестами, які, пишучи ці рядки, складаємо наше щире побратимське співчуття.

ПОРУЧНИК АРТАМОН ГРИШИН

Св. пам. А. Гришин умер раптово і на моїх руках, тому і смерть його зробила на мене неймовірно тяжке враження. Його останній погляд зафіксувався назавжди в моїй пам'яті, як колись, під час одного кривавого бою, погляд забитого козака.

Тоді ми, зайнявши позицію на краю ліса, були в інтенсивній перестрілці з ворогом. У мене забракло

набоїв і я попросив їх у моого сусіда по лаві. Він відстебнув свій патрон-таш і, подаючи його мені, глянув на мене. У цей мент куля влучила його в голову. Його зір захолов навіки у моїх очах. Неможливо передати цей останній передсмертний погляд очей, що триває може нецілу секунду, трудно злагнути його, бо в ньому зафіковане і раптове відчуття кінця земного буття, і жах безрадності, і біль розлуки, і багато-багато іншого, що вмить з'являється і вмить згасає. Таким був і останній погляд очей А. Гришина, який умер також раптово і під час виконування свого громадського обов'язку.

У свої юнацькі роки св. пам. А. Гришин бував у багатьох боях, як доброволець в боротьбі за самостійність України, і ця боротьба назавжди залишилася змістом його життя. Особистого чи родинного життя він майже не мав. Його постійні подорожі, зустрічі, щоденне листування з усіма кінцями світу — заповнювали ввесь вільний від зарібкової праці час, якого також йому завжди бракувало. Він мав надзвичайно добру пам'ять, легко пригадував події і людей, знав усіх видатних українських діячів, віддаючи належну пошану однаково як генералові, так і козакові, що працювали для української ідеї або вмерли за неї на полі бою. Був людиною надзвичайно гостинною. У своїй хаті він щиро гостив і давав притулок кожному, хто заговорив до нього українською мовою. У співжитті з іншими був толерантний, як це було в нашій армії під час визвольної боротьби і на еміграції до 2-ої світової війни. Був він також надзвичайно жертвований. Працюючи на фабриці, як здібний і незалежний фахівець, мав заробіток багато вищий від того, якого вимагав життєвий стандарт, але не дбав і не мав ні грошового, ні матеріального резерву. До людей ставився з довір'ям. Із погордою дивився на тих, хто, використавши до вірливість чи допомогу громадянства, замікався у своєму родинному добробуті та переставав брати участь в

українському національно-громадському житті.

19-го листопада ц.р. в Нансі відбулося українське греко-католицьке богослужіння. На ці богослужіння завжди збираються тут українці без різниці релігійної приналежності, не тільки для того, щоб помолитися або зустрітися із знайомими, але також для того, щоб заманіфестувати перед чужинцями свою єдність і численність, На ці свята щороку приїзджав і А. Гришин, але цього року ми були здивовані, коли його побачили, бо знали що він хворий. У минулому році переніс він операцію вен, а, крім того, нещодавно лікарі знайшли у нього ще й поважну хворобу серця, приписали дієту і заборонили виходити з дому. Але натуру А. Гришина було неможливо змінити: вимоги лікарів, поради, приятелів, прохання дружини не могли стимати його від участі в тих чи інших громадських імпрезах.

19-го листопада ц.р. св. пам. А. Гришин, проїхавши автобусом 20 кілометрів і зробивши добрий кавалок дороги на піхоту, був присутній на цьому богослужінні, а по обіді залишився ще й на друге. Зайнявши місце в хорі позаду мене, у певному моменті схилив голову і заснув навіки... Похоронну службу відправив о. Борис Хайневський, син славного українського полковника — нашого побратима. На похороні було багато людей, а серед них і делегація Військового Т-ва з Тіонвілю із своїм прaporom. Співав хор з Моранжу. Гріб був укритий великою кількістю кві-

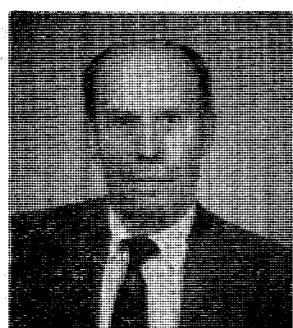
тів, серед яких була і китиця квітів з національною стрічкою від "Асоціації Українських Комбатантів у Франції", одним із засновників та активним членом якої був Покійний. Надгробну промову над свіжою могилою виголосив побр. В. Основич...

Так закінчилося земне життя св. пам. побратима А. Гришина, невтомного борця за волю України. "Помер козак — Хай живе козацтво!" Вічна Йому пам'ять!

П. Закусило.

Перебуваючи від I-го серпня 1964 року на становищі представника "Дороговказу" у Франції, св. пам. А. Гришин не змарнував ні одної можливості, щоб допомогти нам у нашій видавничій праці, значно поширивши коло читачів і передплатників "Дороговказу" та сумлінно інформуючи нас про всі важливі події вояцького життя у Франції. Багато його спогадового матеріалу, світлин і т. ін є у наших редакційних архівах, чекаючи своєї черги, щоб бути видрукованими. Серед цих матеріалів є і брошуря — „Життя і смерть отамана Зеленого”, видавши яку, належно вшануємо пам'ять покійного Побрата. Св. пам. Артамон Гришин помер, але він ще довго житиме як на сторінках "Дороговказу", так і в наших вдячних серцях! Вічна Йому пам'ять!

Редакція "Дороговказу"

Сотник Олексій Синявський

13-го грудня 1967 року у Франції помер сотник Армії УНР св. пам. Олексій Синявський. вський.

Покійний народився 18 травня 1890 року в селі Степанівка Таганрівського повіту, біля Савур Могили. В Українській Армії перебував в лавах Запорізької дивізії.

Відійшли у Вічність св. пам.: протоієрей Терентій Гаврик (21.9.67), полк. Іван Нагнибіда (8.6.1967) інж. Андрій Ярина (20.9.1966),

Протоієрей Терентій Гаврик

21-го вересня 1967 року в м. Креанж-Сіте у Франції, після довгої і тяжкої хвороби, на 90-ому році життя упокоївся Протоієрей Терентій Гаврик, декан українських парафій в Східній Франції. Величний похорон Покійного був іскравим доказом тієї любові і пошані, на яку заслужив він на протязі довгих літ свого служения Богові і вnedolenому українському скитацеві на чужині. Відпровадити Покійного в останню путь прибуло до 2000 осіб на чолі з панотами П. Когутом, І. Лужецьким, Б. Хайневським та ін. Із Льонгві прибув хор, який своїм прекрасним співом подивляв чужинців, яких на цій жалобній урочистості було не менше як українців. Різні віровизнання і різниці національності з'єдналися над труною Небіжчика в молитві і любові Христовій.

Св. пам. о. прот. Т. Гаврик народився в Києві. У Києві скінчив гімназію і вступив на юридичний факультет Київського Університету, який однак не вдалося йому закінчити, бо був змушений прадювати, щоб допомагати батькам. Прадював в Управлінні Півд.-Зах. Залізниці, а потім в Київській Міській Думі. Як правдивий українець не міг не звернути на себе уваги НКВД і в 1938 році був заарештований та під час рік перебував у в'язниці, вільнившись з якої в Божою поміччю нелегально перебрався до Польщі. У священичий стан висвячений в 1948 році,

в 1951 році з дозволу св. пам. митрополита Польського виїхав до Франції, у східній частині якої обслуговував цілу низку українських парафій. Живо цікавився українським громадським життям. Багато писав, переважно на національно-релігійні теми. Залишив у смутку паніматку Ольгу, спаралізовану і на ласці чужих людей. Належав до наших прихильників і підтримував діловий контакт із нами. Над свіжою його могилою низько хилимо і ми наші чола. Вічна Йому пам'ять!

І. Л.

Д-р Андрій Раставецький

16-го листопада 1967 року в Балтиморі (США) відійшов у вічність св. пам. д-р Андрій Раставецький, народжений в селі Куликів біля Льєва в березні 1902 року.

Уже в перших днях Листопадового Зриву молодим юнаком вступає д-р А Раставецький в лави УГА і як артилерист бере участь у боях на противоліському фронті. По закінченні військових дій віходить на Чехо-Словаччину і там перебуває до 1922 року. Повернувшись до Галичини, продовжує студії та прадює на громадській ниві. По приїзді до США, вступає в лави ОбВУА і, як постійний член Управи Відділу в Балтиморі.

суміжно виконує обов'язки скарбника. На протязі довгих років повнить обов'язки члена екзекутиви референта Народного Фонду в місцевому Відділі УККА.

Поховано св. пам. д-ра А. Раставецького на українському католицькому цвинтарі в Балтиморі. Численна українська громада відпровадила його в далеку путь. Над могилою зворушливим словом прощав Покійного майор Павло Калиновський від ОбВУА, генерал Петро Самутин — від Української Громади, Централі і місцевого Відділу УККА, а д-р Р. Барапанський в Вашингтону — від Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів.

Спи спокійно дорогий докторе, труженику і побратиме! Хай Американська Земля буде Тобі легкою!

П.С.

Управа Відділу ОбВУА в Нью Йорку повідомила, що 10-го листопада 1967 року в Нью Йорку момер на 75-ому році життя св. пам. Юрій Богун де Ларе, кол. полковник, учасник Визвольної Боротьби України, організатор повстанських загонів на Херсонщині і Таврії. Похований на Українському Православному Цвинтарі в Бавард Бруку.

23-го вересня 1967 року, у першу річницю смерти св. пам. інж. А. Ярини, сотника Армії УНР, відбулося посвячення пам'ятника на його могилі. Проект пам'ятника виготовив інж. П. Петренко. Чин посвячення перевів о. А. Хуторний. З промовами виступили — полк. П. Базилевський і інженер П. Петренко.

6-го грудня 1967 року в Чікаго після важкої хвороби відійшов у вічність кол. поручник 3-ої Залізної дивізії св. пам. митрофорний протоієрей о. Григорій Ільченко.

Покійний вояк-священик був учасником бою під Базаром, де знаходився під командою св. пам. полковника І. Ремборовича, який закінчив своє життя в бою під Бродами.

Похоронного обряду, після служби Божої в Свято-Троїцькій Катедрі УНПЦ, дня 9-го грудня доконали ВПреосв. Архиєпископія Генадій і Григорій у сопливенні Всеч. Панотців Г. Фінела, Б. Шапківського і протодиякона А. Зозулі на цвинтарі Елмвуд в Чікаго.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

В часі від I жовтня до 1-го грудня 1967 року на передплату і пресовий фонд "Дороговказу" виплатили:

Канада:

О. Семютюк, К. і М. Юсипчуки — по 10 дол.; Л. Сайн — 6 дол.; М. Бора, Ф. Колесник і М. Іваненко — по 5 дол.; М. Золотників, Д. Антоневич, А. Мевша, А. Курляк, А. Білозерський, І. Зварич і І. Горішний — по 3 дол.

США:

І. Гелета і В. Костецький — по 10 дол.; Ф. Савчук — 7 дол.; І. Криловецький — 6 дол.; В.

Радченко, ВПреосв. Архіеп. Мстислав, інні М. Голуб, К. Степовий і М. Тименко — по 5 дол.; П. Біланюк і П. Куриленко — по 4 дол.; В. Дяченко, В. Дмитрюк, Ст. Лазуренко, Д. Дмитренко, П. Самойлов, В. Білянський, П. Дубровний, В.Дзюблик і І. Стрілець — по 3 дол.; А. Гончаренко і В. Горонович — по 2 дол.; К. Мандзенко — 1 дол.

Австралія:
М.Густавський — 3.50 дол.

Усім жертвовавцям широ дякуємо.

Адміністрація "Дороговказу"

Президія Ордену Залізного Хреста, повідомляє Українське Громадянство, що книга Генерального Штабу Генерал-поручника В. САЛЬСЬКОГО "УКРАЇНСЬКО-МОСКОВСЬКА ВІЙНА в 1920 році". Ідентичне видання Українського Наукового Інституту в Варшаві з року 1933, — вже здана до друку і вийде в місяці лютому 1968 року. До тієї книги додано Статут Ордену Залізного Хреста Армії УНР, як також кольорові знимки Орденів великого і малого враз із стяжками

до них. Книжка буде оправлена в тверду оправу.

Хто хоче набути цей історичний твір і пришло 7 доларів тепер, книга по виході із друку буде негайно йому вислана.

ЗАМОВЛЕННЯ І ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ СКАРБНИКА-СЕКРЕТАРЯ:

IWAN WYNNYK
5282 POST ROAD
NEW YORK, N. Y. 10471. U.S.A.

Литовсько-українська приязнь

Віцепрезидент УНР в експлі проф. М. Степаненко серед литовських гостей під час II-го Делегаційського З'їзду СУВА, Міннеаполіс, червень 1967.

На Світлині: сидять — ген. С. Дірмантас, пані Я. Шална і проф. М. Степаненко;
стоять — д-р Й. Шална, В. Шимкус і А. Бразіс.

Від Резістенційного Руху Східної
Литви Генеральна Управа СБУВ
одержала листа наступного змісту:

"Будьте ласкаві прийняти наш привіт і найкращі побажання колишнім Українським Воякам у Канаді, які 2-го вересня цього року відзначають 30-річчя свого славного чину.

Цим самим дозвольте запевнити, що Резістенційний Рух Східної Литви свої стремління волі Литви і всі

можливі засоби осягнення тої волі невідемно сполучує із визволенням України."

Майор І. Чесна — уповноважений член Головної Управи для зв'язку з українцями, який, прибувши на З'їзд із Чікаго, вручив Генеральній Управі СБУВ цього листа, був овацийно прийнятий учасниками З'їзду і, як почесний гість, запрошений до Президії З'їзду.

В ГЕНЕРАЛЬНОМУ КОНСУЛЬСТВІ ЛИТВИ В ЧІКАГО. Ген. В. Філонович читає акт Президента УНР в екзилі, яким Генер. Консул Литви Дост. Патрас Даужвардіс і генерал проф. Стасіс Дірмантас віданачаються Хрестом Симона Петлюри.
На світлині (зліва направо): д-р П. Даужвардіс, ген. В. Філонович, майор І. Чесна, ген. С. Дірмантас і В. Шимкус.

Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі, високо оцінюючи важливість литовсько-української співпраці, відзначив Генерального Консула Литви доктора Петраса Даужвардіса і генерала Стасіса Дірмантаса Хрестом Симона Петлюри. Відповідний акт, одержаний від Президента УНР, вручив 14-го жовтня ц.р., цим двом литовським державним му-жам генерал В. Філонович на правому терені Литви, в Генеральному Консульстві, а в день жалібних урочищостей, в річницю захоплення поляками литовської столиці Вільнюс, 15-го жовтня ц.р. у Литовському Юна-чому Центрі генерал В. Філонович удеокорував їх згаданим Хрестом.

робітники Управи пп. П. Стакаусас, К. Юкніс та А. Норейка з дружиною, що була в литовському національному одязі.

Пан Шимкус, передаючи найкраші побажання і привіт від Союзу Литовців і зокрема від Голови Союзу Литовських Ветеранів ген. проф. С. Дірмантаса для СУВА та його голови ген. В. Філоновича, висловив Станиці подяку за запрошення на ювілейну урочистість, як також за удеокорування Хрестом Симона Петлюри литовця майора І. Чесна, уповноваженого Союзу Литовців для зв'язку з Союзом Українських Ветеранів.

Свою промову п. В. Шимкус за-кінчив словами: Наші заходи для взаємної найтіснішої співпраці між литовцями і українцями принесуть на-слідки, яких сьогодні неможливо на-віть окреслити", як також окликом: — "Хай живе вільна Україна!"

Промова була виголошена лито-вською мовою. На українську мову перекладав майор І. Чесно.

І. Чесно.

ПРОФЕСОР ГЕНЕРАЛ СТАСІС ДІРМАНТАС.

Його Ексцепцію, Високодостойного генерала проф. С. Дірмантаса, щиро вітаємо з нагоди 80-річчя з дня народження а також відзначення Хрестом Симона Петлюри.

Генеральна Управа,
Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді.

Професор генерал Стасіс Дірмантас

Генерал Стасіс Дірмантас народився 2-го листопада 1887 року в м. Расейняй на Литві. Скінчив реальну гімназію в м. Вільнюс, старій столиці Литви, і у 1908 році добровільно зголосився до російського війська, де був приділений до кінної артилерії. Восени того ж року здав старшинський іспит.

Одержанавши першу старшинську рангу, генерал С. Дірмантас звільнився з війська і вступив до Геодезійного Інституту у Москві, який закінчив в 1914 році. Скінчивши Інститут, був запрошений на становище викладача до Рижського /Латвія/ а пізніше до Томського Технікуму, де викладав гірську геодезію.

З початком 1-ої світової війни ген. С. Дірмантас був мобілізований та призначений молодшим старшиною до 57-ої арт. бригади, з якою брав участь в боях під Тененбергом та в районі Мазурських Озер. Пізніше, як інженер, був призначений до штабу

4-ої армії. У січні 1917 року з Києва вийшов до своєї родини в Москву, а в 1918 році повернувся на свою батьківщину — Литву. Тут, у вже незалежній Литві, деякий час працював як кваліфікований інженер-геодезист при Міністерстві Земельних Справ, а від початку 1919 року в Литовській Армії — спочатку на становищі старшого інструктора в Спільній Військовій Школі, а потім інспектора та начальника Вищих Технічних Курсів. У цьому часі він виконав також багато завдань для своєї батьківщини в інших державах.

У 1927 році ген. С. Дірмантас був підвищений до ранги полковника та призначений Начальником Технічних Військ Литовської Армії, а в 1935 році — Воєнним Міністром, в 1937 році був підвищений до ранги генерала бригади.

21-го квітня 1938 року, коли президент Литовської Республіки прийняв польський ультиматум, Воєнний Міністер ген. С. Дірмантас подався до димісії і розпочав професорську працю в литовському університеті ім. Великого Князя Вітаута, де спочатку за-відував топометричною катедрою, а пізніше, аж до 7-го липня 1944 року, займав становище декана архітектурного факультету. В часі своєї служби батьківщині він написав багато праць і підручників з артилерії та топографії.

На еміграції проф. ген. С. Дірмантас є головою Союзу Литовських Ветеранів РАМОВЄ, головою Т-ва Литовських Професорів в США, а також головою Всесвітнього Союзу Архітектів-Литовців.

СТОРІНКА ЮНИХ ДРУЗІВ

Сердечно вітаємо Вас із Святом Різдва Христового та Новим Роком. Бажаємо гарних успіхів у Новому Році у наших працюючих — у виборенні Вільної і Суверенної України.

Ми, народжені у Франції діти українських батьків, знаємо, "яких батьків і чиї ми діти", знаємо, який обов'язок мають наші батьки перед Відчизною, знаємо "Заповіт" нашого пророка Тараса Шевченка, — а тому ми перебрали цей обов'язок на себе: організували "Балет Запорожець". По Франції розіїжджаємо, Україну прославляємо... Слава Україні!

Балет "Запорожець" у Франції.

На останній сторінці обкладинки:

1. Командарм ген. М. Омелянович-Павленко і полк. (нині ген.-полк.) О. Удовиченко оглядають зруйнований залізничний міст на Дністрі 1920-ий рік.
2. Командарм ген. М. Омелянович-Павленко в монастирському парку. Турковичі на Грушевицьщині. 1921-ий рік.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

УСІМ СВОІМ КЛІЄНТАМ, ДРУЗЯМ, ЗНАЙОМИМ
ТА ЦІЛІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ БАЖАЮТЬ:

**Українське Похоронне Заведення
КАРДИНАЛ і СИН**

366 Bathurst Street Tel.: 368-8655
92 Annette St. (at Keele) Tel.: 762-8141
Toronto, Ontario.

R. CHOLKAN & CO. LTD.
Realtors — Insurance Agents

527 Bloor St. West LE 2-4404
2232 Blor St. West RO 7-5454
Toronto, Ontario.

ALPHA FURNITURE CO. LTD.

власники:
Ярослава і Михайло Шафранюки
735 Queen St. W. — Tel. 363-9637
1042 Bloor St. W. — Tel. 531-5133
Toronto, Ontario.

ALBERTA FUEL OIL LIMITED

278 Bathurst Street, Toronto 2 B, Ont.
Tel.: EM 2-3224
24-годинна обслуга
Перша Українська Самостійна Фірма
достави опалової оліви для хатнього
вжитку.

КНИГАРНЯ "АРКА"
Mr. B. КЛІШ Ст. РОШКО
575 Queen St. W. Tel.: EM 6-7061

Щоденна українська радіо-програма
в Торонто
"ПІСНЯ УКРАЇНИ".
SONG OF UKRAINE
64 Hewitt Ave. Tel. 536-4262
Toronto 3, Ontario.

THE FUTURE BAKERY CO.
735 Queen St. West — Tel.: EM 8-4235
HOME TOWN BAKERY
164 Kane Ave. — Tel.: RO 7-7246
АННА і РОМАН ВСЕЧНЕВСЬКІ,
власники пекарень:
"Будучність" і "Говм Тавн"

DNIPRO FUEL OIL LTD.
Українське підприємство опалової
оліви
2174 Dundas St. W. Tel.: 537-2169
Toronto, Ontario.

